

*‘De subjectieve veiligheid in Vreewijk,
sinds de komst van Poolse
arbeidsmigranten in het
Zuiderparkhotel’*

Onderzoeksrapport

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
G.A.T. (Germaine) Statia

20 juli 2015

Colofon

Datum

Plaats: Den Haag
Datum: september 2014 - mei 2015
Jaar: 2014 - 2015

Onderzoeksrapport

Titel onderzoeksrapport: *‘De subjectieve veiligheid in Vreewijk, sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel’*

Student

Naam: G.A.T. (Germaine) Statia
Studentnummer: 12100684
E-mailadres: germainestatia@hotmail.com
Telefoonnummer: 0618855442

Onderwijsinstelling

Naam onderwijsinstelling: De Haagse Hogeschool (HHS)
Opleiding: Bestuurskunde/Overheidsmanagement
Begeleiders: Dhr. drs. M. (Maarten) Haverkamp
Dhr. drs. A. (André) Deelen

Opdrachtgever

Opdrachtgever: Mw. drs. A. (Arianne) van der Rijst
Organisatie: Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal: Wonen en Bouwen
Directie: Woon- en Leefomgeving
Project: Huisvesting Europese arbeidsmigranten

Woord vooraf

Voor u ligt het onderzoeksrapport *‘De subjectieve veiligheid in Vreewijk, sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel’*. Een onderzoek naar de subjectieve veiligheid van de bewoners van Vreewijk, sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel. Dit onderzoek dient als afstudeeropdracht voor mijn studie Bestuurskunde/Overheidsmanagement aan de Haagse Hogeschool. Gezien dit een duale studie is, ben ik 32 uur per week werkzaam als beleidsondersteuner bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ministerie van BZK). Bij de directie Woon- en Leefomgeving van het ministerie van BZK, ben ik betrokken bij twee dossiers, namelijk het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) en Huisvesting Europese Arbeidsmigranten. Voor het laatste dossier heb ik de opdracht gekregen om dit onderzoek uit te voeren. Het Zuiderparkhotel is gevestigd in Rotterdam Zuid en is bestemd voor het tijdelijk huisvesten van Poolse arbeidsmigranten. Deze doelgroep is regelmatig negatief in het nieuws. Hierbij wordt aangegeven dat zij onder andere een negatieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid. Reden genoeg om te onderzoeken of dit beeld overeenkomt met de werkelijkheid in Vreewijk. De uitkomsten van dit onderzoek zijn interessant voor andere regio's en stakeholders die te maken hebben met weerstand vanuit bewoners rondom het (tijdelijk) huisvesten van Europese arbeidsmigranten.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, in het bijzonder de projectleider van het team Huisvesting Europese arbeidsmigranten genaamd drs. A. (Arianne) van der Rijst, dhr. M. (Mehmet) Aközbek en drs. A. (Ali) Rabarison, ben ik dankbaar voor de ruimte die ik heb gekregen voor het uitvoeren van dit onderzoek. Daarnaast wil ik ook mijn dank uitspreken aan mijn begeleiders vanuit de Haagse Hogeschool, dhr. M. (Maarten) Haverkamp en dhr. A. (André) Deelen, om dit onderzoek naar een kwalitatief eind te brengen.

Tot slot wil ik alle respondenten bedanken voor hun bijdrage aan dit onderzoek en waardevolle input.

Veel leesplezier,

G.A.T. (Germaine) Statia, juli 2015

Leeswijzer

Dit onderzoeksrapport begint met een managementsamenvatting, waarin het probleem, de hoofdvraag, de belangrijkste onderzoeksresultaten en de onderzoeksmethodes beschreven worden.

In hoofdstuk 1 wordt het onderzoeksrapport ingeleid en de aanleiding van het onderzoek beschreven. Vervolgens komt er een uitgebreide probleemanalyse met probleemstelling aan bod.

Verder staat de doelstelling van het onderzoek geformuleerd. Hoofdstuk 1 wordt afgesloten met de onderzoeksvragen, de bestuurskundige relevantie en de begripsafbakening.

Hoofdstuk 2 is de methodologische verantwoording van het onderzoek. Hierin komen de afbakening, onderzoeksmethode per deelvraag, data kennisgenerering/analyse en validiteit en controleerbaarheid van het onderzoek aan bod komen.

In hoofdstuk 3 is het theoretisch kader uiteengezet. Met behulp van deze theorie worden de onderzoeksresultaten geanalyseerd/onderbouwd.

In hoofdstuk 4 zijn de onderzoeksresultaten verwerkt. De resultaten worden per deelvraag in een subparagraaf weergegeven. Daarnaast hebben al deze subparagrafen een deelconclusie.

In hoofdstuk 5, de eindconclusie, wordt de hoofdvraag beantwoord.

Het onderzoeksrapport eindigt met de literatuurlijst en de bijlage.

Managementsamenvatting

Op 28 maart 2012 heeft de toenmalig minister Spies van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, samen met 17 bestuurlijke partijen, de Nationale Verklaring (tijdelijke) huisvesting voor Europese arbeidsmigranten ondertekend. Deze Nationale Verklaring heeft als (hoofd)doel om meer (tijdelijke) huisvesting te realiseren voor Europese arbeidsmigranten. (Tijdelijke) huisvesting voor Europese arbeidsmigranten komt vaak moeilijk van de grond, door de negatieve beeldvorming van deze doelgroep. Desondanks is er in januari 2014 in de regio Rotterdam, tijdelijke huisvesting voor Poolse arbeidsmigranten gerealiseerd in het Zuiderparkhotel. Het Zuiderparkhotel is gevestigd in de Rotterdamse wijk, Vreewijk. Sinds de bekendmaking van de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel, zijn er negatieve uitingen gedaan door bewoners van Vreewijk in de media. Inmiddels worden Poolse arbeidsmigranten al langer dan een jaar, tijdelijk gehuisvest in het Zuiderparkhotel. Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen of de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel, daadwerkelijk invloed hebben op de subjectieve veiligheid van de bewoners uit Vreewijk. Hiervoor is de volgende hoofdvraag geformuleerd:

‘Welke invloed hebben Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel op de subjectieve veiligheid van de bewoners van Vreewijk?’

De eindresultaten van het onderzoek bevatten veel factoren die invloed hebben op de subjectieve veiligheid van de bewoners van Vreewijk. Hiervan hebben de factoren overlast en woninginbraken de meeste invloed op de subjectieve veiligheid. Uit deskresearch en literatuuronderzoek, blijkt dat meer dan 70 procent van de woningen vóór 1945 gebouwd is. Dit kan verklaren waarom de woningen gehorig zijn en de bewoners regelmatig last hebben van overlast. Ook woninginbraken zijn een groot probleem in Vreewijk en hebben invloed op de subjectieve veiligheid. De sleutelfiguren hebben aangegeven dat er totaal geen verband is tussen de subjectieve veiligheid van de bewoners van Vreewijk en de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel. Sommige sleutelfiguren geven zelfs aan dat de Poolse arbeidsmigranten een positieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid van de bewoners van Vreewijk.

De onderzoeksmethodes die gebruikt zijn voor het beantwoorden van de hoofdvraag, zijn deskresearch, literatuuronderzoek en half gestructureerde interviews. De half gestructureerde interviews zijn afgenomen bij een aantal sleutelfiguren. Onder sleutelfiguren worden, in dit onderzoek, personen verstaan die regelmatig met de bewoners van Vreewijk in contact staan en daarom een grote populatie van de wijk vertegenwoordigen.

Inhoudsopgave

Colofon.....	1
Woord vooraf.....	2
Leeswijzer	3
Managementsamenvatting	4
1. Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding.....	8
1.2 Probleemanalyse	9
1.2.1 Probleemstelling.....	10
1.3 Doelstelling	11
1.4 Onderzoeksvragen.....	11
1.5 Bestuurskundige relevantie	11
1.6 Begripsafbakening	12
2. Methodologische verantwoording	14
2.1 Afbakening onderzoek	14
2.2 Onderzoeksmethode per deelvraag	14
2.2.1 Sleutelfiguren	15
2.3 Data kennisgenerering en analyse.....	15
2.4 Validiteit en controleerbaarheid.....	16
3. Theoretisch kader.....	17
3.1 Objectieve en subjectieve veiligheid.....	17
3.1.1 De veiligheidsindex van Vreewijk.....	17
3.1.2 Subjectieve- en objectieve score wijkprofiel.....	17
3.1.3 Methodologische verantwoording veiligheidsindex/wijkprofiel.....	19
3.2 De beleving van onveiligheid.....	19
3.2.1 Gevoelens van onveiligheid.....	19
3.2.2 Algemene verklaringen voor angstgevoelens	20
3.2.2.1 Evolutietheorie	20
3.2.2.2 Civilisatietheorie.....	21
3.2.2.3 Risicosamenleving	21
3.3 Contexten van angst	21
3.3.1 Individuele context.....	22
3.3.2 Situationele context	23
3.3.3 Sociaal-culturele context.....	24
3.4 Theorie over verschillende type arbeidsmigranten	24
3.5 Functiemenging	26
4. Resultaten onderzoek.....	27

4.1 Samenstelling van Vreewijk	27
4.1.1 Cijfers en statistiek	28
4.1.2 Deelconclusie	32
4.2 Factoren die van invloed zijn op de subjectieve veiligheid en het meten van de subjectieve veiligheid	32
4.2.1 Factoren subjectieve veiligheid	32
4.2.2 Het meten van de subjectieve veiligheid	34
4.2.3 Deelconclusie	35
4.3 De subjectieve veiligheid van Vreewijk vóór de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel	35
4.3.1 Deelconclusie	40
4.4 De subjectieve veiligheid in Vreewijk sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel	41
4.4.1 Deelconclusie	50
5. Eindconclusie	52
Literatuurlijst	55
Bijlage I	58
Interview 1	58
Interview 2	63
Interview 3	66
Interview 4	71
Interview 5	76
Interview 6	80
Interview 7	84

1. Inleiding

Op 1 mei 2007 is de arbeidsmarkt opengesteld voor werknemers uit Midden- en Oost Europese landen. Dit had als gevolg dat er een groot aantal Midden- en Oost Europese arbeidsmigranten naar Nederland is gekomen.¹ Inmiddels wordt er gesproken van Europese arbeidsmigranten, omdat er naast Midden- en Oost Europeanen ook arbeidsmigranten uit andere delen van Europa zijn gekomen. Momenteel verblijven er 400.000 arbeidsmigranten uit Oost-, Midden-, en Zuid Europa in Nederland.² Een meerderheid van deze doelgroep heeft behoefte aan flexibele vormen van huisvesting, omdat de meerderheid tijdelijk in Nederland verblijft.

Er is zowel een kwalitatief als kwantitatief tekort aan (tijdelijk) huisvesting ontstaan door het groot aantal Europese arbeidsmigranten dat in Nederland verblijft. Het Nederlandse huisvestingsaanbod is niet ingericht op deze aantallen en daarom is er een kwantitatief tekort. Anderzijds is er een kwalitatief tekort, omdat er in bepaalde gebieden sprake is van achterstallig onderhoud.³ Om die reden heeft de toenmalige minister van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, op 28 maart 2012 de Nationale Verklaring (tijdelijke) huisvesting Europese arbeidsmigranten ondertekend en laten medeondertekenen door 17 bestuurlijke partijen: de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, vereniging van woningcorporaties (Aedes), Land- en Tuinbouw organisatie Nederland, Algemene Bond Uitzendondernemingen, Nederlandse Bond van Bemiddelings- en uitzendondernemingen en verschillende gemeenten. Na de ondertekening is het programma Flexwonen in 9 regio's gestart, waarbinnen uiteindelijk 31.000 extra (tijdelijke) huisvestingsplekken gerealiseerd moeten worden.⁴

Deze vormen van (tijdelijke) huisvesting brengen ook problemen met zich mee. Hierbij valt te denken aan bewoners die een gevoel van onveiligheid ervaren door de komst van Europese arbeidsmigranten in hun wijk. Dit kan enige weerstand oproepen en kan ertoe leiden dat er vanuit de lokale politiek geen medewerking wordt verleend om de gestelde doelen te realiseren. Dit wordt ook wel politiek koudwatervrees genoemd en een gebrek aan bestuurlijke commitment.⁵ Niet in alle Nederlandse gemeenten is er dus draagvlak voor het realiseren van (tijdelijke) huisvesting voor deze doelgroep, dit blijkt onder andere uit een recente brief van minister Blok aan de Tweede Kamer van 10 april 2015.⁶ Hierin wordt de voortgang van de regio's aangegeven met betrekking tot het realiseren van (tijdelijke) huisvesting voor Europese arbeidsmigranten.

Arbeidsmigranten zijn volgens voormalig wethouder Karakus van Wonen en Ruimtelijk Ordening in Rotterdam, regelmatig slachtoffer van huisjesmelkers.⁷ Door het bieden van kwalitatieve en

¹De Deugd, N. de Hoop, S. van de Poel, S. (2011). *Perspectieven op Midden- en Oost-Europa*. Assen: Van Gorcum.

² De Rijksoverheid. Huisvesting EU-arbeidsmigranten. Nieuw in Nederland. URL: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/nieuw-in-nederland/huisvesting-eu-arbeidsmigranten>.

Geraadpleegd: 29-09-2014

³ RTV Rijnmond. Rotterdam opent jacht op huisjesmelkers. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/16-12-2014/rotterdam-opent-jacht-op-huisjesmelkers> . Geraadpleegd: 18-12-2014

⁴ Stichting Normering Flexwonen. Nationale Verklaring. URL: http://www.normeringflexwonen.nl/publicatie_download/nationale-verklaring-tijdelijke-huisvesting-eu-arbeidsmigranten.pdf. Geraadpleegd: 29-09-2014

⁵ Platform31. Waarom het nieuwe flexhotel in Rotterdam-Zuid bijzonder is. URL: <http://www.platform31.nl/nieuws/waarom-het-nieuwe-flexhotel-in-rotterdam-zuid-bijzonder-is> Geraadpleegd: 14-04-2015

⁶ Rijksoverheid. Kamerbrief over voortgang huisvesting EU-arbeidsmigranten 2014. URL: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2015/04/10/kamerbrief-over-voortgang-huisvesting-eu-arbeidsmigranten-2014.html>. Geraadpleegd: 14-04-2015

⁷ Redactie. 'Polenhotel' Rotterdam moet overlast beperken. URL: <http://www.ad.nl/ad.nl/1012/Nederland/article/detail/3571991/2014/01/04/Polenhotel-Rotterdam-moet-overlast-beperken.dhtml>. Geraadpleegd: 14-04-2015

betaalbare (tijdelijke) huisvesting voor deze doelgroep, kan dit probleem verholpen worden. Sinds de realisatie van de tijdelijke huisvesting in Vreewijk, was er veel kritiek vanuit de bewoners.⁸ Deze kritiek wordt voornamelijk onderbouwd met angst voor onveiligheid.⁹ Hiervoor is er een klankbordgroep opgericht. Deze is opgericht om afspraken te maken om eventuele overlast tot een minimum te beperken.¹⁰

1.1 Aanleiding

Momenteel worden er in de verschillende regio's maatregelen genomen om (tijdelijke) huisvesting voor Europese arbeidsmigranten te realiseren.¹¹ In dit onderzoek wordt de focus gelegd op Vreewijk, dit valt onder de regio Rotterdam. In Vreewijk is er huisvesting gerealiseerd voor Europese arbeidsmigranten die tijdelijk in Nederland verblijven. Zij verblijven sinds januari 2014 in het Zuiderparkhotel, in de volksmond ook wel aangeduid als het 'Polenhotel'. De media heeft aangekondigd dat Poolse arbeidsmigranten tijdelijk gehuisvest zullen worden in het Zuiderparkhotel.¹² De omwonenden van het Zuiderparkhotel hebben in de media aangegeven dat zij vrezen voor onder andere diefstal, inbraken en openbaar dronkenschap.¹³ Of dit feitelijk zo is, wordt niet onderzocht door middel van dit onderzoek. In dit onderzoek staat de subjectieve veiligheid van de bewoners van Vreewijk centraal. In een radio uitzending stelt een journalist de vraag wat een bewoner van het 'Polenhotel' vindt: *'Wat vindt u ervan dat de arbeidsmigranten bij u in de straat komen?'* De bewoner antwoordde met: *'Ik vind het geen goed idee, omdat ik hier vlakbij woon en ik vrees dan later voor diefstal enzo'*.¹⁴ Ook geven omwonenden van het Zuiderparkhotel aan, dat zij bang zijn dat de Polen voor overlast gaan zorgen.¹⁵ Daarnaast zijn de omwonenden bang, dat het vestigen van 250 Poolse arbeidsmigranten een te grote invasie voor de wijk is.¹⁶ Ergens 'bang voor zijn' of 'voor vrezen' is gevoelsmatig en daarom staat de subjectieve veiligheid in dit onderzoek centraal. Naar aanleiding van deze uitspraken van bewoners in de media wordt er onderzoek gedaan om te meten of dit gevoel van onveiligheid daadwerkelijk bij de bewoners van Vreewijk heerst.

⁸ RTV Rijnmond. Woede over Rotterdams 'Polen-hotel' in Vreewijk. Nieuws. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/18-09-2013/woede-over-rotterdams-polen-hotel-vreewijk>. Geraadpleegd: 30-09-2014

⁹ RTV Rijnmond. Woede over Rotterdams 'Polen-hotel' in Vreewijk. Nieuws. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/18-09-2013/woede-over-rotterdams-polen-hotel-vreewijk>. Geraadpleegd: 30-09-2014

¹⁰ RTV Rijnmond. Klankbordgroep voor Polenhotel Rotterdam-Vreewijk. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/20-09-2013/klankbordgroep-voor-polenhotel-rotterdam-vreewijk>. Geraadpleegd: 15-04-2015

¹¹ Stichting Normering Flexwonen. Nationale verklaring. http://www.normeringflexwonen.nl/publicatie_download/nationale-verklaring-tijdelijke-huisvesting-eu-arbeidsmigranten.pdf. Geraadpleegd: 15-04-2015

¹² Dichtbij redactie. Komst 'Polenhotel' verdeelt Vreewijk. URL: <http://www.dichtbij.nl/rotterdam-zuid/regionaal-nieuws/artikel/3053674/komst-polenhotel-verdeelt-vreewijk.aspx#>. Geraadpleegd: 15-04-2015

¹³ YouTube. Oost-Europese arbeidsmigranten. URL: https://www.youtube.com/watch?v=6H-1a8a9KWg&feature=player_embedded. Geraadpleegd: 14-04-2015

¹⁴ YouTube. Oost-Europese arbeidsmigranten. URL: https://www.youtube.com/watch?v=6H-1a8a9KWg&feature=player_embedded. Geraadpleegd: 10-01-2015

¹⁵ RTV Rijnmond. Woede over Rotterdams 'Polen-hotel' in Vreewijk. Nieuws. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/18-09-2013/woede-over-rotterdams-polen-hotel-vreewijk>. Geraadpleegd: 05-07-2015

¹⁶ Dichtbij redactie. Komst 'Polenhotel' verdeelt Vreewijk. URL: <http://www.dichtbij.nl/rotterdam-zuid/regionaal-nieuws/artikel/3053674/komst-polenhotel-verdeelt-vreewijk.aspx#>. Geraadpleegd: 05-07-2015

1.2 Probleemanalyse

In deze subparagraaf wordt aan de hand van een zestal vragen, het probleem geanalyseerd dat onderzocht gaat worden.¹⁷

Wat is het probleem?

Zoals in de inleiding is aangegeven, hebben verschillende partijen een Nationale Verklaring ondertekend met als doel om meer (tijdelijke) huisvesting te realiseren voor Europese arbeidsmigranten.¹⁸ In de verschillende regio's zijn er afspraken gemaakt om deze doelstelling te realiseren. Dit blijkt ook uit de brief van minister Blok aan de Tweede Kamer, waarin de voortgang van de regio's wordt aangegeven.¹⁹ Uit deze brief blijkt dat de (tijdelijke) huisvesting voor Europese arbeidsmigranten in de regio Rotterdam nog onvoldoende van de grond komt. Anderzijds komt uit de media naar voren dat Vreewijk onveiliger zou worden door de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel. Dit blijkt niet uit feitelijke gegevens, maar uit uitspraken van de bewoners in de media, waarvan verschillende voorbeelden in de aanleiding zijn aangegeven. Nog een voorbeeld van zo een uitspraak is: *'We hebben nu al ontzettend veel problemen door Polen'*, aldus een woedende bewoner van Vreewijk.²⁰ De negatieve beeldvorming vanuit de bewoners, levert een negatieve bijdrage aan het realiseren van draagvlak voor het (tijdelijk) huisvesten van Europese arbeidsmigranten.

Wat is de aanleiding?

De media suggereert dat de bewoners van Vreewijk verwachten dat de Poolse arbeidsmigranten invloed hebben op de veiligheid. Volgens de bewoners van Vreewijk zullen de Poolse arbeidsmigranten zorgen voor onder andere geluidsoverlast en drankmisbruik.²¹ Dit is enkel een verwachting en is niet vastgesteld door middel van objectieve gegevens. Daarnaast zijn er in de Nationale Verklaring afspraken gemaakt over het realiseren van (tijdelijke) huisvesting voor Europese arbeidsmigranten. Door de negatieve beeldvorming van bewoners in de media, komt (tijdelijke) huisvesting voor Europese arbeidsmigranten moeilijk van de grond.

Wie heeft het probleem?

Er zijn verschillende partijen die eigenaar zijn van het probleem. Volgens de media ervaren de omwonenden van het Zuiderparkhotel, de komst van Poolse arbeidsmigranten als een risico op de veiligheid.²² Het college van Burgemeester en Wethouders (het college van B en W) zijn naast de bewoners van Vreewijk, eigenaar van het probleem. De wethouders hebben een aantal beleidsterreinen in hun portefeuille waar zij verantwoordelijk voor zijn. Burgemeester Aboutaleb is belast met de verantwoordelijkheid voor de veiligheid in de stad en dus ook voor een wijk van

¹⁷ Verhoeven, N. (2010). *Wat is onderzoek?*. (3e druk). Amsterdam: Boom Lemma

¹⁸ Stichting Normering Flexwonen. Nationale Verklaring. URL: http://www.normeringflexwonen.nl/publicatie_download/nationale-verklaring-tijdelijke-huisvesting-eu-arbeidsmigranten.pdf. Geraadpleegd: 18-04-2015

¹⁹ Rijksoverheid. Kamerbrief over voortgang huisvesting EU-arbeidsmigranten 2014. URL: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2015/04/10/kamerbrief-over-voortgang-huisvesting-eu-arbeidsmigranten-2014.html>. Geraadpleegd: 18-04-2015

²⁰ RTV Rijnmond. Woede over Rotterdams 'Polen-hotel' in Vreewijk. Nieuws. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/18-09-2013/woede-over-rotterdams-polen-hotel-vreewijk>. Geraadpleegd: 30-09-2014

²¹ NOS. 'Polenhotel' in Rotterdam geopend. URL: <http://nos.nl/artikel/593631-polenhotel-in-rotterdam-geopend.html>. Geraadpleegd: 30-09-2014

²² RTV Rijnmond. Woede over Rotterdams 'Polen-hotel' in Vreewijk. Nieuws. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/18-09-2013/woede-over-rotterdams-polen-hotel-vreewijk>. Geraadpleegd: 15-04-2015

diezelfde stad.²³ Het college van B en W treedt op als collectief. Dit wil zeggen dat iedereen uit het college, verantwoordelijk is voor het beleid dat uitgevoerd wordt in de gemeente Rotterdam.²⁴

Wanneer is het probleem ontstaan?

Het probleem is ontstaan nadat er in september 2013 is aangekondigd, dat het voormalige asielzoekerscentrum (het Zuiderparkhotel) wordt getransformeerd naar tijdelijke huisvesting voor Poolse arbeidsmigranten. Dit heeft gezorgd voor woedende bewoners.²⁵

Waarom is het een probleem?

In 2014 hebben verschillende betrokken partijen rondom het onderwerp 'Huisvesting Europese Arbeidsmigranten' een intentieverklaring ondertekend, ook wel de Nationale Verklaring genoemd. Het doel van deze intentieverklaring is, om gezamenlijk meer kwalitatieve (tijdelijke) huisvesting voor Europese arbeidsmigranten te realiseren, om te voorkomen dat zij gehuisvest worden in panden die in strijd zijn met bestemmingsplannen²⁶. In het geval van Vreewijk is het een probleem, omdat er onder de bewoners van Vreewijk negatieve uitspraken worden gedaan over Poolse arbeidsmigranten in de media, met name op het gebied van veiligheid.²⁷ Het gevolg hiervan is dat het in zo een situatie moeilijk is om meer (tijdelijke) huisvesting te realiseren voor deze doelgroep, als deze initiatieven voor (tijdelijke) huisvesting aanlopen tegen de weerstand/negatieve beeldvorming van bewoners. Door dit onderzoek zal er duidelijkheid komen over of de negatieve beeldvorming van Poolse arbeidsmigranten in de media, overeenkomt met de subjectieve veiligheid van de bewoners van Vreewijk in de werkelijkheid.

Waar doet het probleem zich voor?

Het probleem doet zich voor in de wijk Vreewijk in Rotterdam Zuid.

1.2.1 Probleemstelling

De meerderheid van arbeidsmigranten in Nederland heeft behoefte aan flexibele vormen van huisvesting. In de Nationale Verklaring zijn er afspraken gemaakt om in te spelen op deze vraag. Het Zuiderparkhotel in Vreewijk is een voorbeeld van zo een flexibele huisvestingsvorm.²⁸ Op dit moment suggereert de media dat de Poolse arbeidsmigranten een negatieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk.²⁹ De negatieve beeldvorming in de media speelt een grote rol. Dit is een groot probleem, aangezien initiatieven van initiatiefnemers die (tijdelijke)

²³ Rijksoverheid. Gemeenten.

URL: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/burgemeesters/taken-burgemeesters>

Geraadpleegd: 30-09-2014

²⁴ Anoniem. Het college van B en W. URL: <http://www.rotterdam.nl/collegebenw>.

Geraadpleegd: 15-04-2015

²⁵ RTV Rijnmond. Woede over Rotterdams 'Polen-hotel' in Vreewijk. Nieuws. URL:

<http://www.rijnmond.nl/nieuws/18-09-2013/woede-over-rotterdams-polen-hotel-vreewijk>.

Geraadpleegd: 15-04-2015

²⁶ Stichting Normering Flexwonen. Nationale verklaring.

http://www.normeringflexwonen.nl/publicatie_download/nationale-verklaring-tijdelijke-huisvesting-eu-arbeidsmigranten.pdf Geraadpleegd: 15-04-2015

²⁷ YouTube. Oost-Europese arbeidsmigranten. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=6H-1a8a9KWg> Geraadpleegd: 04-10-2014

²⁸ Stichting Normering Flexwonen. Nationale verklaring.

http://www.normeringflexwonen.nl/publicatie_download/nationale-verklaring-tijdelijke-huisvesting-eu-arbeidsmigranten.pdf Geraadpleegd: 15-04-2015

²⁹ RTV Rijnmond. Woede over Rotterdams 'Polen-hotel' in Vreewijk. Nieuws. URL:

<http://www.rijnmond.nl/nieuws/18-09-2013/woede-over-rotterdams-polen-hotel-vreewijk>.

Geraadpleegd: 15-04-2015

huisvesting willen realiseren voor arbeidsmigranten op deze manier moeilijk, of zelfs niet, van de grond komen.³⁰

1.3 Doelstelling

De Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel zijn meerdere malen negatief in het nieuws geweest, dit blijkt onder andere uit de media-analyse Arbeidsmigranten.³¹ De doelstelling is om te onderzoeken of de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel, daadwerkelijk een negatieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk.

1.4 Onderzoeksvragen

Om het probleem te onderzoeken is onderstaande hoofdvraag geformuleerd:

‘Welke invloed hebben Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel op de subjectieve veiligheid van de bewoners van Vreewijk?’

Onder ‘invloed’ wordt in dit onderzoek verstaan; de mate waarin de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel, een negatieve of positieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk. Om antwoord te geven op de hoofdvraag zijn er een aantal deelvragen geformuleerd die een bijdrage leveren aan het beantwoorden van de hoofdvraag:

1. *Wat is de samenstelling van Vreewijk?*
2. *Welke factoren kunnen van invloed zijn op de subjectieve veiligheid en wat zegt de literatuur over het meten van de subjectieve veiligheid?*
3. *Wat was de subjectieve veiligheid van Vreewijk ten opzichte van het Rotterdams gemiddelde en van vergelijkbare wijken in Rotterdam, vóór de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel?*
4. *Wat is de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk, sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel?*

1.5 Bestuurskundige relevantie

De toenmalige minister van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in een Nationale Verklaring laten weten dat er een tekort is aan (tijdelijke) huisvesting voor Europese arbeidsmigranten.³² Marktpartijen zoals de eigenaar van het Zuiderparkhotel hebben hier gehoor aan gegeven en tijdelijke huisvesting voor Europese arbeidsmigranten gerealiseerd. Ondanks dat dit gepaard gaat met zowel positieve als negatieve effecten. Het feit dat minister Blok aandacht besteedt aan dit dossier, laat in principe al de bestuurskundige relevantie van dit onderzoek zien. Ook zijn er bestuurlijke partijen betrokken die een publieke taak hebben. Burgemeester Aboutaleb is verantwoordelijk voor het waarborgen van de openbare orde en veiligheid van de burgers in de gemeente Rotterdam. In dit onderzoek wordt de focus gelegd op de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk.³³ Ook de politie heeft als taak om onder andere de openbare orde en

³⁰ Rijksoverheid. EU-arbeidsmigranten. URL: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/nieuw-in-nederland/huisvesting-eu-arbeidsmigranten> Geraadpleegd: 03-05-2015

³¹ Mebius, F. en Verschoor, E. (2014). Media-analyse Arbeidsmigranten. Anoniem (Red). *Media-analyse Arbeidsmigranten*. (p. 6 t/m 29). Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

³² Rijksoverheid. Documenten en publicaties. <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/richtlijnen/2012/04/11/nationale-verklaring-tijdelijke-huisvesting-eu-arbeidsmigranten.html> Geraadpleegd: 05-10-2014

³³ Rotterdam. Burgemeester Aboutaleb. URL: http://www.rotterdam.nl/burgemeester_aboutaleb Geraadpleegd: 15-04-2015

veiligheid te waarborgen.³⁴ Naast de wettelijke bevoegdheden van Burgemeester Aboutaleb en de politie op het gebied van veiligheid, is er sinds 15 mei 2014 een wethouder benoemd voor veiligheid in de gemeente Rotterdam. Dit is Wethouder Joost Eerdmans, hij is verantwoordelijk voor de portefeuilles veiligheid, handhaving en buitenruimte.³⁵ Zoals eerder omschreven zijn er diverse bestuurslagen en publieke organisaties die zich bezig houden met dit maatschappelijke vraagstuk. Veiligheid is een politiek probleem en de overheid speelt een rol bij het beschermen van de burger in onveilige situaties. Dit maakt het onderwerp bestuurskundig relevant.

1.6 Begripsafbakening

Het Zuiderparkhotel

Het Zuiderparkhotel is gespecialiseerd in het tijdelijke huisvesten van Europese arbeidsmigranten. Hierbij werken zij samen met gerenommeerde uitzendorganisaties, die als doel hebben, hun werknemers op een betaalbare en kwalitatieve wijze tijdelijk te huisvesten. Begin 2014 opende het hotel haar deuren in samenwerking met uitzendorganisatie Tempo Team in Rotterdam-Zuid aan de Dordtsestraatweg. Momenteel wonen er 280 Poolse arbeidsmigranten.³⁶ Het Zuiderparkhotel staat bekend als een Short Stay Facility.³⁷

Short Stay Facility

Het Zuiderparkhotel staat bekend als een Short Stay Facility. Dit houdt in dat de huisvesting die aangeboden wordt, bedoeld is voor tijdelijk verblijf voor onder andere seizoensmigranten.³⁸

Subjectieve veiligheid

Subjectieve veiligheid wordt omschreven als de mate waarin mensen zich veilig voelen. Deze vorm van veiligheid is persoonlijk van aard en gaat over hoe personen de veiligheid beleven.³⁹

Poolse arbeidsmigranten

Mensen van Poolse afkomst die naar Nederland komen om te werken. Zij gaan naar een ander land met het doel om betaald werk te kunnen vinden.⁴⁰

Lokale politici

Personen die voor de plaatselijke politiek werken.⁴¹

³⁴ Anoniem. Politietaken. URL: <https://www.politie.nl/themas/politietaken.html#alineatitlehoezijnde-taken-verdeeld-binnen-de-politie> Geraadpleegd: 15-04-2015

³⁵ Rotterdam. Wethouder Eerdmans- veiligheid, handhaving en buitenruimte. URL: <http://www.rotterdam.nl/wethoudereerdmans>. Geraadpleegd: 15-04-2015

³⁶ Roorda, J. Flexhotel Zuiderpark. Hotel FlexForce. URL: <http://www.flexwonenarbeidsmigranten.nl/marktplaats/aanbod-van-bedrijven/hotel-flexforce/> Geraadpleegd: 17-12-2014

³⁷ Expertisecentrum Flexwonen arbeidsmigranten. Huisvestingsvormen. URL: <http://www.flexwonenarbeidsmigranten.nl/dossiers/huisvestingsvormen/> . Geraadpleegd: 17-12-2014

³⁸ Expertisecentrum Flexwonen arbeidsmigranten. Huisvestingsvormen. URL: <http://www.flexwonenarbeidsmigranten.nl/dossiers/huisvestingsvormen/> . Geraadpleegd: 17-12-2014

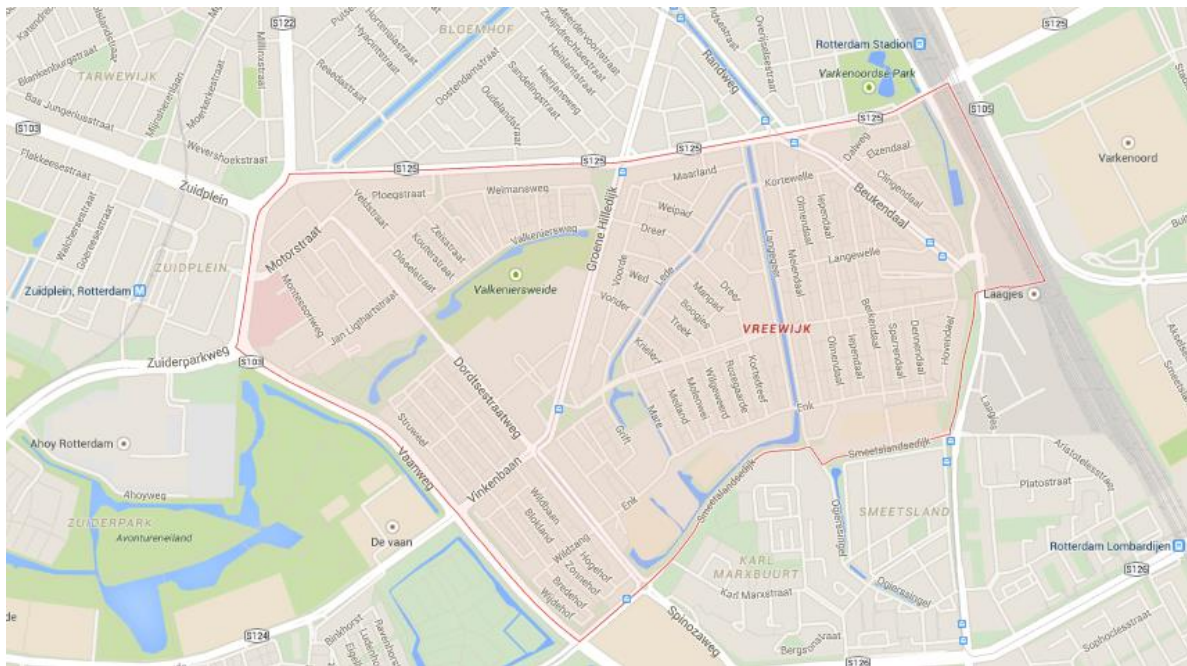
³⁹ Stol, W. (2011). *Basisboek integrale veiligheid*. (2^e druk). Den Haag: Boom Lemma uitgevers

⁴⁰ Anoniem. Arbeidsmigrant. Nederlandse encyclopedie. URL: <http://www.encyclo.nl/begrip/arbeidsmigrant> Geraadpleegd: 17-12-2014

⁴¹ Anoniem. Politici. Nederlandse encyclopedie. URL: <http://www.encyclo.nl/begrip/politici> Geraadpleegd: 17-12-2014

Vreewijk

Vreewijk is een groene wijk die bekend staat als een rustig woongebied. Vreewijk ligt in het zuiden van het gebied Feijenoord in Rotterdam-Zuid en grenst aan het bekende overdekte winkelcentrum Zuidplein. In afbeelding 1 is er een geografische weergave te zien van het gebied.⁴²

Afbeelding 1

⁴² Gemeente Rotterdam. Vreewijk. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk/> Geraadpleegd: 15-04-2015

2. Methodologische verantwoording

In dit hoofdstuk wordt bij de afbakening aangegeven waar de focus van het onderzoek op gelegd wordt. Daarnaast wordt per deelvraag op de onderzoeksmethode ingegaan en welke methodes worden toegepast om de data te verkrijgen en te analyseren. Verder komen de validiteit en controleerbaarheid aan bod.

2.1 Afbakening onderzoek

De subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk staat in dit onderzoek centraal. Hierbij worden een aantal sleutelfiguren ondervraagd of de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel invloed hebben op de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk. Onder 'invloed' wordt in dit onderzoek verstaan; de mate waarin de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel, een negatieve of positieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk. De objectieve veiligheid zal daarom geen leidende rol hebben in dit onderzoek.

2.2 Onderzoeksmethode per deelvraag

1. Wat is de samenstelling van Vreewijk?

Door middel van **deskresearch en literatuuronderzoek** wordt, met behulp van het wijkprofiel van Vreewijk, onderzoek verricht naar de samenstelling van Vreewijk. De samenstelling van Vreewijk kan een onderbouwende/verklarende functie hebben bij het toetsen van de uitkomsten van de half gestructureerde interviews aan het theoretisch kader. Het wijkprofiel maakt deze gegevens grotendeels inzichtelijk.⁴³

2. Welke factoren kunnen van invloed zijn op de subjectieve veiligheid en wat zegt de literatuur over het meten van de subjectieve veiligheid?

Er zijn verschillende factoren die van invloed kunnen zijn op de subjectieve veiligheid en er is literatuur die omschrijft hoe je de subjectieve veiligheid kunt meten. Op de vraag welke factoren van invloed kunnen zijn op de subjectieve veiligheid, zal antwoord gegeven worden aan de hand van de uitkomsten van de **half gestructureerde interviews en literatuuronderzoek**. Voor theorie over het meten van de subjectieve veiligheid, wordt gebruik gemaakt van **literatuuronderzoek en deskresearch**. Dit kan een bijdrage leveren aan de interpretatie van de uitkomsten van de half gestructureerde interviews.

3. Wat was de subjectieve veiligheid van Vreewijk ten opzichte van het Rotterdams gemiddelde en van vergelijkbare wijken in Rotterdam, vóór de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel?

Deze vraag zal beantwoord worden aan de hand van **deskresearch en literatuuronderzoek**. Er zijn cijfers gepubliceerd omtrent de subjectieve veiligheid in Vreewijk, maar ook van andere Rotterdamse wijken die vergelijkbaar zijn met Vreewijk. Deze cijfers worden met elkaar vergeleken om inzichtelijk te maken hoe de subjectieve veiligheid van Vreewijk is ten opzichte van vergelijkbare Rotterdamse wijken, vóór de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de gegevens uit het wijkprofiel. De verschillende factoren die invloed hebben op de subjectieve veiligheid worden hierbij met elkaar vergeleken.

4. Wat is de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk, sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel?

Deze vraag zal beantwoord worden door het afnemen van **half gestructureerde interviews** onder een aantal sleutelfiguren in Vreewijk. Hierbij valt onder andere te denken aan de wijkagent van

⁴³ Wijkprofiel. Vreewijk. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk/>
Geraadpleegd: 08-04-2015

Vreewijk, de gebiedsmanager van Vreewijk, ondernemers uit Vreewijk en bewoners die regelmatig met andere bewoners van Vreewijk in contact staan. De sleutelfiguren weten namelijk wat er in de wijk speelt, door hun contact met de bewoners.

2.2.1 Sleutelfiguren

Er is bewust gekozen voor half gestructureerde interviews met sleutelfiguren, omdat zij nauw in contact staan met de bewoners van Vreewijk. Voorbeelden van sleutelfiguren in Vreewijk zijn bewoners, de wijkagent, lokale ondernemers, medewerker van een woningcorporatie, gebiedsnetwerkers en een vrijwilliger van een wijkcentrum die met veel bewoners uit de wijk in contact staan. Een aantal van de eerder genoemde sleutelfiguren, hebben deelgenomen aan een speciaal opgerichte klankbordgroep voor het Zuiderparkhotel. Het doel van deze klankbordgroep was om afspraken te maken, om eventuele overlast te beperken.⁴⁴ De leden van deze klankbordgroep zijn voorbeelden van sleutelfiguren, omdat zij regelmatig in contact staan met de bewoners van Vreewijk. In dit onderzoek wordt het half gestructureerde interview niet beperkt door leden van de klankbordgroep, maar worden er ook andere personen die regelmatig in contact staan met de bewoners geïnterviewd. Daardoor kan een groot deel van de populatie vertegenwoordigd worden.

2.3 Data kennisgenerering en analyse

Deelvraag	Gestelde vraag	Vorm van kennisgenerering	Analyse
Deelvraag 1	Wat is de samenstelling van Vreewijk?	De kennis wordt gegenereerd aan de hand van het bestuderen van literatuur en het verrichten van deskresearch.	Informatie uit de bestudeerde literatuur verzamelen om de samenstelling van Vreewijk in kaart te brengen.
Deelvraag 2	Welke factoren kunnen van invloed zijn op de subjectieve veiligheid en wat zegt de literatuur over het meten van de subjectieve veiligheid?	Het afnemen van de half gestructureerde interviews onder sleutelfiguren die nauw in contact staan met de bewoners van Vreewijk. Daarnaast gebruik maken van de beschikbare literatuur over het meten van de subjectieve veiligheid.	De uitkomsten van de half gestructureerde interviews filteren op genoemde factoren die van invloed kunnen zijn op de subjectieve veiligheid en relevante literatuur bestuderen m.b.t. het meten van de subjectieve veiligheid.
Deelvraag 3	Wat was de subjectieve veiligheid van Vreewijk ten opzichte van het Rotterdams gemiddelde en van vergelijkbare wijken in Rotterdam, vóór de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel?	Data van het wijkprofiel en onderwerpen m.b.t. de subjectieve veiligheid bestuderen.	De data van het wijkprofiel van Vreewijk vergelijken met die van het Rotterdams gemiddelde en vergelijkbare wijken. Deze vergelijking wordt gedaan op basis van de factoren die volgens het wijkprofiel invloed hebben op de subjectieve veiligheid.

⁴⁴ RTV Rijnmond. Klankbordgroep voor Polenhotel Rotterdam-Vreewijk. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/20-09-2013/klankbordgroep-voor-polenhotel-rotterdam-vreewijk>
Geraadpleegd: 29-03-2015

Deelvraag 4	Wat is de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk, sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel?	Het afnemen van de half gestructureerde interviews onder een aantal sleutelfiguren van Vreewijk.	Gespreksverslagen maken van de uitkomsten van de half gestructureerde interviews en deze uitkomsten analyseren/toetsen aan het theoretisch kader.
--------------------	--	--	---

2.4 Validiteit en controleerbaarheid

Validiteit

De sleutelfiguren staan regelmatig in contact met de bewoners van Vreewijk. Hierbij delen de bewoners regelmatig, in een ongedwongen en natuurlijke omgeving, informatie omtrent de subjectieve veiligheid in Vreewijk. Een voorbeeld hiervan is dat een bewoner zijn gevoelens, met betrekking tot de veiligheid, deelt met de lokale sigarenboer terwijl diegene sigaretten komt kopen. De sleutelfiguren krijgen dus informatie omtrent de subjectieve veiligheid in Vreewijk binnen, zonder dat het testeffect bij de bewoners optreedt. Dit neemt echter niet weg dat het testeffect niet kan optreden tijdens de half gestructureerde interviews bij de sleutelfiguren. Er is bewust gekozen voor sleutelfiguren die in contact staan met diverse doelgroepen en die verschillende achtergronden en functies hebben, om zo een goed mogelijke afspiegeling te vormen van de populatie. Uiteindelijk vertegenwoordigen de sleutelfiguren niet de gehele populatie en daardoor kunnen de onderzoeksresultaten ook niet gegeneraliseerd worden.

Controleerbaarheid

De resultaten van dit onderzoek zijn navolgbaar, controleerbaar en toegankelijk. De informatie in het onderzoeksrapport wordt namelijk onderbouwd met bronnen. Deze worden in de voetnoten en de literatuurlijst weergegeven. Er is dus te zien waar de informatie vandaan komt. Daarnaast zijn er gespreksverslagen gemaakt van de afgenomen half gestructureerde interviews, deze zijn als bijlage I toegevoegd. Er is tevens een profiel van de respondenten opgenomen in dezelfde bijlage.

3.Theoretisch kader

In het theoretisch kader worden er een aantal theorieën omschreven die toegepast kunnen worden om de deelvragen en uiteindelijk de hoofdvraag te beantwoorden. De gekozen theorie richt zich voornamelijk op de subjectieve veiligheid, gezien dit centraal staat in het onderzoek. Hierbij valt onder andere te denken aan onderzoek dat eerder is verricht naar de leefbaarheid in Vreewijk en verwerkt is in het wijkprofiel. In het theoretisch kader van dit onderzoek zal naast gezaghebbende literatuur ook gebruik worden gemaakt van wetenschappelijke artikelen en onderzoek dat eerder is verricht met betrekking tot het thema veiligheid.

3.1 Objectieve en subjectieve veiligheid

De objectieve en subjectieve veiligheid zijn een verwijzing naar de manier hoe uitspraken zijn gefundeerd oftewel of deze uitspraken op basis van feitelijkheden of op gevoel zijn gebaseerd. Volgens de theorie wordt onder de objectieve veiligheid, het gemeten niveau van veiligheid op een vooraf gestelde schaal van veiligheid, verstaan. Een voorbeeld hiervan is het aantal gewonden en doden tellen om de objectieve score van de verkeersveiligheid te meten. Onder subjectieve veiligheid wordt de mate waarin mensen zich veilig voelen verstaan. Hierbij kunnen verschillende mensen zich in verschillende mate veilig ervaren terwijl zij wel op dezelfde plek zijn. Dit komt omdat de subjectieve veiligheid een persoonlijke zaak is. Als er bijvoorbeeld in de media constant berichten verschijnen over het geweld in de binnenstad, kan dit voor mensen buiten de stad een gevoel van onveiligheid creëren. Anderzijds zullen de bewoners van de binnenstad zich niet snel onveilig voelen omdat zij de omgeving kennen. Ook komt het voor dat mensen zich in een bepaald gebied onveilig voelen terwijl er feitelijk (objectief) nauwelijks iets gebeurt.⁴⁵

3.1.1 De veiligheidsindex van Vreewijk

De gemeente Rotterdam heeft ter ondersteuning van het gebiedsgericht werken, het wijkprofiel geïntroduceerd. Het wijkprofiel is een andere benaming voor de veiligheidsindex. Het doel van het wijkprofiel is om in één oogopslag inzicht te bieden in zowel de objectieve als subjectieve gegevens over de veiligheid en de sociale en fysieke staat van de wijken. Dit is een nieuw monitorinstrument en bevat informatie over de drietal eerder genoemde thema's met daaronder de subonderwerpen die tot dit thema behoren, dit is weergegeven in tabel 1.⁴⁶

Veiligheid	Sociaal	Fysiek
Diefstal	Capaciteiten	Vastgoed
Geweld	Meedoen	Openbare ruimte
Inbraak	Leefomgeving	Voorzieningen
Vandalisme	Binding	Milieu
Overlast	Beleving kwaliteit van leven	Woonbeleving
Veiligheidsbeleving		

Tabel 1

3.1.2 Subjectieve- en objectieve score wijkprofiel

De uitkomsten van het wijkprofiel is een rekensom van het gemiddelde van de subjectieve en objectieve score. In bovenstaande thema's wordt hierin onderscheid gemaakt. De informatie uit de objectieve scores zijn afkomstig uit diverse registraties van de politie, brandweer en Gemeentewerken. De subjectieve score wordt bepaald door middel van enquêtevragen waarbij de mening van de bewoners centraal staat. Tabel 2 is een weergave van de cijfers over de jaren 2008,

⁴⁵ Stol, W. (2011). *Basisboek integrale veiligheid*. (2^e druk). Den Haag: Boom Lemma uitgevers

⁴⁶ Gemeente Rotterdam. Vreewijk. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk/> Geraadpleegd: 02-02-2015

2009, 2011 en 2013 van Feijenoord, waarvan Vreewijk een onderdeel is. De cijfers zijn een gemiddelde van de subjectieve en de objectieve score op basis van een drietal onderwerpen: veiligheid, sociaal en fysiek. In tabel 2 is te zien dat Vreewijk de afgelopen jaren achteruit is gegaan. In 2008 werd Vreewijk nog beoordeeld met een 7,6 en in 2013 met een 5,9.

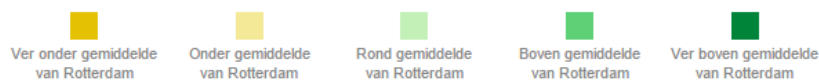
	2008	2009	2011	2013
Feijenoord	6,2	5,9	6,1	5,7
Hillesluis	4,6	4,3	4,8	4,1
Bloemhof	5,3	4,8	4,5	4,6
Afrikaanderwijk	5,5	5,1	6,1	4,7
Feijenoord	5,7	5,4	5,5	5,7
Vreewijk	7,6	6,8	6,6	5,9
Katendrecht	7,1	7,6	9,0	9,3
Kop van Zuid entrepot	7,7	7,9	7,7	7,3
Noordereiland	8,3	8,5	8,3	8,3

Tabel 2

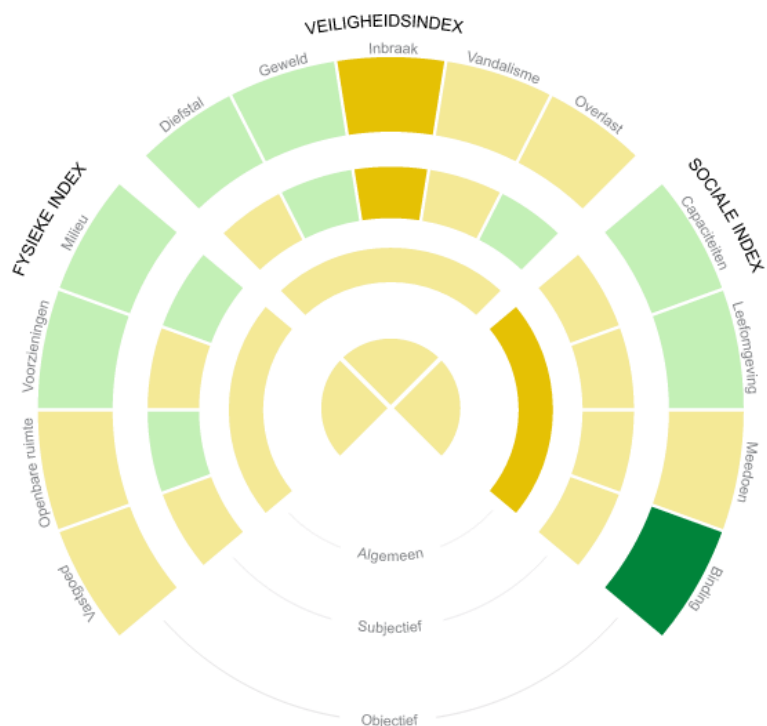
Het 'hoefijzer'

In afbeelding 2 is er in één oogopslag te zien wat het resultaat is van zowel de subjectieve als de objectieve veiligheid. Onderstaand overzicht staat bekend als het 'hoefijzer'. Hierin zijn de cijfers van 2014 opgenomen die in 2013 zijn gemeten. De scores van de fysieke index, veiligheidsindex en sociale index zijn hierin opgenomen. Het gemiddelde van Rotterdam geldt als nulmeting om de score te kunnen bepalen. Gezien in dit onderzoek de focus wordt gelegd op de veiligheid, zal er alleen gekeken worden naar de veiligheidsindex en blijven de sociale en fysieke index buiten beschouwing.

Rotterdam | Feijenoord | Vreewijk |

Vreewijk

Afbeelding 2

3.1.3 Methodologische verantwoording veiligheidsindex/wijkprofiel

Het wijkprofiel vervangt de veiligheidsindex van de stad Rotterdam. Het doel van het wijkprofiel is om in één oogopslag inzicht te bieden over hoe de stad Rotterdam en de Rotterdamse wijken ervoor staan op sociaal, fysiek en veiligheidsgebied. De veiligheidsindex van 2014 geeft inzicht in de veiligheidssituatie van het jaar 2013. Hierin worden zowel objectieve als subjectieve gegevens meegenomen in het gemiddelde. Het gemiddelde bestaat uit twee derde van de subjectieve gegevens en één derde uit de objectieve gegevens. De objectieve cijfers bestaan uit gegevens van de politie, brandweer en gemeente. De subjectieve gegevens zijn afkomstig uit de veiligheidsenquête van 2013 waarin meer dan 14.000 Rotterdammers zijn ondervraagd om de veiligheidssituatie van Rotterdam in kaart te brengen.⁴⁷ De stad Rotterdam bestaat uit ruim 600.000 inwoners.⁴⁸ Dit betekent dat ongeveer 2,5% van de totale populatie is ondervraagd. De verschillende thema's die in het wijkprofiel zijn opgenomen worden weergegeven als indexscore.

Subjectieve gegevens en contextgegevens

Objectieve cijfers laten enkel een deel van de werkelijkheid zien, omdat niet alle incidenten die feitelijk plaatsvinden erin terecht komen, omdat niet iedereen er een melding van maakt. Om een goed beeld te krijgen van subjectieve veiligheid worden er contextgegevens gebruikt. Het is bekend dat de samenstelling van de bevolking samenhangt met de veiligheid. Een voorbeeld hiervan is leeftijd en etniciteit. Er is voor de veiligheidsindex van 2014 een uitnodiging verstuurd naar 60.000 Rotterdammers om de subjectieve veiligheid te meten. De enquête is uiteindelijk door meer dan 14.000 respondenten ingevuld. Er is rekening gehouden met contextvariabelen. Deze hebben niet direct betrekking op de beleefde (on)veiligheid, maar hebben wel een samenhang. De samenstelling van de respondenten is belangrijk om een representatieve uitkomst te bieden.

Steekproef

Bij het meten van de subjectieve veiligheid is tevens gebruik gemaakt van een steekproef. De steekproef moet een relatie hebben met de contextgegevens. De respondenten moeten namelijk representatief zijn om de cijfers te kunnen generaliseren over een bepaalde wijk. De respondenten moeten een afspiegeling zijn van de wijk om een representatieve uitkomst te bieden. In 2013 zijn bijvoorbeeld 14.000 mensen ondervraagd om een representatieve uitkomst te bieden voor de stad Rotterdam. Dit bleek voldoende te zijn om de gegevens uit te splitsen naar wijkniveau. Dit komt per wijk neer op ongeveer 250 bewoners.

3.2 De beleving van onveiligheid

Naast het terugdringen van de feitelijke criminaliteit en overlast, heeft het veiligheidsbeleid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie ook als doel om het gevoel van veiligheid onder burgers te vergroten. Criminaliteit wordt in deze theorie niet juridisch opgevat, er wordt met name gekeken naar signalen en gedragingen die burgers kenmerken als criminaliteit in plaats van enkel de strafbare feiten. Als er in deze theorie wordt gesproken over 'angstgevoelens', 'angst voor criminaliteit' of 'gevoelens van onveiligheid', dan worden de signalen en gedragingen die door burgers geïnterpreteerd worden als criminaliteit ook meegenomen. Er worden in dit hoofdstuk vormen van angstgevoelens benoemd en ook verklaard hoe dat soort gevoelens komen.

3.2.1 Gevoelens van onveiligheid

Meestal wordt er geen onderscheid gemaakt in de diverse vormen van het gevoel van onveiligheid. Bij angstgevoelens zijn er verschillende aspecten te benoemen waar in deze subparagraaf een overzicht wordt gegeven.

⁴⁷ RSO | Onderzoek en Business Intelligence (2014). Wijkprofiel Rotterdam. *Toelichting* (p. 5-9)
Leiden: RSO | Onderzoek en Business Intelligence

⁴⁸ Rotterdam. Bevolkingsgroei Rotterdam trekt weer aan.

URL: <http://www.rotterdam.nl/bevolkingsgroeirotterdamtrektweeraan> Geraadpleegd: 05-02-2015

Individueel en maatschappelijk

Ten eerste kan er een onderscheid worden gemaakt tussen individueel en maatschappelijk om een beschrijving te geven van de gevoelens van onveiligheid. Er kan namelijk sprake zijn van een persoonlijke situatie. Hierbij staat het gevoel om kans te hebben om slachtoffer te worden centraal. Bij maatschappelijk gaat het om hoe vaak het in onze maatschappij voor komt.

Cognitief en affectief

Als burgers een stijging zien van de criminaliteit of zelf inschatten dat zij risico hebben om slachtoffer te worden is een vorm van cognitieve angstgevoelens. De oorzaak van deze angstgevoelens kunnen gebaseerd zijn op berichtgeving vanuit de media of als zij of personen uit de omgeving al eerder slachtoffer zijn geweest. De signalen of emoties die bij burgers opgeroepen worden, met andere woorden persoonlijke angst om zelf slachtoffer te worden of de angst dat anderen kans hebben om slachtoffer te worden (altruïstisch), wordt in deze theorie beschouwd als affectieve angstgevoelens.

Actual fear en anticipated fear

De eerder genoemde angstgevoelens hebben wel iets gemeen en dat is de veronderstelling voor de kans op gevaar. Normaal gesproken gaan dit soort gevoelens samen met fysiologische veranderingen in het lichaam van de mens. Een voorbeeld hiervan is een snellere ademhaling of transpireren. Als iemand bedreigd wordt met een voorwerp is er sprake van actual fear. Er is sprake van actual fear als het gevaar direct is. Eerder in dit hoofdstuk is genoemd dat de definitie voor criminaliteit in deze theorie gepaard gaan met mogelijke bedreigingen en signalen van onveiligheid. Veel mensen ervaren al op een eerder moment angst, voordat een feit daadwerkelijk plaatsvindt. Voorbeelden hiervan zijn hangjongeren of een donker gebied. Op het moment dat er hangjongeren zijn, is er feitelijk gezien nog geen sprake van criminaliteit, maar het gevoel van onveiligheid heerst bij bepaalde personen wel (anticipated fear).⁴⁹

3.2.2 Algemene verklaringen voor angstgevoelens

In deze paragraaf worden er een aantal mogelijke verklaringen weergegeven voor de oorzaak van angstgevoelens. Deze verklaringen kunnen mogelijk invloed hebben op de angstgevoelens van de mens.

3.2.2.1 Evolutietheorie

Voor het verklaren van angstgevoelens gaat Goffmann in zijn essay 'Normal Appearances' in op de evolutie van de mens. Het is volgens Goffmann voor mensen moeilijk om afstand te nemen van hun evolutionaire verleden. Vroeger moest de mens zo snel mogelijk reageren op roofdieren en mogelijke gevaren die op zijn pad kwam. Vergelijkbaar als met dieren wordt er daarom constant gekeken naar de omgeving en of er een risico bestaat voor gevaar. Het gevoel van onveiligheid is daarbij niet bij een ieder gelijk. De reactie van de mens op gevaar is voor een deel nurture en ook afhankelijk van ervaringen. Hierdoor kan een bepaalde situatie voor de ene persoon als gevaarlijk worden beschouwd, maar voor de ander totaal niet. Als aanvulling op de theorie van Goffmann, onderscheid Warr een aantal signalen die van belang zijn voor het verklaren van angst voor criminaliteit. Deze signalen zijn: onbekendheid, duisternis en de aanwezigheid van anderen.

Onbekendheid

Ongeacht hoe de feitelijke veiligheidscijfers zijn, voelt de mens zich veiliger in zijn eigen omgeving dan elders.

⁴⁹ Boutellier, H.(2008). *Veiligheid en burgerschap in een netwerksamenleving*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers

Duisternis

Naast de daadwerkelijke duisternis waarbij er weinig tot geen zicht is op een gevaarlijke situatie, maar ook de indeling van een algemene ruimte waar het gezichtsveld beperkt is. De achterliggende gedachte is dat het gevaar niet tijdig kan worden ingeschat.

Aanwezigheid van anderen

Normaal gesproken kan de aanwezigheid van anderen juist zorgen voor bescherming, omdat zij kunnen helpen als er sprake is van gevaar. In deze theorie wordt met de aanwezigheid van anderen, diegene die een bedreigende indruk maken bedoeld.

3.2.2.2 Civilisatietheorie

Zoals aangegeven staan in deze theorie de signalen uit de omgeving centraal bij het gevoel van onveiligheid. In welke mate en op welke wijze deze signalen tot angst leiden is niet overal en bij iedereen gelijk. In de civilisatietheorie staat de historische ontwikkeling van emoties centraal. In de middeleeuwen waren emoties directer en vrijer maar later werden deze onderdrukt. Een voorbeeld hiervan is dat vrouwen een uitgaansbeperking kregen. De vrouwen in de steden werden geacht om binnen te blijven tijdens de industrialisering, omdat de omgangsvormen op straat niet zoals voorheen waren. De omgangsvormen werden namelijk ruwer. Toen de uitgaansbeperking voor vrouwen gedeeltelijk werd opgeheven, was er sprake van een psychisch probleem. Dit wordt 'pleinvrees' genoemd. Er was een onverklaarbare angst bij voornamelijk vrouwen om naar buiten te gaan. De uitgaansbeperking werd eerst door derden opgelegd en heeft er vervolgens voor gezorgd dat zij het zichzelf gingen opleggen.

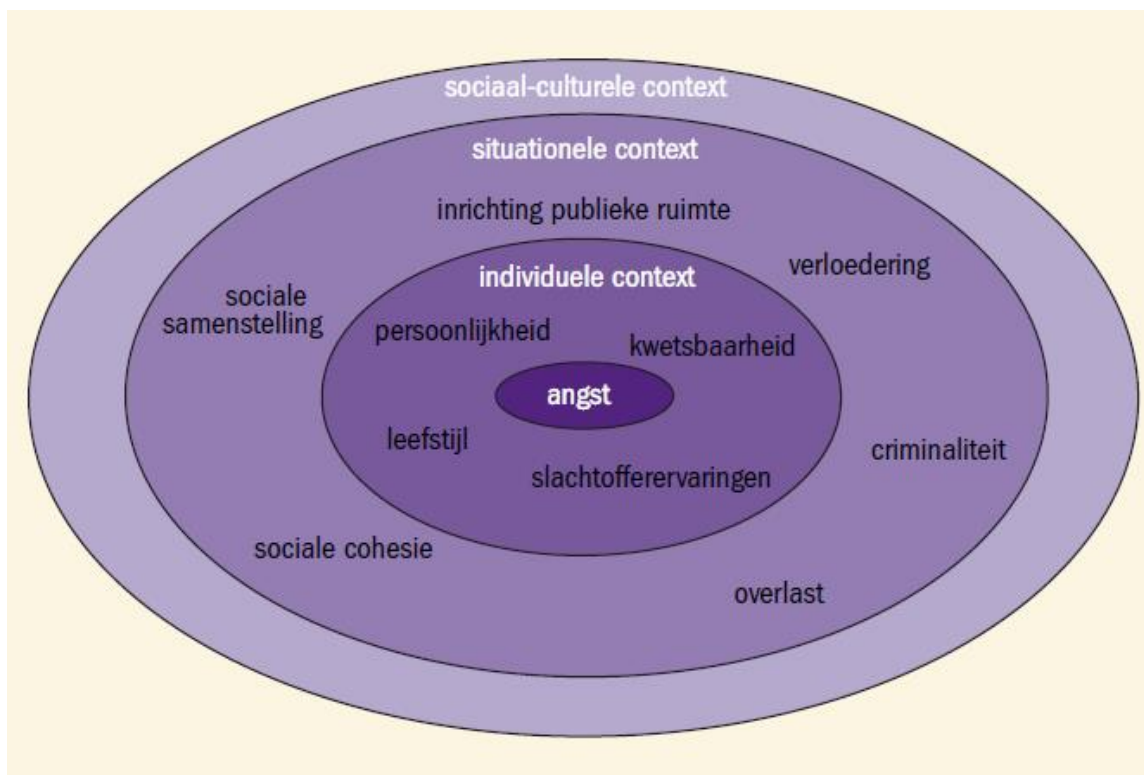
3.2.2.3 Risicosamenleving

Door de technologische groei kent onze samenleving grote potentiële dreigingen. Het gaat met name om onzichtbare risico's die niet sterk verbonden zijn aan tijd, plaats of groepen mensen. Dit maakt het moeilijk om de risico's in te schatten en te beheersen. De samenleving concentreert zich daarom op het controleren van deze moeilijk inzichtelijk te maken risico's. Er kan een negatief mensbeeld ontstaan als er constant gedacht wordt aan risico's waarbij burgers en overheid niet meer kunnen doen dan voorzorgsmaatregelen treffen.⁵⁰

3.3 Contexten van angst

In deze paragraaf wordt er een overzicht gegeven van empirisch onderzoek dat is verricht naar angst voor criminaliteit. Hierbij is van verschillende disciplines gebruik gemaakt van zowel criminologie, sociologie, sociale geografie en sociale psychologie. De theorie is gebaseerd op de informatie die in het vorige hoofdstuk aan bod zijn gekomen. Er wordt onderscheid gemaakt op basis van drie contexten: de individuele context waarin de kenmerken van de persoon centraal staan, de situationele context waarin de directe omgeving centraal staat en de sociaal-culturele context waarin de mensen leven. Afbeelding 3 weergeeft deze contexten van angst.

⁵⁰ Boutellier, H.(2008). *Veiligheid en burgerschap in een netwerksamenleving*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers

Afbeelding 3

3.3.1 Individuele context

In de individuele context vormen de persoonlijke kenmerken de basis voor angstgevoelens na een bepaald signaal onveiligheid. Een ieder zal hier anders op reageren. Er zijn een aantal elementen die van belang zijn in de individuele context. Elk element met betrekking tot de individuele context zal in deze subparagraaf toegelicht worden

Kwetsbaarheid

Als mensen vinden dat zij kwetsbaar zijn, zullen zij ook sneller een gevoel van angst ervaren. Het gaat hierbij om de inschatting die door de desbetreffende persoon gemaakt wordt op de kans om risico te lopen. Vrouwen kunnen zich bijvoorbeeld onveilig voelen op het moment dat er in hun omgeving een seksueel misdrijf plaatsvindt, zij voelen zich hierbij fysiek kwetsbaar. Een ander voorbeeld is van mensen die niet veel kapitaal hebben. Zij kunnen zich onveilig voelen omdat zij denken dat zij niet kunnen omgaan met economische weerstand. Deze vorm van kwetsbaarheid komt voornamelijk voor bij de lagere sociaaleconomische klassen. Zij vrezen voor de consequenties van criminaliteit, omdat zij vinden dat zij te weinig hulpbronnen hebben om zich te kunnen verdedigen.

Persoonlijkheid

Elk persoon heeft een bepaalde basis waar angstgevoelens zich ontwikkelen. Hierbij wordt er in bepaalde situaties angstig gereageerd, dit staat ook wel bekend als *dispositional fear*. Ook deze karaktertrek varieert tussen personen, maar wordt wel als een stabiele karaktertrek beschouwd. *Situationele angst* is afhankelijk van de situatie. Het komt er op neer dat angstgevoelens onderdeel kunnen uitmaken van de persoonlijkheid, maar dit hangt samen met hoe een individu een risico op gevaar inschat.

Individuele leefstijl en routineactiviteiten

Elke individu heeft een andere leefstijl of routine in zijn dagelijks leven die de angstgevoelens kunnen beïnvloeden. Iemand die regelmatig thuis zit, ervaart mogelijk minder kans om slachtoffer te worden dan iemand die wekelijks naar een discotheek gaat. In het laatste geval krijg je mogelijk meer te

maken met bedreigingen dan wanneer je thuis zit. Elke levensstijl beïnvloedt de angstgevoelens op een bepaalde manier.

Slachtofferervaringen

Mensen die al eerder een ervaring hebben gehad als slachtoffer, zullen sneller een gevoel van angst ontwikkelen in een bepaalde situatie. Zij schatten namelijk de kans hoger in dat zij opnieuw slachtoffer kunnen worden. De situatie (omgeving) kan hier een belangrijke rol in spelen. Iemand die in dezelfde situatie al eerder slachtoffer is geweest, kan de angst opnieuw ervaren, dit in tegenstelling tot niet-slachtoffers. Anderzijds kunnen niet-slachtoffers ook hetzelfde gevoel van onveiligheid ervaren als zij via hun eigen netwerk hebben gehoord dat er in soortgelijke omstandigheden al eerder iemand slachtoffer is geweest. Buiten het netwerk, speelt de media hier ook een belangrijke rol in.

3.3.2 Situationele context

Signalen uit de omgeving kunnen ook de angstgevoelens beïnvloeden. Bij signalen uit de omgeving kun je denken aan de inrichting van openbare ruimtes, overlast en verloedering en de sociale samenstelling. Naast de directe omgeving kunnen signalen daarbuiten ook de angstgevoelens beïnvloeden. Hierbij valt te denken aan uitgaansgelegenheden, het openbaar vervoer of winkelgebieden. Dit zijn publieke ruimtes waar zich een situatie voor kan doen die de angstgevoelens van een individu kunnen beïnvloeden. In deze paragraaf zullen er een aantal elementen benoemd en toegelicht worden met betrekking tot de situationele context.

Inrichting van de publieke ruimte

Donkere ruimtes, zoals een donkere tunnel, worden al snel als onveilig beschouwd en roepen angstgevoelens op. Naast de inrichting van een publieke ruimte speelt ook het tijdstip een grote rol. Een winkelcentrum waar veel mensen overdag winkelen wordt niet snel als gevaarlijk beschouwd, maar als het er verlaten en donker uit ziet, roept dit al snel angstgevoelens op. Bepaalde voorzieningen zoals een kinderopvang, school of een bibliotheek creëren daarentegen weer een gevoel van veiligheid, omdat dit de leefbaarheid van een wijk ten goede komt.

Sociale samenstelling

Een buurt waar zich veel personen met een laag sociaaleconomische status bevinden, wordt al snel geassocieerd als een onveilige buurt. Onder een laag sociaaleconomische status worden huishoudens onder het sociaal minimum, werklozen en bijstandsontvangers verstaan. Ook verhuismobiliteit speelt een rol in het onveiligheidsgevoel bij individuen.

Sociale cohesie

De (in)formele netwerken waarin personen participeren zijn belangrijk voor het veiligheidsgevoel. Als personen elkaar kennen is het veiligheidsgevoel groter dan wanneer zij elkaar niet kennen. Daarnaast zal er ook minder criminaliteit voor komen. Door de (in)formele netwerken waarin personen zich participeren, heeft men gemeenschappelijke verwachtingen en wordt het onderling vertrouwen versterkt. Dit spreekt de eerder genoemde civilisatietheorie tegen, waarin staat dat personen elkaar wantrouwen en zichzelf in een verdedigende houding opstellen.

Overlast, verloedering en criminaliteit

Bij dit onderdeel van de situationele context staan twee begrippen centraal, namelijk: social en physical incivilities. Bij social incivilities (overlast) wordt er verwezen naar de aanwezigheid van onbekende personen die mogelijk een risico vormen. Zij vormen gedrag die overschrijdend is aan de norm. Anderzijds is er het begrip physical incivilities waarbij de gevolgen direct zichtbaar zijn van normoverschrijdend gedrag zoals graffiti of vernieling.

3.3.3 Sociaal-culturele context

Als laatste, maar niet geheel onbelangrijk, wordt de sociaal-culturele context behandeld. Naast signalen uit de directe omgeving is er ook een bredere sociale context die gevoelens van angst kunnen oproepen. In deze paragraaf worden er een aantal elementen benoemd.

Ontwikkeling in de media

De media heeft invloed op de inschatting van risico's en daarmee ook op de subjectieve veiligheid. Als een bepaald onderwerp regelmatig aan bod komt, heeft dit invloed op de subjectieve veiligheid van individuen. Het gevoel van onveiligheid wordt versterkt als er een portret te zien is van het slachtoffer. Personen kunnen zich dan sneller identificeren met het slachtoffer. Naast het beïnvloeden van veiligheidsgevoelens heeft de media ook invloed op de beeldvorming van bepaalde groepen.

Individualisering en veranderde sociale verhoudingen

Individualisering staat gelijk aan meer autonomie voor het individu en gaat samen met anonimiteit. Dit heeft invloed op de sociale cohesie in onze maatschappij en creëert geen nieuwe netwerken. Zoals bij de sociale cohesie, dat onder de situationele context valt, al is genoemd, zijn individuen gebaat bij het onderhouden van contacten om het gevoel van veiligheid te bevorderen. Bij individualisering veranderen deze sociale verhoudingen en kan dit invloed hebben op het veiligheidsgevoel.

Internationalisering

De mate van internationalisering laat zien dat er weinig grenzen, afstanden en tijdsverschillen zijn. Er zijn meer immigranten vanuit niet-westerse landen gekomen door het toenemende internationale personenverkeer. De internationalisering kan invloed hebben op de veiligheidsgevoelens, omdat er geen duidelijke grenzen meer zijn.⁵¹

3.4 Theorie over verschillende type arbeidsmigranten

Engbersen typeert in zijn onderzoek vier vormen van arbeidsmigratie, namelijk circulaire- & seizoensmigratie, transnationale migratie, footloose migratie en vestigingsmigratie. De belangrijkste uitkomst van zijn onderzoek is dat er verschillende patronen van arbeidsmigratie zijn. Dit is het gevolg van de open grenzen binnen de EU, waardoor de mobiliteit en daarmee het op en neer reizen gemakkelijker is geworden. Engbersen omschrijft nog een factor en dat zijn de verschillende mogelijkheden die de Europese arbeidsmarkt biedt aan verschillende groepen arbeidsmigranten. Dit is een aanvulling op de opengestelde grenzen. Het is in feite gemakkelijker en rationeel voor groepen arbeidsmigranten, om bijvoorbeeld tijdelijk in Nederland te werken en vervolgens terug te gaan naar het land van herkomst. Om duidelijkheid te geven over de verschillende vormen van arbeidsmigratie die Engbersen in zijn theorie omschrijft, wordt er op afbeelding 4 een toelichting gegeven.

Circulaire- & seizoensmigratie

Onder deze vorm vallen de arbeidsmigranten die weinig contact hebben met Nederlanders en de taal nauwelijks kunnen spreken. Zij werken in een ander land, in dit geval Nederland, om geld te verdienen om het vervolgens in het land van herkomst te investeren. Opmerkelijk in het onderzoek van Engbersen is ook dat deze arbeidsmigranten gemiddeld vier keer per jaar terug gaan naar het land van herkomst en jaarlijks ruim 5400 euro naar huis sturen. Het percentage die dit doet onder de Roemenen is 39%, bij de Polen 24% en veel minder onder de Bulgaarse arbeidsmigranten, namelijk 9%.

⁵¹ Boutellier, H.(2008). *Veiligheid en burgerschap in een netwerksamenleving*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers

Transnationale migratie

In tegenstelling tot de circulaire- & seizoensmigratie, is er bij transnationale migranten zowel goed contact met mensen uit het land van herkomst als met mensen uit het land waar ze werken, in dit geval uit Nederland. Deze migranten beheersen de Nederlandse taal en onderhouden ook contact met Nederlanders. Zij gaan in tegenstelling tot de circulaire- & seizoensmigranten vaker naar huis, maar sturen ook minder geld op. Volgens Engbersen is dit een bedrag van gemiddeld 3900 euro per jaar. Opmerkelijk is dat dit migratiepatroon voornamelijk voor komt bij hoogopgeleiden. Deze vorm van arbeidsmigratie komt tevens het meest voor bij Polen namelijk met 16%, bij Roemenen is dit 10% en bij Bulgaren 9%. De verwachtingen zijn dat dit type migranten terugkeren naar het land van herkomst of verder migreren naar een andere bestemming.

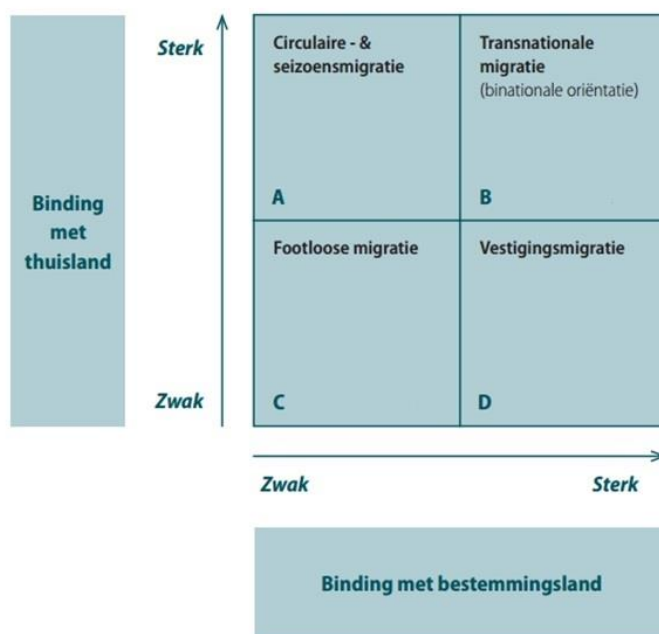
Footloose migratie

Footloose migranten spreken volgens het model van migratie in vieren, slecht Nederlands, hebben geen Nederlandse vrienden en hebben een onzekere arbeidspositie. In tegenstelling tot de circulaire- & seizoensmigranten en transnationale migranten, sturen zij nauwelijks geld op naar het land van herkomst. Ook hebben zij meestal een lage opleiding, dit is kenmerkend voor 60% bij Bulgaren, onder Polen is dit 34% en onder de Roemenen 31%.

Vestigingsmigratie

Vestigingsmigratie komt voornamelijk voor onder hoger opgeleiden, die al langere tijd in Nederland zijn. Zij geven in het onderzoek aan niet te weten of zij de intentie hebben om terug te keren naar het land van herkomst of juist voor een langere tijd in Nederland willen verblijven. Met een langere tijd wordt meer dan vijf jaar bedoeld. In tegenstelling tot de circulaire- & seizoensmigranten en transnationale migranten, sturen zij relatief weinig geld naar het land van herkomst. Meestal hebben zij kinderen in Nederland en geen partner in het land van herkomst. Vestigingsmigratie komt voor 24% voor bij Polen, 18% bij Roemenen en 20% bij Bulgaren.⁵²

Arbeidsmigratie in vieren

Afbeelding 4

⁵² Egbersen, G., Ilies, M., Leerkes, A., Snel, E. en Van der Meij, R. (Red.). (2011) *Arbeidsmigratie in vieren*. Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam

3.5 Functiemenging

Het is bekend dat buurten met een variatie aan mensen met verschillende sociaal economische achtergronden, de buurt prettig maken. Naast de verschillende mensen, is de variatie in functies ook belangrijk. Hierbij valt te denken aan gemeenten en woningcorporaties die de leefbaarheid in een wijk willen bevorderen door bedrijvigheid te combineren met wonen. Indien een wijk levendig is, wordt dit ook als prettig ervaren/beschouwd. De stedelijke dynamiek en levendigheid zijn belangrijke doelstellingen van functiemenging. De burger hecht waarde aan een levendige buurt. Het beeld in de maatschappij heerst dat als er sprake is van functiemenging, de wijk niet alleen als levendig maar ook als veilig wordt beschouwd. Functiemenging krijgt steeds meer aandacht als het om stedelijke vernieuwing gaat. Rotterdam is hier een goed voorbeeld van.

Zoals eerder aangegeven zorgen buurten waar wonen gecombineerd wordt met bedrijvigheid voor prettige buurten. In dit soort buurten zijn er genoeg ogen op straat en oefenen zij een vorm van sociale controle uit. Anderzijds zijn er buurten waar meer armoede heerst en die minder veilig zijn, maar waar, in tegenstelling tot andere buurten, toch meer binding is. Opvallend aan dit soort buurten is dat er niet per definitie meer informele controle wordt uitgeoefend, maar dat de bewoners in deze buurten onderling wel contact hebben.

Blokland (2009, p. 20) geeft aan “Functiemenging = ogen op straat = sociale controle = minder criminaliteit = meer veiligheid”

Uit verschillende studies blijkt dat de objectieve cijfers van veiligheid, niet overeenkomen met de subjectieve veiligheid. De doelstelling is daarom ook om het veiligheidsgevoel in de samenleving te laten ervaren.

Talja Blokland omschrijft in de theorie, drie vormen van toezicht:

- Informeel toezicht: bijvoorbeeld als er iemand helpt op het moment dat er ergens criminaliteit is of als bewoners op elkaars woning letten als er iemand op vakantie is.
- Functioneel toezicht: bijvoorbeeld het inzetten van een stadswacht of een tramconducteur in het openbaar vervoer.
- Formeel toezicht: het inzetten van politie of andere personen die bevoegd zijn om te handhaven.⁵³

⁵³ Blokland, T. (2009). *Oog voor elkaar*. (1^e druk). Amsterdam: Amsterdam University Press

4. Resultaten onderzoek

Om de deelvragen en uiteindelijk de hoofdvraag van dit onderzoek te beantwoorden, is er gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethodes. Iedere deelvraag wordt beantwoord in een subparagraaf met een deelconclusie. De deelconclusies leveren een bijdrage aan het onderbouwen van de eindconclusie waarin de hoofdvraag beantwoord wordt.

4.1 Samenstelling van Vreewijk

Ligging van Vreewijk

Vreewijk ligt in het zuiden van het gebied Feijenoord in Rotterdam en is bovendien het enige tuindorp van de stad. Vreewijk wordt gekenmerkt als een groene wijk, waar nauwelijks hoogbouw voor komt. Naast het tuindorp is er ook het Motorstraatgebied dat onderdeel is van de wijk. Het tuindorp is in dit gebied bijna niet terug te zien, omdat hier voornamelijk bedrijven en voorzieningen zijn. Het Motorstraatgebied grenst aan het grootste overdekte winkelcentrum van Nederland, genaamd Zuidplein. Het karakter in het Motorstraatgebied is daarom anders dan het dorpse karakter van een tuindorp. Het dorpse karakter van een tuindorp is duidelijk terug te zien in het gebied bij de Groenezoom en de Langegeer.⁵⁴

Historie en beschermd stadsgezicht

Architect M.J. Granpré heeft Vreewijk aan het begin van de 20e eeuw ontworpen. De doelstelling was om bewoners een dorpsgevoel te laten ervaren, midden in de stad Rotterdam. Om dit na te bootsen, kreeg bijna ieder huis een eigen tuin. Er mogen niet zomaar fysieke ingrepen worden gedaan die het dorpse karakter van de wijk kunnen verminderen. Tuindorp Vreewijk is sinds 2012 een beschermd stadsgezicht, waarvan 271 huurwoningen zijn aangewezen als rijksmonument. De voormalige minister Schultz van Haegen (Infrastructuur en Milieu) en staatssecretaris Zijlstra (Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen), hebben Vreewijk aangewezen als beschermd stadsgezicht. Dit geldt ook voor een aantal bedrijfspanden en bomen in Vreewijk.⁵⁵ De gemeente Rotterdam heeft onderzoek gedaan naar welke woningen beeldbepalend zijn voor Tuindorp Vreewijk. Deze beeldbepalende woningen mogen niet gesloopt worden, maar wel door woningcorporatie Havensteder worden gerestaureerd.⁵⁶

Voorzieningen

Ondanks het dorpse karakter zijn er in en rondom Vreewijk veel voorzieningen die meestal niet terug te zien zijn in een tuindorp. In het Motorstraatgebied is het Ikazia Ziekenhuis gevestigd. Daarnaast zijn er vijf basisscholen in Vreewijk gevestigd, namelijk de Mare, de Pniëlschool, de Vreewijkschool, de Akkers en het Festijn. Naast de vijf basisscholen, zijn er drie scholen voor voortgezet onderwijs, namelijk het Johannes Calvijn, het Zuiderpark College en het Sint Montfort.⁵⁷ Midden in Vreewijk ligt de Valkeniersweide, dit is een groot park. Naast dit park zijn er sportvelden en een sporthal aan de bekende straat de Enk. Verder zijn er 2 wijkcentra, namelijk De Brink en De Klup. Speeltuin de Vaan is een bijzondere plek in de wijk en de Groenezoom is de belangrijkste winkelstraat van Tuindorp Vreewijk.⁵⁸

⁵⁴ Gemeente Rotterdam. Vreewijk. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk/> Geraadpleegd: 01-05-2015

⁵⁵ Platform31. Vreewijk aangewezen als Beschermd Stadsgezicht. URL: <http://kennisbank.platform31.nl/pages/28211/Vreewijk-aangewezen-als-Beschermd-Stadsgezicht.html> Geraadpleegd: 01-05-2015

⁵⁶ Platform31. Vreewijk aangewezen als Beschermd Stadsgezicht. URL: <http://kennisbank.platform31.nl/pages/28211/Vreewijk-aangewezen-als-Beschermd-Stadsgezicht.html> Geraadpleegd: 01-05-2015

⁵⁷ Gemeente Rotterdam. Vreewijk. URL: <http://www.rotterdam.nl/vreewijk> Geraadpleegd: 01-05-2015

⁵⁸ Gemeente Rotterdam. Vreewijk. Wijkprofiel Rotterdam. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk/?toon=alles> Geraadpleegd: 01-05-2015

Zuidplein is het grootste overdekte winkelcentrum van Nederland, deze grenst aan de westelijke grens van Vreewijk, net als de multifunctionele accommodatie Ahoy Rotterdam.^{59, 60} Stadion Feijenoord is gevestigd aan de noordoostelijke grens van Vreewijk.⁶¹

4.1.1 Cijfers en statistiek

Aantal inwoners

In onderstaand tabel zijn het aantal inwoners van Vreewijk en Rotterdam in de jaren 2009 tot 2014 weergegeven. Hierin is te zien dat het aantal inwoners vanaf 2010 tot 2013 afneemt met 1,92 procent. In het jaar 2014 is er ten opzichte van 2013 een stijging van 1,25 procent te zien. Het percentage inwoners van Vreewijk ten opzichte van Rotterdam is 2,20 procent.⁶²

	Buurt Vreewijk	Gemeente Rotterdam
2009	13.588	587.161
2010	13.663	592.939
2011	13.554	610.412
2012	13.516	616.456
2013	13.400	616.319
2014	13.568	618.109

Tabel 3

Inwoners (aantal) naar leeftijdscategorie en geslacht

In grafiek 1 en 2 worden het aantal inwoners van zowel Vreewijk als Rotterdam, afgebeeld naar leeftijdscategorie en geslacht. Hierin is te zien dat er een verschil is tussen de meest voorkomende leeftijdscategorieën. Te zien is dat het breedste gedeelte van de grafiek van Rotterdam zich in de lagere leeftijdscategorieën bevindt dan bij Vreewijk. Dit betekent dat in Vreewijk het aantal ouderen, vergeleken met het aantal jongeren, hoger is dan in Rotterdam. In Vreewijk is het aantal ouderen zelfs zo hoog dat dit wijst op een vergrijsde wijk.⁶³

⁵⁹ Anoniem. Winkelcentrum Zuidplein Rotterdam. URL: <http://www.zuidplein.nl/>

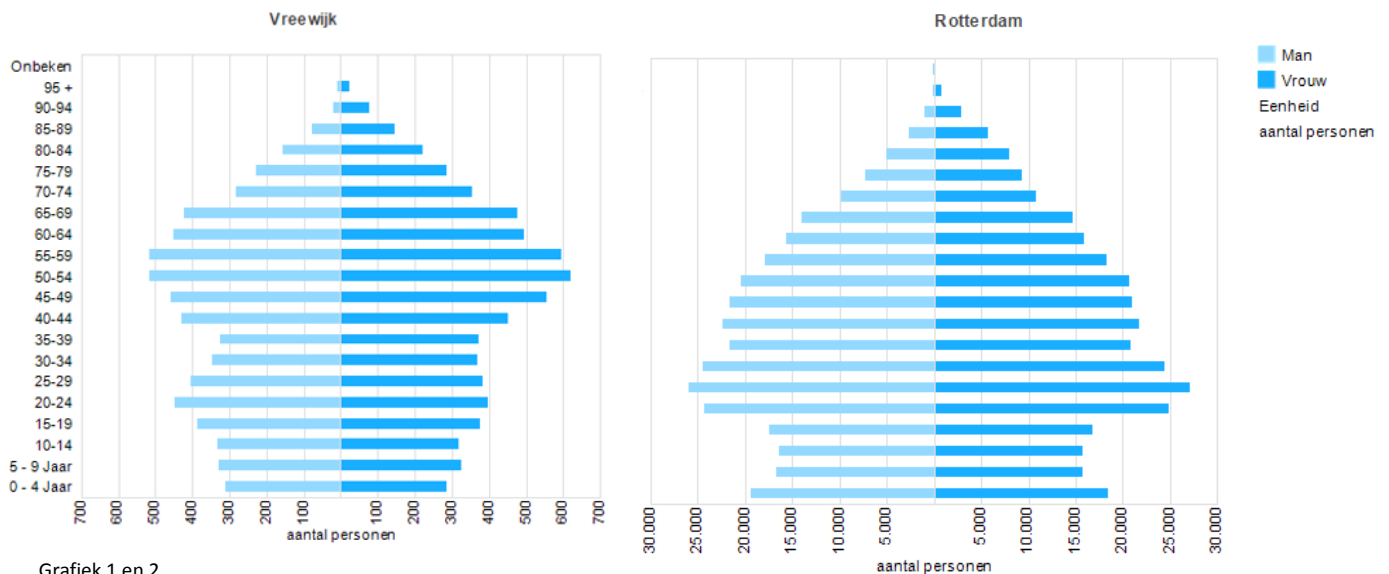
Geraadpleegd: 01-05-2015

⁶⁰ Anoniem. Over Ahoy. Ahoy Rotterdam. URL: <http://www.ahoy.nl/over-ahoy> Geraadpleegd: 01-05-2015

⁶¹ Anoniem. Bereikbaarheid. Feyenoord Rotterdam. URL: <http://www.feyenoord.nl/het-stadion/bereikbaarheid-rp> Geraadpleegd 01-05-2015

⁶² Gemeente Rotterdam. Bevolking Vreewijk. Rotterdam in Cijfers. URL: <http://www.rotterdamincijfers.nl/jive/report/?id=bevolking&openinputs=true> Geraadpleegd: 02-05-2015

⁶³ Gemeente Rotterdam. Bevolking Vreewijk. Rotterdam in Cijfers. URL: <http://www.rotterdamincijfers.nl/jive/report/?id=bevolking&openinputs=true> Geraadpleegd: 02-05-2015

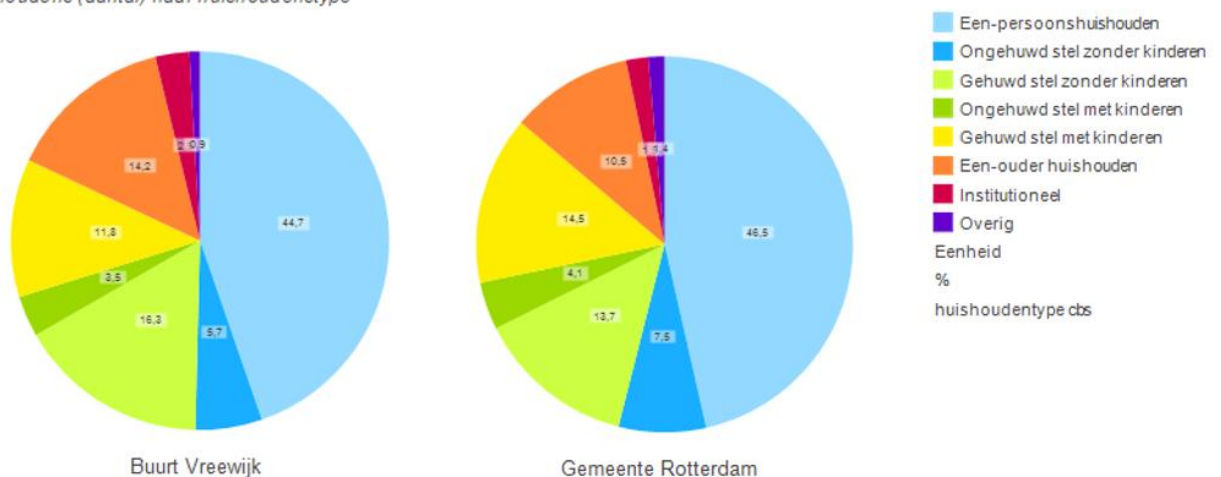
Grafiek 1 en 2

Huishoudens naar huishoudenstype

Cirkeldiagram 1 en 2 geven het aantal huishoudens weer naar huishoudenstype. Er is in één oogopslag te zien welke typen huishoudens er zijn en voor welk percentage zij meetellen in zowel Vreewijk als Rotterdam. Het percentage qua huishoudenstype van Vreewijk en Rotterdam komen sterk met elkaar overeen, er zijn enkel kleine verschillen te zien.⁶⁴

Opvallend is dat 44,7 procent van de huishoudens in Vreewijk, een-persoonshuishoudens zijn. Daarnaast is 14,2 procent een een-ouderhuishouden, tezamen met de een-persoonshuishoudens is dit bijna drie vijfde deel van het totaal. Deze groep vertegenwoordigt de huishoudens die niet met een partner samenwonen. 22 procent van de huishoudens zijn stellen (gehuwd en ongehuwd) zonder kinderen. Het percentage van de huishoudens van stellen (gehuwd en ongehuwd) met kinderen is 15,3.

Huishoudens (aantal) naar huishoudenstype

Cirkeldiagram 1 en 2

⁶⁴ Gemeente Rotterdam. Bevolking Vreewijk. Rotterdam in Cijfers. URL: <http://www.rotterdamincijfers.nl/jive/report/?id=bevolking&openinputs=true> Geraadpleegd: 02-05-2015

Etniciteit van hoofd van het huishouden

Tabel 4 geeft een overzicht van de verschillende etniciteiten van het hoofd van een huishouden van Vreewijk en Rotterdam. In de tabel is te zien dat het hoofd van de meeste huishoudens van Vreewijk van autochtone afkomst is. Het percentage allochtonen in Vreewijk ligt op 35,4 procent. Hiervan zijn de meeste van Surinaamse afkomst, zij vertegenwoordigen namelijk 8 procent. Vreewijk heeft in verhouding met Rotterdam minder hoofden van huishoudens van allochtone afkomst.⁶⁵

	Buurt Vreewijk	Gemeente Rotterdam
01. Surinamers	8,0	8,7
02. Antillianen	4,5	3,8
03. Kaapverdianen	1,0	2,4
04. Turken	3,9	5,8
05. Marokkanen	3,5	4,5
06. Overig niet-westers	5,4	7,3
07. Autochtoon	64,6	55,2
08. Ov. Europese Unie	6,0	7,4
09. Overig westers	3,1	4,9

Tabel 4

Aantal woningen

Onderstaand tabel laat het aantal woningen van zowel Vreewijk als Rotterdam zien, in de jaren 2010 t/m 2014. Het percentage woningen van Vreewijk, ten opzichte van Rotterdam is 2,34 procent. In de jaren 2010 tot 2013 vindt er een gemiddelde stijging plaats van 6 woningen (hierbij is de daling van 2010 tot 2011 meegerekend). In 2013 tot 2014 vindt er een explosieve stijging plaats van 140 woningen.⁶⁶

	2010	2011	2012	2013	2014
Buurt Vreewijk	6.864	6.843	6.868	6.881	7.021
Gemeente Rotterdam	289.779	297.312	297.890	298.728	299.773

Tabel 5

Bouwjaarklasse woningen

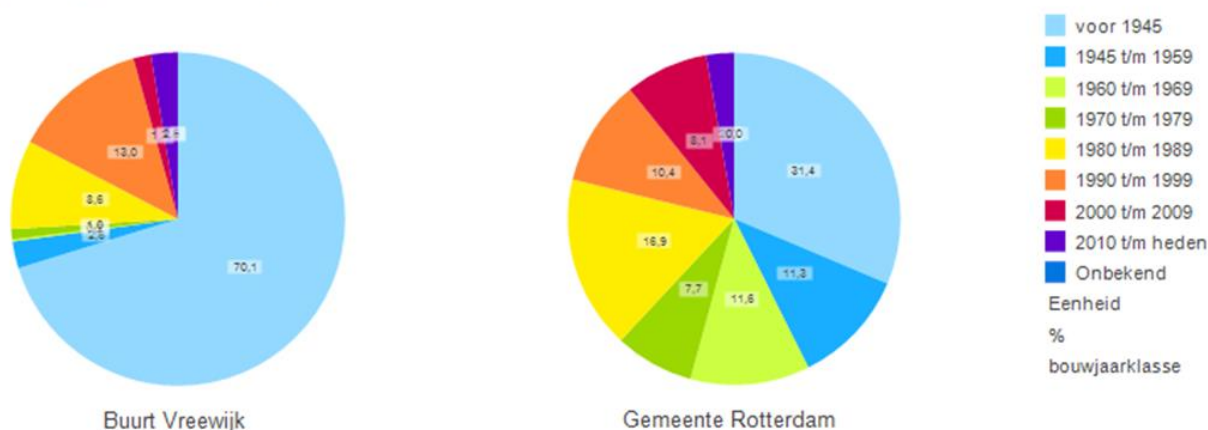
Cirkeldiagram 3 en 4 geven de bouwjaarklasse van de woningen in Vreewijk en Rotterdam aan. In het cirkeldiagram van Rotterdam is te zien dat iets minder dan een derde van het aantal woningen, gebouwd is vóór 1945. Het aantal woningen in Vreewijk dat vóór 1945 gebouwd is, verschilt aanzienlijk ten opzichte van het aantal woningen in Rotterdam. Twee derde van het aantal woningen in Vreewijk is namelijk vóór 1945 gebouwd. Dit laat zien dat er relatief veel verouderde woningen zijn in Vreewijk.⁶⁷

⁶⁵ Gemeente Rotterdam. Bevolking Vreewijk. Rotterdam in Cijfers. URL: <http://www.rotterdamincijfers.nl/jive/report/?id=bevolking&openinputs=true> Geraadpleegd: 02-05-2015

⁶⁶ Gemeente Rotterdam. Wonen Vreewijk. Rotterdam in Cijfers. URL: <http://www.rotterdamincijfers.nl/jive/report/?id=wonon&openinputs=true> Geraadpleegd: 03-05-2015

⁶⁷ Gemeente Rotterdam. Wonen Vreewijk. Rotterdam in Cijfers. URL: <http://www.rotterdamincijfers.nl/jive/report/?id=wonon&openinputs=true> Geraadpleegd: 03-05-2015

Verdeling woningen naar bouwjaarklasse

Cirkeldiagram 3 en 4

Bedrijven en winkels

In tabel 6 en 7 is een overzicht van het aantal bedrijven en winkels in zowel Vreewijk als Rotterdam te zien van de jaren 2009 t/m 2014. Hierin is te zien dat het aantal bedrijven vanaf 2011 in Vreewijk met een steeds groter aantal daalt. Het percentage van het aantal bedrijven in Rotterdam, dat gevestigd is in Vreewijk, is 1,28 procent.

Vanaf 2010 is tevens een daling te zien in het aantal winkels in Vreewijk. Het aantal winkels is in 2013 ten opzichte van 2012 drastisch afgenomen.⁶⁸

Bedrijven

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Buurt Vreewijk	355	360	360	352	342	324
Gemeente Rotterdam	24.641	26.393	27.299	26.386	25.846	25.249

Tabel 6

Winkels

		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vreewijk	Dagelijkse goederen	20	20	17	15	14	14
	Niet dagelijkse goederen	32	32	31	32	25	27
	Overige verkooppunten	68	68	68	70	64	64
	Totaal in bedrijf	120	120	116	117	103	105
	Leegstand	10	10	12	11	11	10
	Totaal	130	130	128	128	114	115
Rotterdam	Dagelijkse goederen	1.358	1.352	1.301	1.279	1.279	1.249
	Niet dagelijkse goederen	2.788	2.773	2.700	2.711	2.628	2.557
	Overige verkooppunten	4.630	4.540	4.763	4.776	4.761	4.821
	Totaal in bedrijf	8776	8665	8764	8766	8668	8627
	Leegstand	591	634	733	770	762	828
	Totaal	9.367	9.299	9.497	9.536	9.430	9.455

Tabel 7

⁶⁸ Gemeente Rotterdam. Economie Vreewijk. Rotterdam in Cijfers. URL: <http://www.rotterdamincijfers.nl/jive/report/?id=economie&openinputs=true> Geraadpleegd: 04-05-2015

4.1.2 Deelconclusie

Vreewijk is een tuindorp, dit houdt in dat er veel groen is en hoogbouw nauwelijks voor komt. Uit deskresearch blijkt dat er veel grote en bekende voorzieningen zijn rondom Vreewijk. Een aantal voorbeelden hiervan zijn het grootste overdekte winkelcentrum van Nederland (Zuidplein), stadion Feijenoord en de multifunctionele accommodatie Ahoy Rotterdam. De theorie 'functiemenging' uit het theoretisch kader geeft aan dat burgers waarde hechten aan een levendige buurt, de genoemde voorbeelden leveren een bijdrage aan een levendige buurt. De theorie omschrijft tevens dat als er sprake is van functiemenging, de wijk ook als veilig wordt beschouwd. Hieronder valt het combineren van bedrijvigheid met wonen. Uit de cijfers van 'Rotterdam in cijfers', is er een afname van het aantal bedrijven en winkels in Vreewijk te zien. Deze afname kan volgens de theorie 'functiemenging' een negatieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid.

Uit de cijfers valt op dat in de periode 2010 tot 2013 het aantal inwoners daalt met 263 inwoners. In 2014 stijgt het aantal inwoners in één jaar tijd met 168 inwoners. Daarnaast is te zien dat Vreewijk een vergrijsde wijk is met relatief weinig jongeren. De groep senioren kunnen zich kwetsbaarder voelen dan andere bewoners. Volgens de individuele context van de theorie 'contexten van angst' kan een gevoel van kwetsbaarheid een oorzaak zijn voor een negatieve subjectieve veiligheid. Gezien Vreewijk een vergrijsde wijk is, kan het aannemelijk zijn dat de grote groep senioren zich onveilig voelt. De meeste huishoudens in Vreewijk zijn een-persoonshuishoudens. Verder valt op dat de meerderheid van de hoofden van huishoudens van autochtone afkomst is (64,6%). Verder zijn meer dan 70% van het aantal woningen in Vreewijk vóór 1945 gebouwd. In Rotterdam is maar 31,4% van de woningen vóór 1945 gebouwd. Dit laat zien dat de meeste woningen in Vreewijk verouderd zijn. Dit kan een bijdrage leveren aan het veroorzaken van geluidsoverlast. Volgens de situationele context van de theorie 'contexten van angst' staat overlast gelijk aan social incivilities. Dit kan een negatieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid.

4.2 Factoren die van invloed zijn op de subjectieve veiligheid en het meten van de subjectieve veiligheid

Er zijn verschillende factoren die van invloed kunnen zijn op de subjectieve veiligheid. In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van de factoren die genoemd zijn in het wijkprofiel, het theoretisch kader en de uitkomsten van de half gestructureerde interviews met de sleutelfiguren van Vreewijk. In hoofdstuk 4.2.1 worden deze factoren en de relatie met de subjectieve veiligheid omschreven. Verder komt in hoofdstuk 4.2.2 aan bod hoe de subjectieve veiligheid gemeten kan worden.

4.2.1 Factoren subjectieve veiligheid

Factoren uit het wijkprofiel

De factoren die, volgens het wijkprofiel, van invloed zijn op de subjectieve veiligheid zijn: diefstal, geweld, inbraak, vandalisme en overlast. Deze factoren zijn opgesplitst in subfactoren. Wanneer deze factoren en subfactoren vaker voor komen dan kan dit een negatieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid. Daarnaast wordt aangegeven of het als buurtprobleem gezien wordt of dat iemand zelf slachtoffer is geweest. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de factoren en de bijbehorende subfactoren:

Diefstal

- Buurtprobleem fietsdiefstal
- Buurtprobleem diefstal uit auto
- Slachtofferschap autodiefstal
- Slachtofferschap diefstal uit auto
- Slachtofferschap fietsdiefstal
- Slachtofferschap overige diefstal

- Slachtofferschap tasjesroof zonder geweld

Geweld

- Buurtprobleem bedreiging
- Buurtprobleem geweldsdelicten
- Buurtprobleem tasjesroof met geweld
- Slachtofferschap bedreiging met geweld
- Slachtofferschap mishandeling
- Slachtofferschap tasjesroof met geweld

Inbraak

- Buurtprobleem woninginbraak
- Slachtofferschap inbraak
- Slachtofferschap poging tot inbraak

Vandalisme

- Buurtprobleem bekladding van muren en/of gebouwen
- Buurtprobleem vernieling van telefooncellen, bus of tramhokjes
- Buurtprobleem vernieling aan/diefstal vanaf de auto
- Buurtprobleem vernielde/kapotte banken, vuilnisbakken of speeltoestellen
- Slachtofferschap overige vernieling
- Slachtofferschap vernieling aan/diefstal vanaf auto

Overlast

- Overlast van groepen jongeren
- Overlast van ruziemakende en/of schreeuwende jongeren op straat
- Overlast van jongeren die bewoners pesten of intimideren
- Drugsoverlast
- Overlast van heen- en weergeloop van drugsverslaafden in de straat
- Overlast van handel in drugs op straat
- Overlast van vrouwen en mannen die op straat worden lastiggevallen
- Overlast door omwonenden

Factoren uit theoretisch kader

Hieronder zijn de factoren opgesomd die, volgens de literatuur uit het theoretisch kader, invloed kunnen hebben op de subjectieve veiligheid. Deze factoren zijn anders dan de genoemde factoren van het wijkprofiel, het zijn bijvoorbeeld persoonlijke/situationele/geografische factoren. Deze factoren zijn afhankelijk per persoon of zij invloed hebben op de subjectieve veiligheid. Bij de ene persoon zal bijvoorbeeld de factor tijdstip geen invloed hebben op de subjectieve veiligheid, maar bij de ander wel. Deze factoren zijn gebruikt voor het formuleren van de vragen voor het half gestructureerde interview dat is afgenomen onder sleutelfiguren van Vreewijk. In hoofdstuk 4.4.1 wordt het verband gelegd tussen deze factoren en de uitkomsten van het half gestructureerde interview.

- (On)bekende omgeving
- Duisternis door beperking van gezichtsveld
- Duisternis door donkere omgeving
- Berichtgeving vanuit media
- Gevoel van kwetsbaarheid
- Slachtofferervaringen
- Tijdstip

- Economische status
- (On)bekende gezichten
- Individualisering
- Internationalisering
 - Type arbeidsmigranten
- Bedrijvigheid

Factoren uit half gestructureerde interviews

Bij het afnemen van de half gestructureerde interviews, omschreven de sleutelfiguren situaties die invloed hebben op de subjectieve veiligheid. Tijdens het analyseren van deze situaties zijn de oorzaken die invloed hebben op de subjectieve veiligheid, gekenmerkt als factoren. Hierdoor konden de factoren die volgens de sleutelfiguren invloed hebben op de subjectieve veiligheid op een rijtje gezet worden. Deze factoren worden in hoofdstuk 4.4 verder beschreven.

- (Woning)inbraak
- Gebrek aan vertrouwen in de overheid
- (Autochtone) ouderen
- (On)bekende gezichten
- Slachtofferschap
- Drugsoverlast
- Beroving
- Overval
- Overlast
- Fietsendiefstal

4.2.2 Het meten van de subjectieve veiligheid

De gemeente Rotterdam doet jaarlijks onderzoek naar de leefbaarheid in Rotterdam. De uitkomsten van dit onderzoek worden weergegeven in het wijkprofiel. In het wijkprofiel wordt de leefbaarheid onderzocht aan de hand van een drietal onderwerpen: de fysieke index, de sociale index en de veiligheidsindex. In de fysieke index worden de onderwerpen vastgoed, openbare ruimte, voorzieningen en milieu behandeld. In de sociale index worden de onderwerpen capaciteiten, leefomgeving, meedoen en binding behandeld. De veiligheidsindex staat centraal in dit onderzoek en hierbij worden de onderwerpen diefstal, geweld, inbraak, vandalisme en overlast behandeld. Deze onderwerpen worden gemeten en krijgen in het wijkprofiel een algemene, objectieve of subjectieve score. Naast dat de veiligheidsindex centraal staat in dit onderzoek, zal verder alleen gekeken worden naar de subjectieve veiligheidsindex.

De subjectieve score in de veiligheidsindex wordt berekend aan de hand van de uitkomsten van de enquêtes die onder de bewoners van Vreewijk verspreid zijn. In de enquête worden er vragen gesteld over wat de mening is van de bewoners over bepaalde onderwerpen die te maken hebben met de veiligheid. Dit geldt ook op fysiek en sociaal gebied. Het gemiddelde van Rotterdam geldt als nulmeting om de score in de verschillende Rotterdamse wijken te kunnen bepalen. De indexscore loopt van 0 tot 200, het gemiddelde van Rotterdam is dus indexscore 100. In afbeelding 5 is een legenda te zien waarmee de indexscores in de grafiek worden uitgedrukt. Indexscores van 69 en lager vallen onder 'ver onder gemiddelde van Rotterdam', indexscores tussen 70 en 89 vallen onder 'onder het gemiddelde van Rotterdam', indexscores tussen 90 en 109 vallen onder 'rond het gemiddelde van Rotterdam', indexscores tussen 110 en 129 vallen onder 'boven gemiddelde van Rotterdam' en indexscores van 130 en hoger vallen onder 'ver boven gemiddelde van Rotterdam'.

Afbeelding 5

Als een onderwerp beter dan het gemiddelde van Rotterdam scoort, zal de indexscore tussen de 100 en 200 komen te liggen. Indien deze slechter scoort dan het gemiddelde van Rotterdam, zal de indexscore tussen de 0 en 100 liggen. Zo geldt bijvoorbeeld dat als het onderwerp geweld in Vreewijk vaker voor komt dan het gemiddelde van Rotterdam, de indexscore daarentegen lager is. Deze zal tussen de 0 en 100 kom te liggen, omdat het slechter scoort dan het gemiddelde van Rotterdam.⁶⁹

4.2.3 Deelconclusie

De verschillende factoren die van invloed kunnen zijn op de subjectieve veiligheid uit het wijkprofiel, het theoretisch kader en de half gestructureerde interviews, komen voor een groot gedeelte met elkaar overeen. Er zijn echter nog een aantal factoren die genoemd zijn in de half gestructureerde interviews en die niet terug te zien zijn in het theoretisch kader of het wijkprofiel en vice versa. Door de antwoorden van de sleutelfiguren uit de half gestructureerde interviews te analyseren, zijn de oorzaken bekend geworden. Wanneer dezelfde oorzaken meerdere keren naar boven kwamen, zijn deze gekenmerkt als factoren die van invloed kunnen zijn op de subjectieve veiligheid. Uiteindelijk zal deze informatie een bijdrage leveren aan het beantwoorden van de hoofdvraag.

Wat betreft het meten van de subjectieve veiligheid volgens de literatuur, is er gebruik gemaakt van een enquête om data te verzamelen. Deze enquête is onderverdeeld in een aantal onderwerpen. De uitkomsten worden omgezet in indexscores van 0 tot 200. Het gemiddelde van Rotterdam dient hier als nulmeting en heeft een standaard indexscore van 100. Het meten van de subjectieve veiligheid, vindt in dit geval plaats aan de hand van een kwantitatieve methode.

4.3 De subjectieve veiligheid van Vreewijk vóór de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel

De Poolse arbeidsmigranten zijn in januari 2014 tijdelijk gehuisvest in het Zuiderparkhotel. Om deze deelvraag te beantwoorden zal er daarom gebruik gemaakt worden van de subjectieve veiligheidscijfers die afkomstig zijn uit 2013. Dit was vóór de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel. Gezien in dit onderzoek de focus wordt gelegd op de subjectieve veiligheid zal er alleen gekeken worden naar de subjectieve veiligheidsindex.

De factoren die van invloed zijn op de subjectieve veiligheid volgens de veiligheidsindex van het wijkprofiel, worden in dit hoofdstuk vergeleken met het Rotterdamse gemiddelde en vergelijkbare wijken van Vreewijk. Onder vergelijkbaar wordt volgens het wijkprofiel het volgende verstaan:

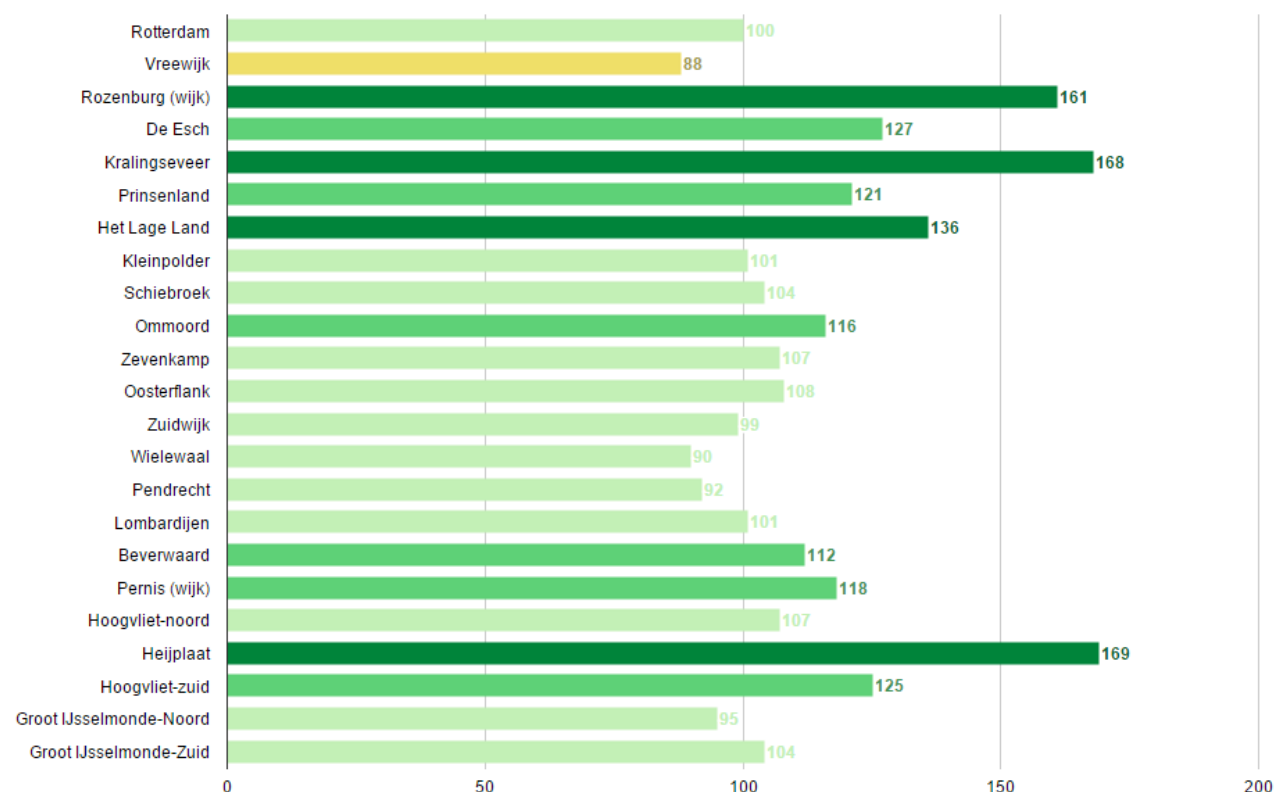
‘Deze wijken liggen buiten de ‘ruit’ van snelwegen of zijn naoorlogse uitbreidingswijken. De woningdichtheid is hier gemiddeld genomen lager dan in de stadswijken. Er staan relatief veel eengezinswoningen, de WOZ-waarde bevindt zich vaak in de middenklasse en er is een redelijke mix van sociale huurwoningen en koopwoningen. Gezinnen met kinderen komen er vaak voor, waaronder ook wat vaker eenoudergezinnen. Daarnaast is het aandeel ouderen er ook wat vaker oververtegenwoordigd. De gele en groene leefstijl is er het sterkst vertegenwoordigd’⁷⁰

⁶⁹ Gemeente Rotterdam. Uitleg wijkprofiel. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/uitleg> Geraadpleegd: 02-02-2015

⁷⁰ Gemeente Rotterdam. Vreewijk. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk/> Geraadpleegd: 03-02-2015

Diefstal

Diefstal is één van de genoemde factoren die invloed heeft op de subjectieve veiligheid volgens de veiligheidsindex van het wijkprofiel. In grafiek 3 wordt een overzicht gegeven van de indexscores van Vreewijk, Rotterdam en wijken die vergelijkbaar zijn met Vreewijk. Opvallend is dat Vreewijk in vergelijking met Rotterdam en de vergelijkbare wijken, het slechtst scoort met een index van 88. Dit houdt in dat diefstal het meest voor komt in Vreewijk vergeleken met Rotterdam en de vergelijkbare wijken. De vergelijkbare wijk Heijplaat scoort ver boven het gemiddelde van Rotterdam met een index van 169. In deze wijk komt diefstal dus het minst vaak voor vergeleken met de vergelijkbare wijken. De gemiddelde indexscore van de 21 vergelijkbare wijken op het gebied van diefstal is 117, dit ligt dus boven het gemiddelde van Rotterdam.⁷¹

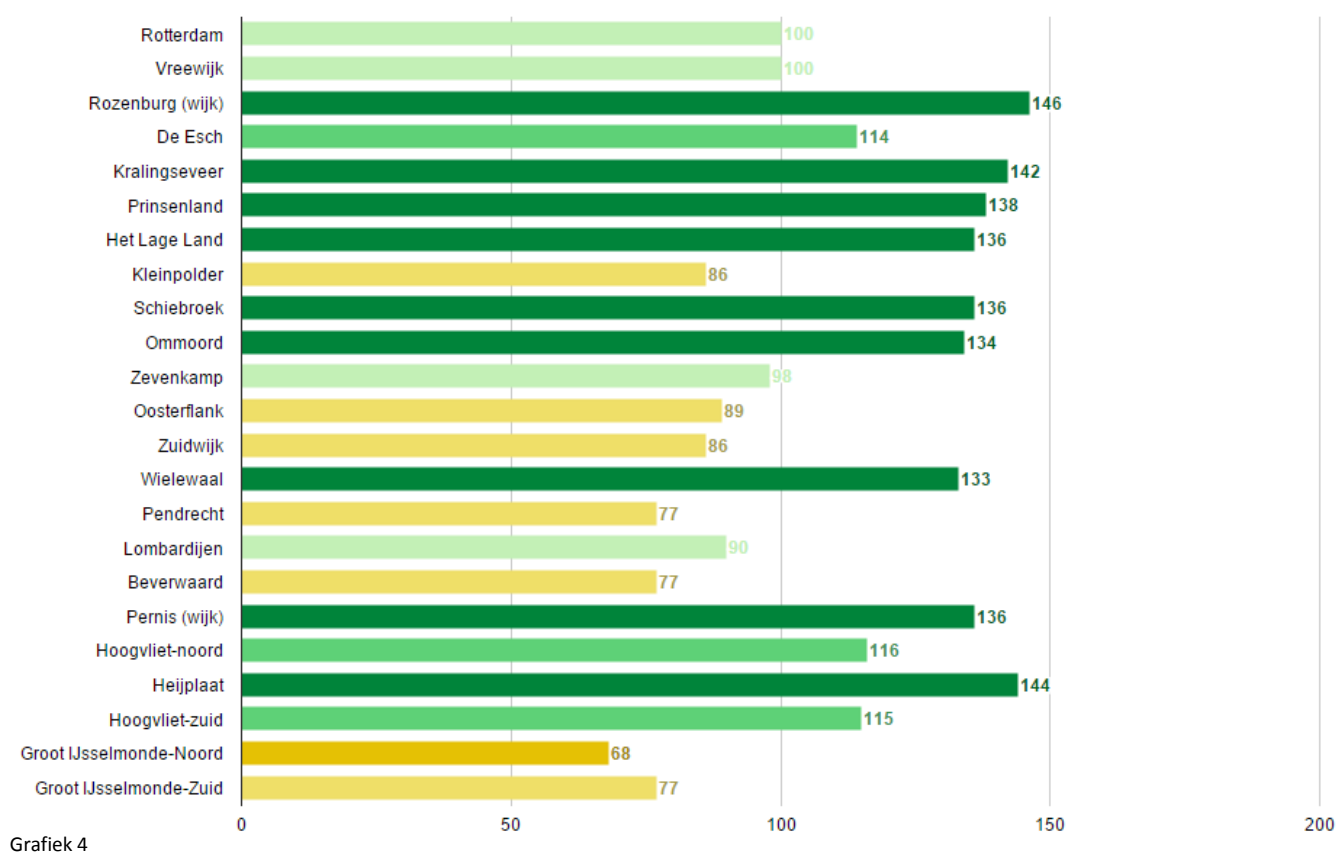

Grafiek 3

⁷¹ Gemeente Rotterdam. Diefstal subjectief. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk,rozenburg-wijk,de-esch,kralingseveer,prinsenland,het-lage-land,kleinpolder,schiebroek,ommoord,zevenkamp,oosterflank,zuidwijk,wielewaal,pendrecht,lombardijen,beverwaard,pernis-wijk,hoogvliet-noord,heijplaat,hoogvliet-zuid,groot-ijsselmonde-noord,groot-ijsselmonde-zuid/veiligheids-index/diefstal-subjectief/o:o:200> Geraadpleegd 04-05-2015

Geweld

Geweld is één van de genoemde factoren die invloed heeft op de subjectieve veiligheid volgens de veiligheidsindex van het wijkprofiel. In grafiek 4 wordt een overzicht gegeven van de indexscores van Vreewijk, Rotterdam en wijken die vergelijkbaar zijn met Vreewijk. Hierin is te zien dat Vreewijk op dezelfde indexscore zit als die van Rotterdam. De wijk Groot IJsselmonde-Noord scoort het slechtst met een indexscore van 68. In deze wijk komt dus het meeste geweld voor vergeleken met de vergelijkbare wijken. Groot IJsselmonde-Noord scoort hiermee ver onder het gemiddelde van Rotterdam. De wijk Rozenburg scoort ver boven het gemiddelde met een indexscore van 146. In deze wijk komt geweld dus het minst vaak voor vergeleken met de vergelijkbare wijken. De gemiddelde indexscore van de 21 vergelijkbare wijken op het gebied van geweld is 111, dit ligt dus boven het gemiddelde van Rotterdam.⁷²

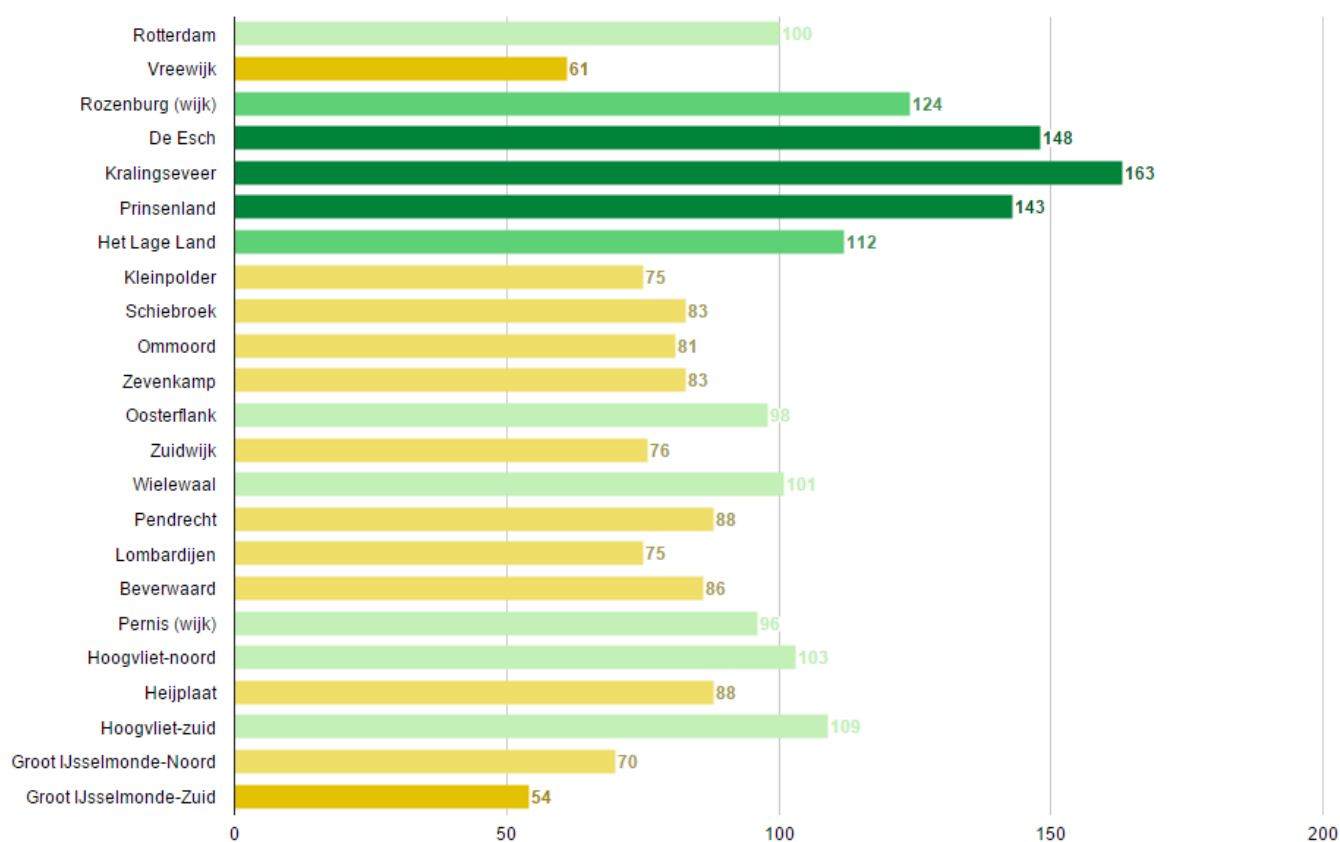

Grafiek 4

⁷² Gemeente Rotterdam. Geweld subjectief. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk,rozenburg-wijk,de-esch,kralingseveer,prinsenland,het-lage-land,kleinpolder,schiebroek,ommoord,zevenkamp,oosterflank,zuidwijk,wielewaal,pendrecht,lombardijen,beverwaard,pernis-wijk,hoogvliet-noord,heijplaat,hoogvliet-zuid,groot-ijsselmonde-noord,groot-ijsselmonde-zuid/veiligheids-index/geweld-subjectief/ad:ad:200> Geraadpleegd 04-05-2015

Inbraak

Inbraak is één van de genoemde factoren die invloed heeft op de subjectieve veiligheid volgens de veiligheidsindex van het wijkprofiel. In grafiek 5 wordt een overzicht gegeven van de indexscores van Vreewijk, Rotterdam en wijken die vergelijkbaar zijn met Vreewijk. Hierin is te zien dat Vreewijk als één na slechtste scoort met een indexscore van 61. De wijk Groot IJsselmonde-Zuid scoort het slechtst met een indexscore van 54 en ligt hiermee ver onder het gemiddelde van Rotterdam. In deze wijk komt inbraak dus het meest voor vergeleken met de vergelijkbare wijken. De wijk Kralingseveer scoort ver boven het gemiddelde met een indexscore van 163. In deze wijk komt inbraak dus het minst vaak voor vergeleken met de vergelijkbare wijken. De gemiddelde indexscore van de 21 vergelijkbare wijken op het gebied van inbraak is 98, dit ligt dus rond het gemiddelde van Rotterdam.⁷³

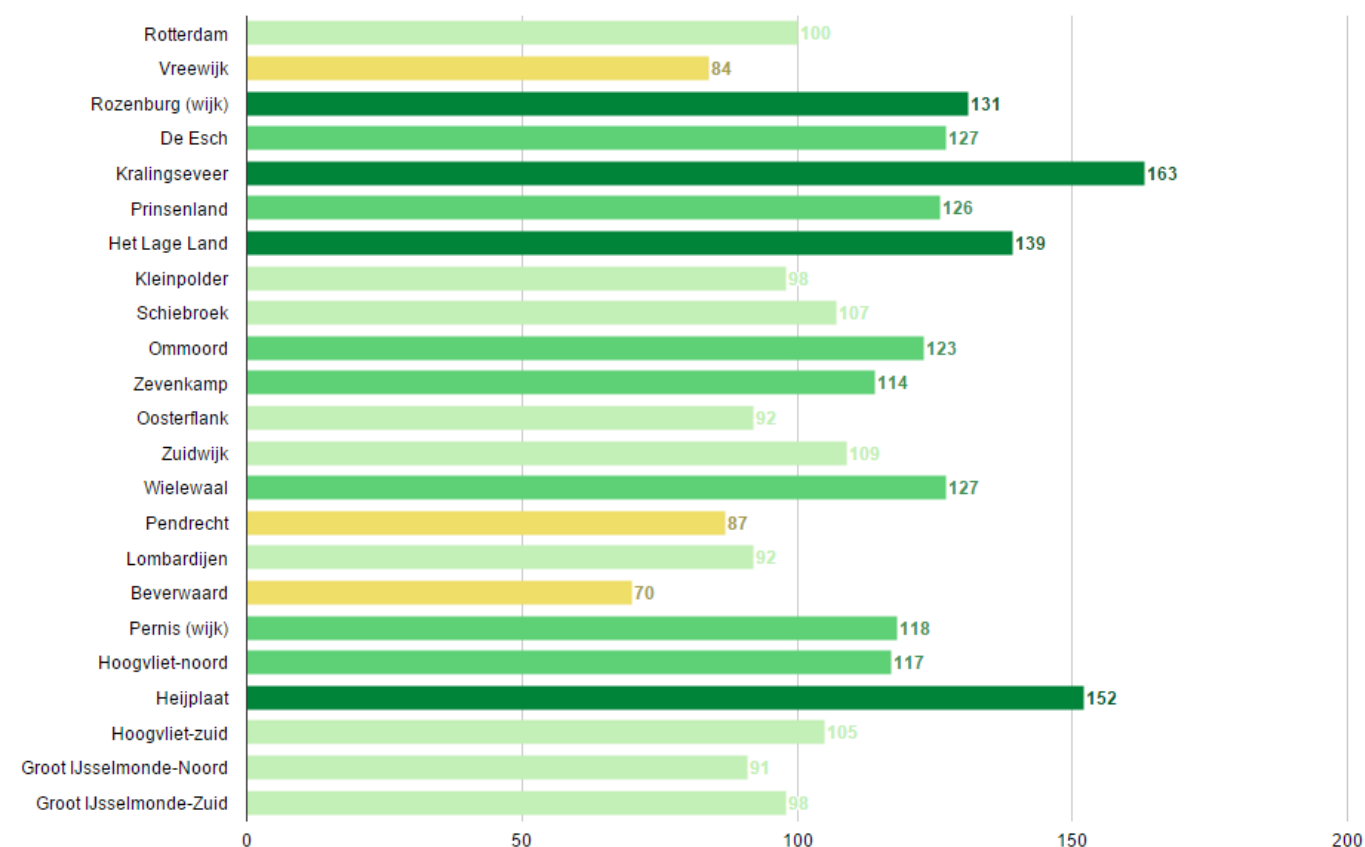

Grafiek 5

⁷³ Gemeente Rotterdam. Inbraak subjectief. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk,rozenburg-wijk,de-esch,kralingseveer,prinsenland,hel-lage-land,kleinpolder,schiebroek,ommoord,zevenkamp,oosterflank,zuidwijk,wielewaal,pendrecht,lombardijen,beverwaard,pernis-wijk,hoogvliet-noord,heijplaat,hoogvliet-zuid,groot-ijsselmonde-noord,groot-ijsselmonde-zuid/veiligheids-index/inbraak-subjectief/ar:ar:200> Geraadpleegd 04-05-2015

Vandalisme

Vandalisme is één van de genoemde factoren die invloed heeft op de subjectieve veiligheid volgens de veiligheidsindex van het wijkprofiel. In grafiek 6 wordt een overzicht gegeven van de indexscores van Vreewijk, Rotterdam en wijken die vergelijkbaar zijn met Vreewijk. Hierin is te zien dat Vreewijk als één na slechtste scoort met een indexscore van 84. De wijk Beverwaard scoort het slechtst met een indexscore van 70 en ligt hiermee onder het gemiddelde van Rotterdam. In deze wijk komt vandalisme dus het meest voor vergeleken met de vergelijkbare wijken. De wijk Kralingseveer scoort ver boven het gemiddelde met een indexscore van 163. In deze wijk komt vandalisme dus het minst vaak voor vergeleken met de vergelijkbare wijken. De gemiddelde indexscore van de 21 vergelijkbare wijken op het gebied van vandalisme is 114, dit ligt dus boven het gemiddelde van Rotterdam.⁷⁴

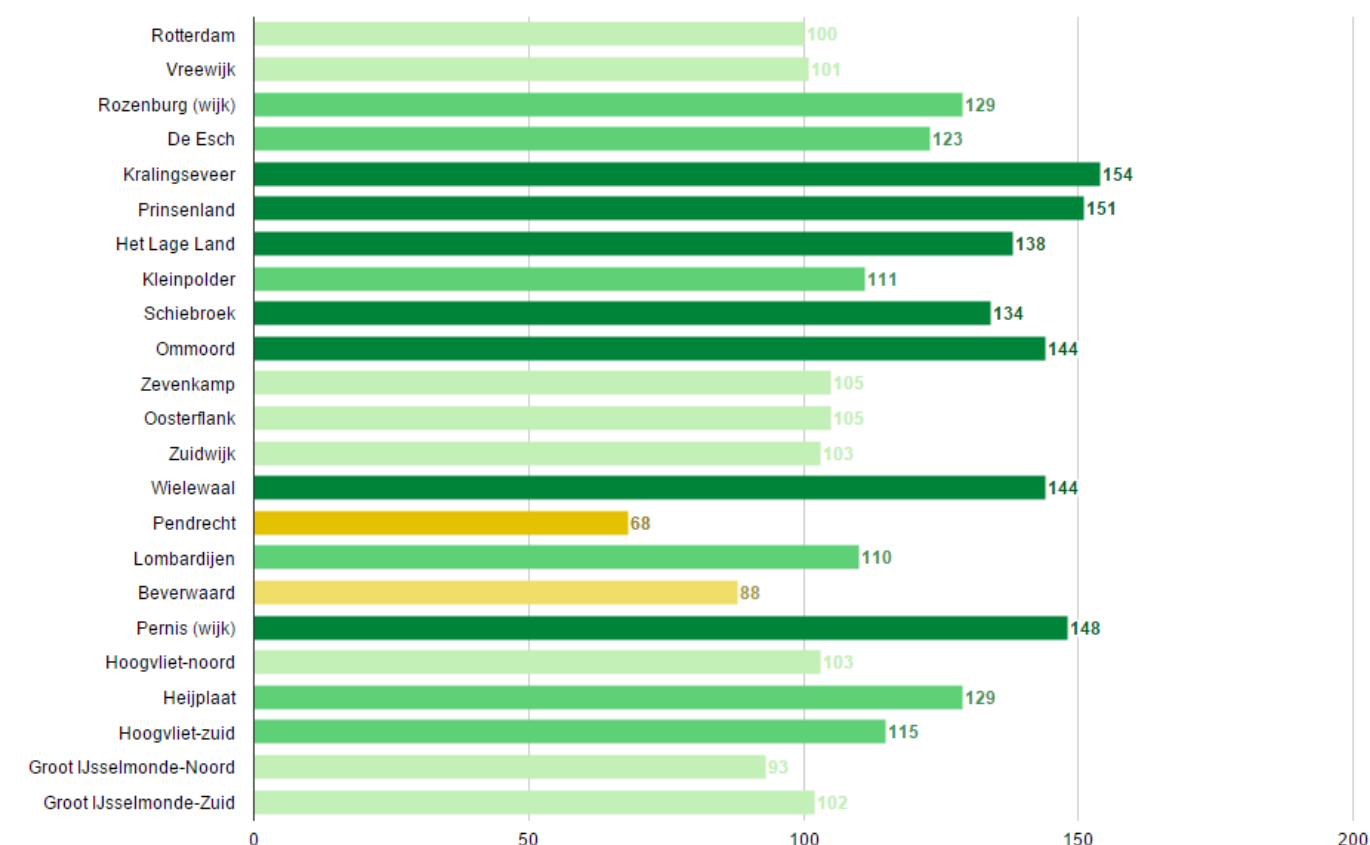

Grafiek 6

⁷⁴ Gemeente Rotterdam. Vandalisme subjectief. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk,rozenburg-wijk,de-esch,kralingseveer,prinsenland,het-lage-land,kleinpolder,schiebroek,ommoord,zevenkamp,oosterflank,zuidwijk,wielewaal,pendrecht,lombardijen,beverwaard,pernis-wijk,hoogvliet-noord,heijplaat,hoogvliet-zuid,groot-ijsselmonde-noord,groot-ijsselmonde-zuid/veiligheids-index/vandalisme-subjectief/ay:ay:200> Geraadpleegd 04-05-2015

Overlast

Overlast is één van de genoemde factoren die invloed heeft op de subjectieve veiligheid volgens de veiligheidsindex van het wijkprofiel. In grafiek 7 wordt een overzicht gegeven van de indexscores van Vreewijk, Rotterdam en wijken die vergelijkbaar zijn met Vreewijk. Hierin is te zien dat er drie wijken slechter scoren dan de indexscore van 101 van Vreewijk. De wijk Pendrecht scoort het slechtst met een indexscore van 68 en ligt hiermee ver onder het gemiddelde van Rotterdam. In deze wijk komt overlast dus het meest voor vergeleken met de vergelijkbare wijken. De wijk Kralingseveer scoort ver boven het gemiddelde met een indexscore van 154. In deze wijk komt overlast dus het minst vaak voor vergeleken met de vergelijkbare wijken. De gemiddelde indexscore van de 21 vergelijkbare wijken op het gebied van overlast is 119, dit ligt dus boven het gemiddelde van Rotterdam.⁷⁵

Grafiek 7

4.3.1 Deelconclusie

Uit literatuuronderzoek en deskresearch zijn er vijf factoren te benoemen die zijn gemeten vóór de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel. De uitkomsten zijn afgewogen tegen het gemiddelde van Rotterdam en vergelijkbare wijken. De vijf factoren zijn: diefstal, overval, vandalisme, inbraak en geweld. Op het gebied van diefstal scoort Vreewijk onder het gemiddelde van Rotterdam en het slechtst in vergelijking met de vergelijkbare wijken. Op het gebied van geweld is te zien dat Vreewijk hetzelfde scoort als het Rotterdams gemiddelde. Vreewijk scoort ver onder het

⁷⁵ Gemeente Rotterdam. Overlast subjectief. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk,rozenburg-wijk,de-esch,kralingseveer,prinsenland,het-lage-land,kleinpolder,schiebroek,ommoord,zevenkamp,oosterflank,zuidwijk,wielewaal,pendrecht,lombardijen,beverwaard,pernis-wijk,hoogvliet-noord,heijplaat,hoogvliet-zuid,groot-ijsselmonde-noord,groot-ijsselmonde-zuid/veiligheids-index/overlast-subjectief/bl:bl:200> Geraadpleegd 04-05-2015

gemiddelde van Rotterdam op het gebied van inbraak en als één na slechtste van de vergelijkbare wijken. Ook met vandalisme scoort Vreewijk onder het Rotterdams gemiddelde en zit in de top 3 van de slechtste scores onder de vergelijkbare wijken. Wat betreft overlast scoort Vreewijk rond het Rotterdams gemiddelde. Van de vergelijkbare wijken scoren de meeste boven of ver boven het Rotterdams gemiddelde op het gebied van overlast.

Uit deze gegevens valt te concluderen dat Vreewijk vóór de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel, rond, onder en zelfs ver onder het Rotterdams gemiddelde scoort op de bovengenoemde factoren. In vergelijking met de vergelijkbare wijken scoort Vreewijk ook slecht. De subjectieve veiligheid van Vreewijk was dus vóór de komst van Poolse arbeidsmigranten vrij laag.

4.4 De subjectieve veiligheid in Vreewijk sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de deelvraag *‘Wat is de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk, sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel?’*. Deze deelvraag wordt beantwoord aan de hand van de uitkomsten van het half gestructureerde interview, welke is afgenomen onder een aantal sleutelfiguren van Vreewijk. De factoren uit hoofdstuk 4.2.1 zijn gebruikt voor het formuleren van deze half gestructureerde interviews. De uitkomsten van deze half gestructureerde interviews worden in dit hoofdstuk uitgewerkt. Daarnaast wordt de relatie gelegd met de theorie uit het theoretisch kader.

Algemene veiligheid

De wijkagent, Martin van der Kaaij die 7 jaar werkzaam is geweest in Vreewijk en een sterke binding heeft met de wijk, geeft aan dat een groep bewoners waar hij contact mee heeft, zich niet veilig voelt en dat er daarnaast een groep bewoners is die geneigd is om zich onveilig te voelen. Vreewijk is een vergrijsde wijk en er wordt onderling veel met elkaar gedeeld, vooral als het over veiligheid gaat. De bewoners horen constant nieuwe verhalen over de onveiligheid en dit stapelt zich volgens de wijkagent op en creëert een gevoel van angst. Deze omschrijving over de algemene veiligheid komt overeen met het antwoord van de programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder, Christian Zwart. Wat betreft de senioren voegt hij er nog aan toe dat zij ’s avonds niet meer over straat gaan. Fred Hoeksema, gebiedsnetwerker van Vreewijk, geeft aan dat de bewoners zich in toenemende mate onveilig voelen. Hij geeft als voorbeeld dat hij een bewoner heeft gesproken die vertelde dat er veel wordt ingebroken in Vreewijk. Vervolgens werd de vraag gesteld of de bewoner zelf slachtoffer is geweest. De bewoner antwoordde met ‘nee’, maar dat hij daar een brief over heeft gekregen van de gemeente. Dit laat zien dat het subjectieve veiligheidsgevoel van de bewoners van Vreewijk beïnvloed wordt. De actieve buurtbewoner, Louisa Boulkhrieff, is vrijwilliger bij wijkcentrum de Klup. Zij geeft aan dat met name ouderen met eengezinswoningen zich onveilig voelen. Volgens haar heeft dit te maken met de leeftijd van de ouderen, want de jongeren ervaren het niet als onveilig. Op het moment dat er iets in een andere wijk gebeurt, hebben de jongeren een nuchtere houding omdat de gebeurtenis voor hun gevoel niet dichtbij is. Ouderen hebben daarentegen het gevoel dat het steeds dichterbij komt. Verder valt op dat de bewoners regelmatig informatie met betrekking tot de veiligheid van de wijk met elkaar delen.

Bewoners uit Vreewijk zijn op hun hoede en alert. Dit komt onder andere door inbraken en mensen die slachtoffer zijn geweest van intimidatie. Een aantal bewoners hebben zelfs mee gemaakt dat er ’s avonds iemand met hen mee naar binnen ging, onder bedreiging. Daarnaast is het gevoel van veiligheid ook afgenomen door beslissingen van de overheid zonder overleg te hebben gepleegd met de bewoners. De bewoners ervaren de samenleving als een ‘diploma democratie’, aldus Peter van Dam, sigarenboer en buurtbewoner uit Vreewijk. Hieraan wordt toegevoegd dat de aanwezigheid van stadstoezicht een gevoel van onveiligheid creëert. Naast alle onveiligheidsgevoelens is er volgens hem een gewenning onder de bewoners dat er weleens iets gebeurt. Het uitgebreide antwoord van

de sigarenboer op deze vraag sluit aan bij het antwoord van Isabel Chow, medewerker van de snackbar Wen Zhou: *'Er gebeurt van alles dus ik kan mij wel voorstellen dat de bewoners zeggen dat het niet zo'n fijne wijk is. Maar ja, we leven er gewoon mee.'* De beheerder van het Zuiderparkhotel geeft aan dat er camera's rondom het Zuiderparkhotel zijn die bijdragen aan een veiligere omgeving. Zij zegt dat wanneer er iets gebeurt, de camerabeelden bekeken worden

Duisternis

De leidinggevende van snackbar Wen Zhou geeft aan dat de bewoners in de nacht meer oplettend zijn en dat er weleens problemen zijn met de verlichting in de straat. Dit wekt weer een gevoel van onveiligheid op. De vrijwilliger van wijkcentrum de Klup geeft aan dat de ouderen met een eengezinswoning zich 's avonds onveiliger voelen. De reden dat de ouderen zich onveilig voelen is door de inbraken die gepleegd worden in Vreewijk. Volgens de wijkagent vindt er een verschuiving plaats in criminaliteit, met name op het gebied van woninginbraken. Vroeger gebeurde dit 's avonds, maar nu ook overdag of in de vroege avond.

De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder zegt dat het gevoel van onveiligheid overdag minder speelt en de bewoners gewoon op pad gaan. 's Avonds als het erg donker is, op de slecht verlichte achterpaden, voelen mensen zich onveilig. Er wordt een voorbeeld gegeven van een jaarvergadering van de museumwoning, die begin april 2015 heeft plaatsgevonden. De museumwoning heeft een achterban met veel senioren, die niet naar de vergadering zijn gekomen. Als verklaring werd genoemd dat veel mensen niet zijn gekomen, omdat zij 's avonds niet over straat durven te gaan.

De sigarenboer geeft aan dat de bewoners zich 's avonds heel onveilig voelen, maar dat dit de laatste tijd verbeterd is, omdat er meer beweging op straat is. Dit komt volgens hem mede dankzij de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel. *'Ondanks dat er wel veel ingebroken wordt en er mensen zijn die dealen, fietsen stelen en handelen, is het niet echt onveilig. Als je 's avonds niets buiten te zoeken hebt, moet je niet naar buiten gaan'*, aldus de sigarenboer. Ook overdag zijn mensen bang. Dit is onder andere te merken aan het feit dat de ouderen buiten niet meer durven te pinnen. De sigarenboer krijgt vaak de vraag om geld apart te houden, zodat de ouderen bij hem in de zaak extra bij kunnen pinnen.

Ook Afke Besselink, gebiedsmanager van Vreewijk, vertelt dat de bewoners in het algemeen ervaren dat het in de avond onveiliger is, mede door het idee dat er 's avonds wordt ingebroken. De gebiedsnetwerker Hoeksema voegt hier aan toe, dat het feit dat mensen 's avonds nauwelijks naar buiten komen, voldoende zegt. Okach Bouchtaoui, voormalig gebiedsnetwerker van Vreewijk, beaamt dit en geeft aan dat mensen zelfs niet naar een informatieavond komen, omdat zij een gevoel van onveiligheid hebben.

(On)bekende omgeving

De sigarenboer vertelt dat veel ouderen en bejaarden uit de wijk bij hem in de zaak pinnen, omdat zij dit bij een pinautomaat niet meer durven. Zelfs niet bij de pinautomaat in het winkelcentrum Zuidplein, een winkelcentrum waar de ouderen bekend mee zijn. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder vertelt dat de beleving van onveiligheid er zeker is onder de bewoners. Met name op anonieme gebieden, waar de Strevelsweg een voorbeeld van is. Onder anonieme gebieden worden volgens de programmamedewerker gebieden verstaan waar relatief weinig woningen zijn op de begane grond en/of boven- en benedenwoningen. De vrijwilliger van wijkcentrum de Klup geeft aan dat het gedeelte van Vreewijk dat grenst aan het Zuiderparkhotel als onveilig wordt ervaren in vergelijking met andere delen van de wijk. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder vertelt dat bewoners zich meer vertrouwd voelen wanneer zij op de begane grond wonen, omdat dan de kans dat je contact met de burens hebt, groter is. De

leidinggevende van snackbar Wen Zhou vertelt dat er regelmatig jongeren in de omgeving hangen van het schoolgebouw van het Zadkine. De bewoners hebben hier geen prettig gevoel bij. De wijkagent vertelt dat er niet een bepaald gebied is, dat aangewezen kan worden waar er een hoger gevoel van onveiligheid heerst. De woninginbraken in Vreewijk verschuiven en er is geen specifieke plek in de wijk aan te wijzen. Dit komt overeen met het antwoord van de gebiedsmanager: *'Het veiligheidsgevoel is niet beter of slechter in een specifiek gebied, het veiligheidsgevoel is homogeen.'*

Factoren

Gebrek aan vertrouwen in de overheid

De gebiedsmanager vertelt dat er in 2007/2008 een protest is geweest van de bewoners tegen de sloop van een aantal woningen in Vreewijk. De aankondiging van de sloop heeft een gevoel van onveiligheid achtergelaten bij de bewoners. De bewoners voelden zich hierdoor niet serieus genomen en zijn de overheid gaan wantrouwen.

De sigarenboer vertelt dat er een 'diploma democratie' heerst en er keuzes worden gemaakt door de overheid zonder dat er overleg plaatsvindt met de bewoners. De bewoners hebben hierdoor het vertrouwen in de overheid verloren. Ook de vrijwilliger van wijkcentrum de Klup geeft aan dat er weinig vertrouwen is in de overheid. Zij zegt dat er voor de verkiezingen van alles geroepen wordt over de verbetering van de veiligheid, maar wanneer er eenmaal gestemd is, er weinig van terug te zien is.

Ouderen

Ouderen kunnen niet zo goed tegen de verandering in de wijk. Dit komt door een gebrek aan controle die zij vroeger wel hadden. *'Wat vroeger jouw dorpje was, is nu opeens aan het veranderen. Van de oude bewoners die er tientallen jaren wonen, zijn er een aantal overleden. Vervolgens komt er een nieuwe instroom met andere culturen. In Vreewijk is het onderhouden van een tuin belangrijk en dit was voorheen een hoge norm. De nieuwe instroom met nieuwe culturen doet minder met hun tuin'* aldus de programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder.

De vrijwilliger van wijkcentrum de Klup geeft aan dat de ouderen met een eengezinswoning zich 's avonds onveiliger voelen. De reden dat de ouderen zich onveilig voelen is door de inbraken die gepleegd worden in Vreewijk. De sigarenboer geeft aan dat de ouderen zelfs niet meer buiten durven te pinnen.

(On)bekende gezichten

De leidinggevende van snackbar Wen Zhou vertelt dat de meeste mensen die voorbij de snackbar lopen, mensen zijn die zij vaker heeft gezien of kent. Op de vraag of bekende gezichten een gevoel van (on)veiligheid geven, antwoordde zij: *'Wij kennen bijvoorbeeld iemand waarvan wij weten dat hij niet goed bezig is en drugs handelt. Hij komt hier regelmatig geld wisselen, maar komt hier niks kopen. Eén van onze bezorgers heeft hem ook betrapt met een mes op zak. Het is dus een bekend gezicht maar we weten dat het geen fijn persoon is.'* De gebiedsmanager vertelt dat de traditionele bewoners van Vreewijk voorheen meer dan 30 jaar in Vreewijk bleven wonen, maar dat de nieuwe bewoners een ander patroon hebben. Nieuwe bewoners blijven minder lang op een plek en verhuizen al na een aantal jaren. Dit zorgt voor meer anonimiteit en minder buren contact.

Slachtofferschap

Als je vraagt of de bewoners zelf slachtoffer zijn geweest, dan is dit meestal niet zo, volgens de voormalige gebiedsnetwerker. Zij krijgen regelmatig negatieve dingen te horen omtrent de onveiligheid van andere bewoners. De vrijwilliger van wijkcentrum de Klup geeft aan dat je als slachtoffer, de dader niet mag aanspreken op zijn gedrag. Anders wordt de dader het slachtoffer en het slachtoffer de dader.

De wijkagent geeft aan dat veel bewoners slachtoffer zijn van woninginbraken. De sigarenboer vertelt dat hij bewoners spreekt die zelf slachtoffer zijn geworden van een woninginbraak, beroving, bedreiging en overval. Daarnaast is de sigarenboer de afgelopen 20 jaar, zelf 12 keer slachtoffer geworden door één van de genoemde factoren.

Drugsoverlast

De leidinggevende van snackbar Wen Zhou vertelt dat er in de wijk in drugs wordt gehandeld en wapens worden uitgewisseld. De wapens worden zelfs onderling van elkaar gestolen. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder vertelt dat er naast het handelen van drugs ook een aantal hennepplantages zijn gevonden. Een aantal daarvan in nieuwbouwflats.

Berovingen

Berovingen komen over het algemeen overal in de wijk terug. Je hoort af en toe verhalen over berovingen, geeft de programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder aan. De wijkagent vertelt dat de berovingen onder andere gericht zijn op leerlingen van scholen, zoals het Zadkine en het Zuiderpark college. Zij lopen namelijk met een smartphone en deze worden weleens in en rond de school gestolen.

Overval

De leidinggevende van snackbar Wen Zhou vertelt dat er overvallen voor komen in Vreewijk. Zij geeft als voorbeeld dat de sigarenboer (Peter van Dam) is overvallen. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder heeft ook een voorbeeld van een overval die recent heeft plaatsgevonden. Zo is er een eigenaar van een Vreewijks restaurant, in zijn huis in Beverwaard overvallen. Het idee heerst dat de overvallers het Vreewijkse restaurant in de gaten hebben gehouden en de eigenaar hebben gevolgd. De eigenaar is tijdens de overval vastgebonden. Dit soort verhalen hoort de programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder van de bewoners. De sigarenboer is de afgelopen 20 jaar zelf een aantal keer overvallen. Meestal geeft de overvaller je een keus, maar de laatste keer is hij direct gestoken met een mes. Hij vertelt dat dit niet de reden is dat hij stopt met zijn onderneming, maar dat het wel een trigger is geweest.

Factoren wijkprofiel

Diefstal

De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder vertelt dat diefstal voor komt in Vreewijk en dat Vreewijk te maken heeft met gelegenheidsdieven; dieven die bijvoorbeeld de fiets uit de achtertuin meenemen. Daarnaast zijn er ook onduidelijke verkopers en collectanten, 'fake collectanten' die collecteren voor niet bestaande doelen. Ook in het Vreewijkhuis, waar hij af en toe werkt, zijn er soms voorraden weg. De vrijwilliger van wijkcentrum de Klup geeft aan dat er uit schuren wordt gestolen. De wijkagent zegt dat diefstal uit tuinen op meerdere plekken in de wijk voor komt en dat dit een golfbeweging is. Dit draagt niet bij aan het veiligheidsgevoel vertelt de wijkagent. De sigarenboer beantwoordt de vragen omtrent diefstal kort en krachtig en zegt dat diefstal veel voor komt. Opmerkelijk is dat de verschillende gebiedsnetwerkers en gebiedsmanager aangeven dat Vreewijk zowel subjectief als objectief weinig last heeft van diefstal.

Overlast

Volgens de leidinggevende van snackbar Wen Zhou, is er vanuit bewoners voornamelijk angst voor allochtone hangjongeren en opmerkelijke figuren. Zij hoort regelmatig dat bepaalde burens niet goed met elkaar kunnen opschieten door geluidsoverlast. Er komt soms te harde muziek uit een woning en burens hebben daar last van. De wijkagent heeft het ook over jongerenoverlast en vertelt dat jongerenoverlast niets te maken heeft met de vergrijzing. Het gaat om het gedrag van de jongeren, de uitstraling van de groep en de dingen die zij roepen. Als vrouwelijke buurtbewoner loop je hier bijvoorbeeld niet prettig doorheen, want er wordt constant geroepen of naar je gefloten. Op deze manier ontstaat er een gevoel van onveiligheid bij de bewoners. De wijkagent zegt dat de woningen

te gehorig zijn en dit komt overeen met wat de leidinggevende van de snackbar zegt. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder en de voormalige gebiedsnetwerker geven ook aan dat burenoverlast mede voor komt door de gehorige woningen in Vreewijk.

De gebiedsnetwerker vertelt dat de traditionele bewoners in Vreewijk er zijn komen wonen, omdat het er rustig is en het geen stedelijke omgeving is. De stad komt nu steeds meer naar binnen, hierbij kun je denken aan meer jongeren en meer lawaai. Hierdoor gaat het thuisgevoel van de bewoners verloren en dit zorgt ervoor dat de bewoners zich onveiliger voelen. De gebiedsnetwerker vertelt dat in de buurt van de Strevelsweg, wel overlast wordt ervaren door Poolse arbeidsmigranten, maar die wonen bij particuliere huiseigenaren en niet in het Zuiderparkhotel. De gebiedsmanager vertelt dat dit anoniemer is, omdat het niet van woningcorporatie Havensteder is. Wel wordt er geklaagd over parkeerdruk op de Strevelsweg, maar ditzelfde probleem geldt ook rondom het Zuiderparkhotel. De gebiedsmanager vertelt dat het gebrek aan parkeerplaatsen mede door het Ikazia Ziekenhuis komt. In de buurt van het Ikazia Ziekenhuis is het namelijk betaald parkeren, waardoor de bezoekers van het ziekenhuis hun auto in de buurt van het Zuiderparkhotel parkeren. Het parkeerprobleem is dus niet alleen te wijten aan de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel. Het Zuiderparkhotel gaat nu zelf parkeervoorzieningen creëren voor hun bewoners op hun eigen terrein.

De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder geeft aan dat er naast de burenoverlast door de gehorige woningen, er ook overlast is door de leefstijl botsingen. De leefstijl botsingen komen veel voor en hebben te maken met de verschillende culturen en de toestroom van allochtone inwoners. De vrijwilliger van wijkcentrum de Klup verteld dat jongerenoverlast een probleem is in Vreewijk, omdat er niks is te doen voor deze doelgroep. De sigarenboer krijgt voornamelijk signalen over het vuil op straat en dat het een onrustige indruk geeft. Hij geeft aan dat het vuil nu wel beter wordt opgehaald door de vuilnisdienst Roteb. Vorig jaar gaf vuil op straat volgens de sigarenboer wel veel overlast en hij kreeg destijds opmerkingen vanuit de buurt zoals: *‘wat een zootje en puinhoop waarin we leven’*. De beheerder van het Zuiderparkhotel geeft aan dat zij er zelf voor zorgen dat de omgeving schoon blijft. Dit wordt ook door de sigaren boer gezegd.

Woninginbraak

De wijkagent vertelt dat woninginbraak als een buurtprobleem wordt gezien in Vreewijk en de bewoners zijn daar slachtoffer van. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder vertelt dat bewoners onderling verhalen delen over woninginbraken. Dit wordt als buurtprobleem gezien. Ook is er dit jaar voor de tweede keer iemand in het Vreewijkhuis binnengeslopen en bij één van de wisselwoningen van de woningcorporatie was er ingebroken en bleek de woning helemaal gestript te zijn. Uit de woning was al het koper gestolen en dit kost de woningcorporatie duizenden euro's.

De sigarenboer: *‘De reden dat bewoners zich onveilig voelen is door de woninginbraken en berovingen en dat deze verhalen gedeeld worden tussen de bewoners.’* De voormalige gebiedsnetwerker vertelt dat woninginbraken een probleem zijn in Vreewijk en dit een reden is waarom bewoners zich onveilig voelen, de gebiedsmanager bevestigt dit. De leidinggevende van de snackbar geeft een voorbeeld dat er onlangs is ingebroken in de Zeisstraat, maar dat er toen wel maatregelen zijn genomen. De inbraken in Vreewijk worden als buurtprobleem gezien, maar het geeft de bewoners wel enig gevoel van veiligheid dat er direct maatregelen zijn genomen. De sigarenboer vertelt dat woninginbraken regelmatig voor komen in Vreewijk. Ook de vrijwilliger van wijkcentrum de Klup geeft aan dat woninginbraken een probleem zijn in de wijk en dat zij hier zelf ook slachtoffer van is geworden. De gebiedsnetwerkers en gebiedsmanager zeggen dat Vreewijk de tweede wijk is in Rotterdam waar het meest ingebroken wordt.

Geweld

Vechtpartijen onder jongeren en geweld tussen burens komt regelmatig voor, volgens de leidinggevende van de snackbar. De wijkagent heeft een soortgelijke reactie met betrekking tot vechtpartijen onder jongeren. Hij vertelt dat leerlingen van scholen weleens onderling ruzie hebben, waarbij ook geweld aan de orde is. Huiselijk geweld komt ook voor, maar niet excessief. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder vertelt daarentegen dat er weinig geweld voor komt. De gebiedsnetwerkers en gebiedsmanager geven aan dat er onder de bewoners heerst dat er veel geweld is, maar dat dit in de praktijk toch minder is.

Vandalisme

Volgens de wijkagent valt het vandalisme in Vreewijk mee voor Rotterdamse begrippen, maar hij geeft aan dat het wel gebeurt en dat elk incident er één te veel is. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder vertelt over een Facebookpagina van Tuindorp Vreewijk waarin ruim 2000 inwoners van Vreewijk actief zijn. Zo is er bijvoorbeeld op de Facebookpagina te zien dat er onlangs een baksteen door een ruit is gegooid. Ook heeft de woningcorporatie de afgelopen week last gehad van vandalisme aan een modelwoning. Hier zaten dure ruiten in, die ingegooid zijn. De sigarenboer zegt dat vandalisme incidenteel voor komt.

Toe- of afname factoren sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten

De wijkagent vertelt dat er totaal geen toename is op de eerder genoemde factoren: *‘Totaal niet en ik kan dat heel makkelijk verklaren. Hiervoor zat er een asielzoekersopvang en daar was de burger wat minder positief over vanwege het randgebeuren wat daar allemaal omheen speelde.’* Het gedrag van de asielzoekers was anders, omdat zij niets te doen hadden, zich verveelde en zonder doel naar buiten gingen. Hij geeft aan: *‘Het asielzoekerscentrum werd gesloten en toen kwamen de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel. De bewoners gingen op hun achterste poten staan en waren erg bezorgd. De beleving heerste toen dat de Polen kwamen inbreken in de wijk terwijl die mensen de hele dag werken. Als je ziet wat voor werk zij verrichten, dan ben je ’s avonds wel moe hoor. De komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel is een zegen voor Vreewijk. Iemand zei een keer tegen mij dat het Polenhotel het enige huis in Vreewijk is waar iedereen werkt.’* De wijkagent ziet de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel als een zegen, omdat het Zuiderparkhotel eerst een leegstaand pand was en dit bijvoorbeeld een gevaar is voor brandstichting. Daarnaast geeft hij aan dat het voor een nieuwe dynamiek in de wijk zorgt.

De leidinggevende van de snackbar wist niet dat er Poolse arbeidsmigranten verbleven in het Zuiderparkhotel en heeft hierover ook geen negatieve geluiden gehoord vanuit de bewoners. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder geeft het volgende antwoord: *‘Nee, ik zou daar geen enkel verband in kunnen ontdekken. Ik heb over de gebruikers van het Zuiderparkhotel, nooit geen enkele negatieve dingen gehoord. In mijn beleving is Vreewijk vooruit gegaan sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel, omdat het pand eerst leeg stond. Het stond er verpauperd bij en nu is het netjes opgeknapt en ziet het er goed uit. Bewoners reageerden sceptisch op de komst en voor Vreewijkse begrippen vond ik dit nog meevallen. Voorheen was het een asielzoekerscentrum dus het was al niet een drie sterren hotel. Nu heeft het een functie en uiteindelijk valt de komst van Poolse arbeidsmigranten mee.’*

De reactie van de sigarenboer is dat de factoren niet zijn toe- of afgenomen, maar gelijk zijn gebleven. *‘Er lag voorheen veel vuilnis in de vijver voordat de Polen in het Zuiderparkhotel kwamen. Flessen, zakken, tassen en rotzooi. Dit is in de klankbordgroep van het Zuiderparkhotel bespreekbaar gemaakt en de beheerders hebben aangegeven dat zij daar de schuld niet van willen krijgen als de Poolse arbeidsmigranten komen. De beheerders hebben dus zelf het vuil opgeruimd en houden hun eigen omgeving rondom het hotel schoon. Zij vinden dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor vuil in hun omgeving.’*

De gebiedsmanager geeft aan dat hier niets zinvols over te vertellen valt. *‘De bewoners hebben geklaagd over dat de Poolse arbeidsmigranten zich zouden vestigen in het Zuiderparkhotel, terwijl zij er al drie maanden verbleven. De gebiedsmanagers hebben ook geen klachten of incidenten gehad. Het gebouw mag wel een meer open uitstraling hebben maar destijds is juist besproken dat dit niet moet gebeuren.’*

Ook de vrijwilliger van wijkcentrum de Klup vindt dat er geen verband is tussen de genoemde factoren en de Poolse arbeidsmigranten. De Poolse arbeidsmigranten worden ervaren als nette en hardwerkende mensen waar je geen last van hebt.

De beheerder van het Zuiderparkhotel geeft aan dat sinds het Zuiderparkhotel geopend is, er geen meldingen van incidenten binnen zijn gekomen over de Poolse arbeidsmigranten.

Invloed media

De wijkagent vertelt dat de media over ellende schrijft en dat de mensen dit graag willen lezen. In het geval dat iemand iets negatiefs vertelt over Poolse arbeidsmigranten, dan wijdt de media hier gelijk een artikel aan. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder vindt het fijn als Vreewijk gewoon positief in het nieuws komt om te laten zien wat voor een leuke wijk het eigenlijk is. Het landelijke nieuws wordt zeker 1 á 2 keer per jaar gehaald met iets over Vreewijk dat niet bepaald positief is. Dit heeft een negatieve impact op de veiligheidsgevoelens van de bewoners. De sigarenboer vertelt dat de mensen in Vreewijk voornamelijk naar commerciële televisie zenders kijken. *‘Nederland 1 en radio 1 worden zelden beluisterd. De gemiddelde klant kijkt naar commerciële zenders. Zij luisteren niet naar actualiteiten op de radio en lezen ook geen kranten meer. Vroeger verkocht ik 40 kranten op een dag en tegenwoordig zijn dit er 2. Hart van Nederland wordt wel door de meeste bekeken, maar de Volkskrant of de Trouw wordt niet meer gelezen.’*

De vrijwilliger van wijkcentrum de Klup geeft aan dat als er iets negatiefs in de media wordt gezegd, dat het nieuws zich als een olievlek verspreidt.

De gebiedsnetwerkers en de gebiedsmanager vertellen dat er op het moment dat er iets gebeurt in een wijk uit Zuid, dat er dan in de titel ‘Rotterdam-Zuid’ staat. Op die manier wordt het gelijk met heel Zuid geassocieerd. Als dit bijvoorbeeld in Rotterdam Noord gebeurt, dan wordt er een specifieke straat of wijk genoemd. Anderzijds kan je het de media ook niet kwalijk nemen want de problemen waar zij over berichten, zijn er wel.

Onderling contact tussen bewoners

De wijkagent geeft aan dat de bewoners onderling praten en klagen met elkaar. Hij vindt daarentegen dat er geen goede samenhang is. De mensen zijn op zichzelf en zitten in een soort sociaal isolement.

De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder geeft aan dat er onderling snel informatie gedeeld wordt met betrekking tot onveiligheid, onder andere over overvallen en inbraken. *‘De bewoners delen wekelijks verhalen over bijvoorbeeld een beroving en van vandalisme, maar de inbraken hebben wel ‘verschillende smaakjes’. Er wordt veel gesproken in deze wijk, het is eigenlijk gewoon een dorp. Er is bijvoorbeeld een Facebook pagina voor Tuindorp Vreewijk, die bestaat uit meer dan 2000 leden. De leden zijn inwoners van Vreewijk. Er is veel interactie in die groep dus als je iets plaatst dan reageren er in twee uur tijd, ongeveer 70 mensen. In dezelfde groep wordt ook gedeeld dat er bijvoorbeeld een enge man rondloopt of de vraag ‘wie heeft deze fiets gezien, want deze is gisteren gestolen’. Dat heeft iets positiefs, omdat het iets van sociale controle heeft, maar als je op één dag twee of drie keer zo een bericht krijgt, dan weten de bewoners dat het niet best is in de wijk. Vervolgens krijg je reacties van mensen die weg willen, omdat zij het gevoel hebben dat het allemaal niet meer te vertrouwen is, terwijl het erger lijkt dan dat het daadwerkelijk is.’*

Daarnaast zijn de woningen in Vreewijk erg gehorig en dat zorgt voor leefstijl botsingen. 'Je hebt bijvoorbeeld mensen die lekker de muziek aan doen en biertjes drinken met hun vrienden. Zij wonen dus naast elkaar en dat levert heel veel conflicten op. Dat gaat niet eens zo zeer over etnische lijnen, maar de manier waarop je wilt leven en wat je normaal vindt.'

De gebiedsmanager vertelt dat de traditionele bewoners van Vreewijk voorheen meer dan 30 jaar in Vreewijk bleven wonen, maar dat de nieuwe bewoners een ander patroon volgen. Dit betekent dat de bewoners na een aantal jaren, naar een andere plek verhuizen. Dit zorgt voor meer anonimiteit en minder burens contact.

De gebiedsnetwerker heeft van bewoners vernomen dat het niet gebruikelijk is dat de burens bij elkaar over de vloer komen en dat men alleen contact had over de heg in de tuin. Het is heel wisselend per straat. De gebiedsmanager geeft aan dat er een toestroom is van specifieke doelgroepen en bepaalde bewoners kunnen zich hier niet mee identificeren. *'Het contact wordt bijvoorbeeld moeilijk als er iemand naast je komt wonen met een psychische stoornis, dan is het moeilijk om de sociale cohesie te bevorderen.'*

De leidinggevende van de snackbar vertelt dat iedereen elkaar kent maar dat ze weinig kan vertellen of het contact onderling goed is. De sigarenboer zegt dat er de laatste tijd meer onderling contact is. De vrijwilliger van wijkcentrum de Klup vertelt dat het er aan ligt hoe je jezelf opstelt. *'Je zal eerst het vertrouwen van de bewoners moeten winnen.'*

Contact met nieuwe bewoners

De wijkagent zegt dat het contact met nieuwe bewoners over het algemeen positief is, maar dat het twee kanten op kan gaan: *'Of zij hebben het hartstikke goed met elkaar of zij hebben ruzie. Het lijkt wel alsof er geen middenweg is.'* In eerste instantie wordt er argwanend gekeken naar (allochtone) nieuwe bewoners, maar uiteindelijk worden ze wel positief verwelkomt.

De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder geeft aan dat het contact met nieuwe buurtbewoners redelijk gaat. Er is nu vanuit Havensteder een nieuwe manier om de woningen te verdelen. Mensen komen eerst naar een kennismakingsdag waar zij een gesprek hebben en dan probeert de woningcorporatie op basis van die informatie een goede match te maken tussen de woning die vrij komt en de mensen die een woning zoeken. Bij zo een kennismakingsdag lopen er ook een aantal bewoners mee die zelf iets vertellen over de wijk en op die manier willen wij mensen aantrekken die betrokken zijn en iets hebben met Vreewijk. De sigarenboer geeft aan dat er weinig contact is met nieuwe bewoners, omdat de mensen niet geïnteresseerd zijn in elkaar. De gebiedsnetwerkers en gebiedsmanager vertellen dat het goed gaat, maar dat er wel een intolerantie is wanneer nieuwe bewoners zich anders gedragen of van een andere afkomst zijn. Er zijn een aantal normen en dat is dat je je tuin onderhoudt en dat je elkaar gedag zegt, maar elkaar ook met rust laat. De vrijwilliger van wijkcentrum de Klup vertelt dat dit goed gaat. Er komen voornamelijk gezinnen in Vreewijk wonen waarvan de kinderen met elkaar spelen. Doordat de kinderen met elkaar spelen, komen ook de ouders met elkaar in contact.

Contact met Poolse arbeidsmigranten

De wijkagent geeft aan dat het contact met Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel tegenvalt, omdat de Poolse arbeidsmigranten over het algemeen op zichzelf zijn: *'Zij werken, sporten en drinken een biertje. Het is een gemeenschap op zichzelf'*.

De leidinggevende van de snackbar, wist niet dat er Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel verbleven. De programmamedewerker van de woningcorporatie, de sigarenboer, de vrijwilliger van wijkcentrum de Klup, de gebiedsnetwerkers en de gebiedsmanager geven aan dat er nauwelijks tot geen contact is.

De beheerder van het Zuiderparkhotel geeft aan dat er geen contact is tussen de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel en de andere bewoners van Vreewijk. Volgens de beheerder komt dit doordat de Poolse arbeidsmigranten veel aan het werk zijn en daarom nauwelijks tijd hebben om sociale contacten op te doen. Daarnaast spreken zij voornamelijk Engels of Pools en gebrekkig Nederlands. Ook heeft de beheerder aangegeven dat de Poolse arbeidsmigranten veel skypecontact hebben met familie en vrienden uit Polen.

Bedrijvigheid

De wijkagent begrijpt dat de oude winkeltjes wegtrekken want die hebben geen bestaansrecht meer, die worden weggeconcentreerd. *‘Dat heeft echt invloed op de sociale samenhang van zo een wijk. De mensen treffen elkaar in winkeltjes en houden daar een praatje met elkaar of de winkelier praat zelf ook met iedereen. Die dynamiek raak je kwijt als die winkeltjes verdwijnen uit een wijk.’*

De leidinggevende van de snackbar vertelt dat het meeste in Vreewijk wel te vinden is, zoals een sigarenboer en een avondwinkel. Als dat niet voldoende is, kunnen zij verderop naar het winkelcentrum Zuidplein. De programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder vertelt dat Vreewijk een dorp is en dat de bewoners een aantal voorzieningen in de wijk missen. *‘Zij zouden het leuk vinden als er bijvoorbeeld een groenteboer zou zijn. De functie van de hoekwinkel is verdwenen en deze had een rol als het ging om veiligheid. Die winkels zijn zo belangrijk, omdat er overdag iemand is die de omgeving in de gaten houdt en de mensen kent die er wonen. Mensen konden vroeger hun sleutel toevertrouwen aan iemand wanneer er een pakketje bezorgd zou worden. Dat hoorde echt bij het weefsel van Tuindorp Vreewijk en je ziet dat het er nu bijna niet meer is. Behalve het buurtcentrum van de Groenezoom, maar dat is minder het persoonlijke wat je vroeger had.’* Daarnaast geeft de programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder aan dat het aantal winkels is afgenomen en dat het geen prettig gevoel geeft als er rolluiken zijn die gesloten zijn.

De sigarenboer vertelt dat er te weinig bedrijven zijn en dat de mensen erover klagen dat er bijna geen winkels meer zijn. Ook geeft hij aan dat winkelcentrum Zuidplein voor velen een te grote afstand is. Vroeger waren er een bakker, drogist, bloemenwinkel en een slager in de wijk en die zaten allemaal in dezelfde straat.

De gebiedsnetwerkers en de gebiedsmanager vertellen dat de bewoners aangeven dat zij voorzieningen liever wat dichterbij willen hebben. Voor de ouderen is Zuidplein vaak te ver. *‘Als je het aan de oude Vreewijkers vraagt dan willen zij dat de Groenezoom weer de oude en vertrouwde winkelstraat wordt met een kruidenier, postkantoor etcetera. Maar er is lokaal te weinig klandizie.’* Volgens de vrijwilliger van wijkcentrum de Klup zijn er weinig bedrijven en winkels.

Komst van Poolse arbeidsmigranten

Wat betreft de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel vertelt de wijkagent dat de mensen die hij gesproken heeft, het prima vinden. Hij is geen enkele bewoner tegen gekomen die zegt dat de komst van Polen in het Zuiderparkhotel de grootste fout is die Vreewijk ooit heeft gemaakt. De leidinggevende van de snackbar heeft niks over de komst van Poolse arbeidsmigranten gehoord. De programmamedewerker van Havensteder vertelt dat de bewoners in het begin behoorlijk kritisch waren maar dat zij het de situatie hebben aangekeken en nu nauwelijks protest laten horen.

De sigarenboer geeft aan dat men in het begin heel sceptisch was, maar de bewoners die hij nu spreekt zeggen dat er helemaal geen overlast is door Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel. Volgens de sigarenboer heeft Leefbaar Rotterdam van de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel een probleem gemaakt. Doordat zij folders in de brievenbussen hebben gedaan met de melding dat er Polen kwamen. Maar de negatieve gedachte is bijgesteld en nu hoort hij alleen maar positieve dingen van de bewoners over de Poolse

arbeidsmigranten. De gebiedsnetwerkers en de gebiedsmanager zeggen: *‘Als je het aan de bewoners vraagt, dan zijn ze tegen, maar als je het niet vraagt is er niks aan de hand. Als er echt problemen waren dan hadden de bewoners er een melding van gemaakt en dit is niet het geval. In de wijk wordt het niet als issue gezien.’*

4.4.1 Deelconclusie

Op de evolutietheorie van Goffman, typeert Warr een drietal signalen voor het verklaren van angst voor criminaliteit: onbekendheid, duisternis en de aanwezigheid van anderen. Wanneer het donker is, wordt de angst voor criminaliteit vergroot. Dit blijkt ook uit de uitkomsten van het half gestructureerde interview met de sleutelfiguren, de bewoners voelen zich in de avond namelijk onveiliger. Daarbij wordt bij verschillende sleutelfiguren voornamelijk de relatie gelegd met ouderen die 's avonds niet naar buiten durven (vermijdingsgedrag). Dit kan gerelateerd worden aan de theorie van 'contexten van angst'. De individuele context van de theorie 'contexten van angst' omschrijft een aantal elementen die van belang zijn. Kwetsbaarheid is één van de elementen. Bepaalde groepen in de samenleving voelen zich kwetsbaar en ouderen zijn een voorbeeld van zo een groep. Zij schatten de kans om risico te lopen hoger in. Naast de individuele context, omschrijft de theorie ook een situationele context met het element overlast, verloedering en criminaliteit. De bewoners van Vreewijk hechten veel waarde aan de norm voor het onderhouden van een tuin. De nieuwe instroom aan inwoners toont gedrag die overschrijdend is aan deze norm. Dit valt onder het begrip social incivilities.

Hangjongeren worden door verschillende sleutelfiguren genoemd als oorzaak, van de factor overlast, voor onveiligheidsgevoelens onder de bewoners. Dit wordt in de theorie ook wel 'anticipated fear' genoemd. Dit houdt in dat er feitelijk nog geen sprake is van criminaliteit door de aanwezigheid van de hangjongeren, maar het gevoel van onveilig wel heerst. Daarentegen wordt er ook genoemd dat de jongeren ongepaste gedragingen vertonen, bijvoorbeeld het naroeppen van vrouwen die langs de groep hangjongeren moeten lopen. Dit wordt 'actual fear' genoemd. Er is op dat moment sprake van direct gevaar. Ondanks deze vormen van angst onder de bewoners heersen, geven de sleutelfiguren in het onderzoek aan dat er sprake is van gewenning: *‘Er gebeurt van alles dus ik kan mij wel voorstellen dat de bewoners zeggen dat het niet zo'n fijne wijk is, maar ja wij leven er gewoon mee’*, aldus de leidinggevende van snackbar Wen Zhou.

Naast het probleem van de overlast van hangjongeren wordt het gebrek aan vertrouwen in de overheid ook een aantal keer genoemd. Dit komt onder andere doordat de bewoners zich niet betrokken voelen bij beslissingen die genomen worden door de overheid. De sigarenboer zegt dat er een 'diploma democratie' heerst. De vrijwilliger van wijkcentrum de Klup geeft aan dat er voor de verkiezingen van alles wordt geroepen wat betreft het verbeteren van de veiligheid, maar er uiteindelijk weinig van terug te zien is.

Het aantal bedrijven en winkels in Vreewijk is volgens de sleutelfiguren afgenomen en dit wekt een gevoel van onveiligheid onder de bewoners van Vreewijk. De wijkagent geeft onder andere aan dat de dynamiek verloren is gegaan die er voorheen wel was. Dit komt overeen met de theorie van 'functiemenging'. Dit houdt in dat bedrijvigheid en wonen gecombineerd worden, zodat de wijk als prettig beschouwd wordt. De bedrijvigheid zorgt namelijk voor 'ogen op straat' en dit wekt een gevoel van veiligheid. *‘Die winkels zijn zo belangrijk, omdat er overdag iemand is die de omgeving in de gaten houdt en de mensen kent die er wonen’* aldus de programmamedewerker van woningcorporatie Havensteder. Indien de bedrijven, zoals in Vreewijk het geval is, afnemen dan zijn er ook minder 'ogen op straat' waardoor het gevoel van onveiligheid onder de bewoners toeneemt.

Er zijn bewoners die zelf slachtoffer zijn geweest van woninginbraak, beroving, overlast, diefstal en/of overvallen. Volgens het element 'slachtofferervaringen' uit de individuele context, kunnen mensen die eerder een ervaring hebben gehad als slachtoffer, sneller een gevoel van angst

ontwikkelen. Zij schatten de kans namelijk hoger in om slachtoffer te kunnen worden. In de uitkomsten van het interview komt duidelijk naar voren dat Vreewijkers onderling verhalen delen op het gebied van onveiligheid. Dit betekent dat de niet-slachtoffers ook te horen krijgen dat iemand uit de omgeving slachtoffer is geworden. Zij zien hiermee een stijging van de criminaliteit en schatten de kans om zelf slachtoffer te worden, hoger in. Dit worden cognitieve angstgevoelens genoemd. Ondanks dat er contact is tussen de bewoners, wordt er aangegeven dat er nauwelijks tot geen contact is met Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel. De beheerder van het Zuiderparkhotel geeft aan dat dit komt, omdat de Poolse arbeidsmigranten veel aan het werk zijn en daarom nauwelijks tijd hebben om sociale contacten op te doen. Daarnaast spreken zij voornamelijk Engels of Pools en gebrekkig Nederlands. Ook heeft de beheerder aangegeven dat de Poolse arbeidsmigranten veel skypecontact hebben met familie en vrienden uit Polen. De Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel kunnen volgens de theorie van Engbersen getypeerd worden als 'circulaire- en seizoensmigranten'. Dit betekent dat zij een sterke binding hebben met het thuisland (Polen) en een zwakke binding met het land van bestemming (Nederland).

De eerder genoemde cognitieve angstgevoelens kunnen versterkt worden met berichtgeving vanuit de media. Dit is ook het geval bij de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel. Destijds werd aangekondigd dat Poolse arbeidsmigranten zich zouden vestigen in het Zuiderparkhotel. De media heeft hier verschillende negatieve uitlatingen over gedaan. Volgens de media ervaren de omwonenden van het Zuiderparkhotel, de komst van Poolse arbeidsmigranten als een risico op de veiligheid. *'De bewoners hebben geklaagd over dat de Poolse arbeidsmigranten zich zouden vestigen in het Zuiderparkhotel, terwijl zij er al drie maanden verbleven'*, aldus de gebiedsmanager van Vreewijk. Uit de uitkomsten van de half gestructureerde interviews blijkt dat de sleutelfiguren geen verband leggen met de eerder genoemde problemen en Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel. Hiermee kan deels geconcludeerd worden dat de cognitieve angstgevoelens onder de bewoners van Vreewijk een grote rol hebben gespeeld. Ook zijn er geen incidenten binnen gekomen met betrekking tot overlast van de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel. Integendeel, sommige sleutelfiguren geven zelfs aan dat de komst van Poolse arbeidsmigranten op verschillende wijze een positieve bijdrage leveren aan de wijk. De subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk is, met betrekking tot de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel, onveranderd gebleven.

5. Eindconclusie

In dit hoofdstuk wordt er antwoord gegeven op de hoofdvraag van dit onderzoeksrapport:

‘Welke invloed hebben Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel op de subjectieve veiligheid van de bewoners van Vreewijk?’

In hoofdstuk 4 is er per deelvraag een deelconclusie geschreven, waar de resultaten van het onderzoek aan bod komen. Deze deelconclusies dienen als basis voor de eindconclusie, waarin de belangrijkste resultaten uit het onderzoeksrapport aan bod komen. De theorie uit het theoretisch kader wordt, net zoals in de deelconclusies, toegepast in de eindconclusie.

Uit de resultaten van dit onderzoeksrapport blijkt dat Vreewijk een vergrijsde wijk is en er dus veel senioren wonen. Dit komt naar voren in zowel de deskresearch als de gesprekken met de sleutelfiguren. Dit speelt een rol bij het verklaren van de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk. Zoals in het theoretisch kader is omschreven, zijn er verschillende contexten van angst zoals de individuele context, de situationele context en de sociaal culturele context. In Vreewijk speelt de individuele context een grote rol aangezien Vreewijk een vergrijsde wijk is. De groep senioren kunnen zich kwetsbaarder voelen dan andere bewoners. Kwetsbare doelgroepen zullen volgens de individuele context van de theorie ‘contexten van angst’ ook sneller een gevoel van angst ervaren en dus een bijdrage leveren aan een negatieve subjectieve veiligheid.

Duisternis als onderdeel van de ‘evolutietheorie’ dat in hoofdstuk 3.2.2.1 omschreven wordt, kan invloed hebben op de subjectieve veiligheid. Hierbij gaat het om daadwerkelijke duisternis en plekken waar onder anderen het gezichtsveld beperkt wordt. De achterliggende gedachte is dat het gevaar niet tijdig kan worden ingeschat. Uit de onderzoeksresultaten komt naar voren dat er sprake is van beide vormen van duisternis, met name de achterpaden in Vreewijk die slecht verlicht zijn. Daarnaast geven de sleutelfiguren aan dat er ‘gelegenheidsdieven’ actief zijn in Vreewijk. Zij maken gebruik van de gelegenheid om andermans eigendom weg te nemen, bijvoorbeeld op het moment dat er een fiets in een tuin staat. Dit gebeurt niet alleen ’s avonds, maar ook overdag. Verder geven de sleutelfiguren aan dat bepaalde bewoners ’s avonds niet meer naar buiten durven. Dit heerst voornamelijk onder de senioren bewoners van Vreewijk. Naast het onderdeel duisternis van de ‘evolutietheorie’, komt hier de eerder genoemde kwetsbaarheid van de individuele context uit de theorie ‘contexten van angst’ naar voren.

De sleutelfiguren geven aan dat er hangjongeren zijn en dat zij een negatieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid. Feitelijk gezien is er nog geen sprake van criminaliteit door de aanwezigheid van de hangjongeren, maar zij hebben wel een negatieve invloed op de subjectieve veiligheid. Dit staat bekend als ‘anticipated fear’. Sommige hangjongeren zorgen wel voor overlast, zoals het fluiten naar en naroeppen van vrouwen. In dit geval is er sprake van ‘actual fear’, omdat er sprake is van direct gevaar.

De sleutelfiguren geven in het onderzoek aan dat de bewoners zich over het algemeen onveilig voelen, dan wel geneigd zijn om zich onveilig te voelen. Dit heeft verschillende oorzaken zoals het versterken van elkaars angstgevoelens op social media en de invloed van de media. Op internet is er een social media pagina op Facebook, waar meer dan 2000 inwoners van Vreewijk actief zijn. Hierop wordt informatie gedeeld met betrekking tot de veiligheid in Vreewijk. De bewoners kunnen zich onderling met elkaar identificeren, omdat zij uit dezelfde wijk komen. Dit komt overeen met de sociaal culturele context van de theorie ‘contexten van angst’. Indien er iemand uit Vreewijk iets overkomt, dan kan een andere buurtbewoner zich identificeren met het probleem. Dit heeft uiteindelijk invloed op de subjectieve veiligheid. Uit de half gestructureerde interviews blijkt dat de bewoners voornamelijk naar commerciële televisie zenders kijken. Volgens de sigarenboer is de informatie van deze zenders gebaseerd op sensatie in negatieve zin. Dit komt overeen met de sociaal

culturele context waarin wordt beschreven dat de media invloed hebben op de subjectieve veiligheid. Tevens kan de media volgens de sociaal culturele context invloed uitoefenen op de beeldvorming van bepaalde groepen. Dit blijkt uit de negatieve reacties van de bewoners van Vreewijk in de media die uitgebreid in de probleemanalyse van hoofdstuk 1.2 aan bod komt.

Uit het half gestructureerde interview met de sleutelfiguren komt naar voren dat het aantal bedrijven en winkels afneemt in Vreewijk. Dit blijkt ook uit de cijfers over het aantal bedrijven en winkels in Vreewijk, die genoemd worden in hoofdstuk 4.1.1. Dit kan invloed hebben op de functiemenging van Vreewijk. Dit houdt in dat wonen en bedrijvigheid met elkaar gecombineerd worden om de levendigheid en de veiligheid in een wijk te bevorderen. Indien een wijk levendig is, wordt het automatisch ook als veilig beschouwd, *Blokland (2009, p. 20) geeft aan 'Functiemenging = ogen op straat = sociale controle = minder criminaliteit = meer veiligheid.'*⁷⁶ Gezien het aantal bedrijven en winkels afneemt in Vreewijk, heeft dit volgens de theorie 'functiemenging' een negatieve invloed op de subjectieve veiligheid. Dit wordt tevens bevestigd door meerdere sleutelfiguren.

Er zijn verschillende factoren in Vreewijk die invloed hebben op de subjectieve veiligheid, deze factoren zijn aangegeven in hoofdstuk 4.2.1. De factoren zijn afkomstig uit de veiligheidsindex van het wijkprofiel, het theoretisch kader en de half gestructureerde interviews. Een factor die in dit onderzoek sterk naar voren komt, is woninginbraak. De sleutelfiguren zien geen verband met de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel en de factoren die invloed hebben op de subjectieve veiligheid. Bovendien wordt er aangegeven dat de Poolse arbeidsmigranten geen negatieve invloed, maar zelfs een positieve invloed hebben. De Poolse arbeidsmigranten worden door de sleutelfiguren geassocieerd met hardwerkende mensen. Verder wordt aangegeven dat een aantal bewoners niet weten dat er Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel gehuisvest zijn. Verder komt uit de resultaten naar voren dat de beheerders van het Zuiderparkhotel zorg dragen voor de omgeving. Zij zorgen er zelf voor dat de omgeving schoon blijft. Dit wordt ook door de sigaren boer gezegd. Daarnaast zijn er camera's die bijdragen aan een veiligere omgeving. De beheerder geeft aan dat wanneer er iets gebeurt, de camerabeelden bekeken worden. Sinds de opening van het Zuiderparkhotel zijn er geen meldingen van incidenten binnen gekomen over de Poolse arbeidsmigranten.

In de theorie 'migratie in vierën' uit het theoretisch kader, worden vier vormen van arbeidsmigratie omschreven. De Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel kunnen getypeerd worden als 'circulaire- & seizoensmigranten'. Dit houdt in dat zij een sterke binding hebben met het land van herkomst (Polen) en een zwakke binding met het land van bestemming (Nederland). Dit blijkt uit het half gestructureerde interview met de beheerder van het Zuiderparkhotel. Zij geeft aan dat de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel voornamelijk Pools en/of Engels spreken en gebrekkig Nederlands. Ook hebben zij geen tot weinig contact met andere bewoners van Vreewijk en hebben zij regelmatig skypecontact met familie en vrienden in Polen.

Tot slot wordt er in het half gestructureerde interview met de sleutelfiguren aangegeven dat er naast de woninginbraken ook geluidsoverlast is door de gehorige woningen. Dit komt overeen met de gegevens uit de deskresearch in hoofdstuk 4.1.1. Hierin is te zien dat meer dan 70% van de woningen vóór 1945 gebouwd is. Gezien de Poolse arbeidsmigranten in een apart gebouw wonen, is er geen relatie te leggen tussen het geluidsoverlast in de wijk en de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel.

⁷⁶ Blokland, T. (2009). *Oog voor elkaar*. (1e druk). Amsterdam: Amsterdam University Press

Uit dit onderzoekrapport kan geconcludeerd worden dat de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel in ieder geval géén negatieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk. Een aantal sleutelfiguren geeft zelfs aan dat het voorheen leegstaande Zuiderparkhotel ten goede komt aan de wijk, omdat het nu een functie heeft. Bovendien kan hiermee deels geconcludeerd worden dat zij een positieve invloed hebben op de subjectieve veiligheid van de bewoners van Vreewijk. De omschreven doelstelling in hoofdstuk 1.3 is behaald. De negatieve uitspraken die in de media zijn gedaan, komen namelijk niet overeen met de subjectieve veiligheid van de bewoners in Vreewijk.

Literatuurlijst

Boeken

- Blokland, T. (2009). *Oog voor elkaar*. (1^e druk). Amsterdam: Amsterdam University Press
- Boutellier, H. (2008). *Veiligheid en burgerschap in een netwerksamenleving*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers
- De Deugd, N. de Hoop, S. van de Poel, S. (2011). *Perspectieven op Midden- en Oost-Europa*. Assen: Van Gorcum.
- Stol, W. (2011). *Basisboek integrale veiligheid*. (2^e druk). Den Haag: Boom Lemma uitgevers
- Verhoeven, N. (2010). *Wat is onderzoek?*. (3e druk). Amsterdam: Boom Lemma

Bundels

- Engbersen, G., Ilies, M., Leerkes, A., Snel, E. en Van der Meij, R. (Red.). (2011) *Arbeidsmigratie in vieren*. Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam
- Mebius, F. en Verschoor, E. (Red.). (2014). *Media-analyse Arbeidsmigranten*. Den-Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- RSO | Onderzoek en Business Intelligence, (Red.). (2014). *Toelichting wijkprofiel*. Leiden: RSO | Onderzoek en Business Intelligence

Internet

- Anoniem. *Arbeidsmigrant*. Nederlandse encyclopedie. URL: <http://www.encyclo.nl/begrip/arbeidsmigrant> Geraadpleegd: 17-12-2014
- Anoniem. *Bereikbaarheid*. Feyenoord Rotterdam. URL: <http://www.feyenoord.nl/het-stadion/bereikbaarheid-rp> Geraadpleegd 01-05-2015
- Anoniem. *Over Ahoy*. Ahoy Rotterdam. URL: <http://www.ahoy.nl/over-ahoy> Geraadpleegd: 01-05-2015
- Anoniem. *Politici*. Nederlandse encyclopedie. URL: <http://www.encyclo.nl/begrip/politici> Geraadpleegd: 17-12-2014
- Anoniem. *Winkelcentrum Zuidplein Rotterdam*. URL: <http://www.zuidplein.nl/> Geraadpleegd: 01-05-2015
- Anoniem. *Het college van B en W*. URL: <http://www.rotterdam.nl/collegebenw>. Geraadpleegd: 15-04-2015
- Anoniem. *Politietaken*. URL: <https://www.politie.nl/themas/politietaken.html#alinea-title-hoe-zijn-de-taken-verdeeld-binnen-de-politie> Geraadpleegd: 15-04-2015
- Dichtbij redactie. *Komst 'Polenhotel' verdeelt Vreewijk*. URL: <http://www.dichtbij.nl/rotterdam-zuid/regionaal-nieuws/artikel/3053674/komst-polenhotel-verdeelt-vreewijk.aspx#> . Geraadpleegd: 15-04-2015
- Expertisecentrum Flexwonen arbeidsmigranten. *Huisvestingsvormen*. URL: <http://www.flexwonenarbeidsmigranten.nl/dossiers/huisvestingsvormen/> . Geraadpleegd: 17-12-2014
- Gemeente Rotterdam. *Vreewijk*. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk/> Geraadpleegd: 15-04-2015
- NOS. *'Polenhotel' in Rotterdam geopend*. URL: <http://nos.nl/artikel/593631-polenhotel-in-rotterdam-geopend.html>. Geraadpleegd: 30-09-2014

Platform31. *Vreewijk aangewezen als Beschermd Stadsgezicht*. URL:
<http://kennisbank.platform31.nl/pages/28211/Vreewijk-aangewezen-als-Beschermd-Stadsgezicht.html>
Geraadpleegd: 01-05-2015

Platform31. *Waarom het nieuwe flexhotel in Rotterdam-Zuid bijzonder is*. URL:
<http://www.platform31.nl/nieuws/waarom-het-nieuwe-flexhotel-in-rotterdam-zuid-bijzonder-is>
Geraadpleegd: 14-04-2015

Redactie. *'Polenhotel' Rotterdam moet overlast beperken*. URL:
<http://www.ad.nl/ad/nl/1012/Nederland/article/detail/3571991/2014/01/04/Polenhotel-Rotterdam-moet-overlast-beperken.dhtml>. Geraadpleegd: 14-04-2015

Rijksoverheid. *Documenten en publicaties*. <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/richtlijnen/2012/04/11/nationale-verklaring-tijdelijke-huisvesting-eu-arbeidsmigranten.html>
Geraadpleegd: 05-10-2014

Rijksoverheid. *EU-arbeidsmigranten*. URL: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/nieuw-in-nederland/huisvesting-eu-arbeidsmigranten> Geraadpleegd: 03-05-2015

Rijksoverheid. *Gemeenten*. URL:
<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/burgemeesters/taken-burgemeesters>
Geraadpleegd: 30-09-2014

Gemeente Rotterdam. *Bevolking Vreewijk*. Rotterdam in Cijfers. URL:
<http://www.rotterdamincijfers.nl/jive/report/?id=bevolking&openinputs=true> Geraadpleegd:
02-05-2015

Gemeente Rotterdam. *Diefstal subjectief*. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL:
<http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk,rozenburg-wijk,de-esch,kralingseveer,prinsenland,het-lage-land,kleinpolder,schiebroek,ommoord,zevenkamp,oosterflank,zuidwijk,wielewaal,pendrecht,lombardijen,beverwaard,pernis-wijk,hoogvliet-noord,heijplaat,hoogvliet-zuid,groot-ijssemonde-noord,groot-ijssemonde-zuid/veiligheids-index/diefstal-subjectief/o:o:200> Geraadpleegd 04-05-2015

Gemeente Rotterdam. *Economie Vreewijk*. Rotterdam in Cijfers. URL:
<http://www.rotterdamincijfers.nl/jive/report/?id=economie&openinputs=true> Geraadpleegd: 04-05-2015

Gemeente Rotterdam. *Geweld subjectief*. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL:
<http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk,rozenburg-wijk,de-esch,kralingseveer,prinsenland,het-lage-land,kleinpolder,schiebroek,ommoord,zevenkamp,oosterflank,zuidwijk,wielewaal,pendrecht,lombardijen,beverwaard,pernis-wijk,hoogvliet-noord,heijplaat,hoogvliet-zuid,groot-ijssemonde-noord,groot-ijssemonde-zuid/veiligheids-index/geweld-subjectief/ad:ad:200> Geraadpleegd 04-05-2015

Gemeente Rotterdam. *Inbraak subjectief*. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL:
<http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk,rozenburg-wijk,de-esch,kralingseveer,prinsenland,het-lage-land,kleinpolder,schiebroek,ommoord,zevenkamp,oosterflank,zuidwijk,wielewaal,pendrecht,lombardijen,beverwaard,pernis-wijk,hoogvliet-noord,heijplaat,hoogvliet-zuid,groot-ijssemonde-noord,groot-ijssemonde-zuid/veiligheids-index/inbraak-subjectief/ar:ar:200> Geraadpleegd 04-05-2015

Gemeente Rotterdam. *Overlast subjectief*. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL:
<http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk,rozenburg-wijk,de-esch,kralingseveer,prinsenland,het-lage-land,kleinpolder,schiebroek,ommoord,zevenkamp,oosterflank,zuidwijk,wielewaal,pendrecht,lombardijen,beverwaard,pernis-wijk,hoogvliet-noord,heijplaat,hoogvliet-zuid,groot-ijssemonde-noord,groot-ijssemonde-zuid/veiligheids-index/overlast-subjectief/bl:bl:200> Geraadpleegd 04-05-2015

Gemeente Rotterdam. *Uitleg wijkprofiel*. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/uitleg> Geraadpleegd: 02-02-2015

Gemeente Rotterdam. *Vandalisme subjectief*. Wijkprofiel Rotterdam 2014. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk,rozenburg-wijk,desch,kralingseveer,prinsenland,hel-lage-land,kleinpolder,schiebroek,ommoord,zevenkamp,oosterflank,zuidwijk,wielewaal,pendrecht,lombardijen,beverwaard,pernis-wijk,hoogvliet-noord,heijplaat,hoogvliet-zuid,groot-ijsselmonde-noord,groot-ijsselmonde-zuid/veiligheids-index/vandalisme-subjectief/ay:ay:200> Geraadpleegd 04-05-2015

Gemeente Rotterdam. *Vreewijk*. URL: <http://www.rotterdam.nl/vreewijk> Geraadpleegd: 01-05-2015

Gemeente Rotterdam. *Vreewijk*. Wijkprofiel Rotterdam. URL: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/rotterdam/feijenoord/vreewijk/?toon=alles> Geraadpleegd: 01-05-2015

Gemeente Rotterdam. *Wonen Vreewijk*. Rotterdam in Cijfers. URL: <http://www.rotterdamincijfers.nl/jive/report/?id=wonen&openinputs=true> Geraadpleegd: 03-05-2015

De Rijksoverheid. *Huisvesting EU-arbeidsmigranten*. Nieuw in Nederland. URL: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/nieuw-in-nederland/huisvesting-eu-arbeidsmigranten>. Geraadpleegd: 29-09-2014

Rijksoverheid. *Kamerbrief over voortgang huisvesting EU-arbeidsmigranten 2014*. URL: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2015/04/10/kamerbrief-over-voortgang-huisvesting-eu-arbeidsmigranten-2014.html>. Geraadpleegd: 18-04-2015

Roorda, J. *Flexhotel Zuiderpark*. Hotel FlexForce. URL: <http://www.flexwonenarbeidsmigranten.nl/marktplaats/aanbod-van-bedrijven/hotel-flexforce/> Geraadpleegd: 17-12-2014

Rotterdam. *Bevolkingsgroei Rotterdam trekt weer aan*. URL: <http://www.rotterdam.nl/bevolkingsgroeirotterdamtrektweeraan> Geraadpleegd: 05-02-2015

Rotterdam. *Burgemeester Aboutaleb*. URL: http://www.rotterdam.nl/burgemeester_aboutaleb Geraadpleegd: 15-04-2015

Rotterdam. *Wethouder Eerdmans- veiligheid, handhaving en buitenruimte*. URL: <http://www.rotterdam.nl/wethoudereerdmans>. Geraadpleegd: 15-04-2015

RTV Rijnmond. *Rotterdam opent jacht op huisjesmelkers*. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/16-12-2014/rotterdam-opent-jacht-op-huisjesmelkers> . Geraadpleegd: 18-12-2014

RTV Rijnmond. *Woede over Rotterdams 'Polen-hotel' in Vreewijk*. Nieuws. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/18-09-2013/woede-over-rotterdams-polen-hotel-vreewijk>. Geraadpleegd: 30-09-2014

RTV Rijnmond. *Klankbordgroep voor Polenhotel Rotterdam-Vreewijk*. URL: <http://www.rijnmond.nl/nieuws/20-09-2013/klankbordgroep-voor-polenhotel-rotterdam-vreewijk> Geraadpleegd: 15-04-2015

Stichting Normering Flexwonen. *Nationale Verklaring*. URL: http://www.normeringflexwonen.nl/publicatie_download/nationale-verklaring-tijdelijke-huisvesting-eu-arbeidsmigranten.pdf Geraadpleegd: 18-04-2015

YouTube. *Oost-Europese arbeidsmigranten*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=6H-1a8a9KWg&feature=player_embedded Geraadpleegd: 14-04-2015

Bijlage I

Alle antwoorden op de vragen van de half gestructureerde interviews zijn letterlijk opgenomen in deze bijlage. Hierdoor kunnen de antwoorden afwijken van een nette formulering. Er is bewust gekozen voor het letterlijk opnemen van de antwoorden, zodat de antwoorden op de juiste wijze geïnterpreteerd kunnen worden.

Interview 1

Profiel

Datum en tijdstip

Vrijdag 24 april van 11.00 uur tot 12.00 uur

Locatie

Politiebureau Maashaven

Naam geïnterviewde

Martin van der Kaaij

Algemene informatie geïnterviewde:

Werkzaam bij:

Politie Rijnmond

Beroep/functie:

Wijkagent

Binding met Vreewijk:

Martin heeft 7 jaar lang een binding met Vreewijk en is in de periode van 2007 tot 2014, wijkagent geweest in Vreewijk. Hij is voor en na de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel actief geweest als wijkagent van Vreewijk.

Contact met de volgende doelgroep(en):

Martin heeft met verschillende bevolkingsgroepen in Vreewijk contact gehad in de periode dat hij in dienst was als wijkagent van Vreewijk.

Half gestructureerde interviewvragen

In hoeverre voelen de bewoners van Vreewijk zich over het algemeen veilig?

In het algemeen zijn ze geneigd om zich veel onveilig te voelen.

- Waaruit maakt u dat op?

Ik ben natuurlijk begonnen in die wijk en op een gegeven moment is er een 'Buurt Bestuurt' gekomen en wat je dan heel veel hoort, zijn verhalen. Als er ergens is ingebroken dan is dat natuurlijk op moment x, maar al ben je tien jaar verder, dat moment x weten zij na tien jaar nog als de dag van gisteren te herinneren. In de tussentijd gebeuren er wel meerdere incidenten en dat stapelt zich op bij mensen en dat geeft hun het subjectieve onveiligheidsgevoel. Dat je soms kunt zeggen dat het aan de hand van cijfers misschien wel mee valt, maar dat subjectieve gevoel wordt gevormd door bijvoorbeeld gesprekken met een buurvrouw of ze horen dat iemand ergens een klap heeft gehad, er een overval in een woning is geweest of dat de sigarenboer is overvallen, maar dat is tien jaar geleden ook een keer gebeurd. Dit stapelt zich op bij mensen en dat bakje komt vol te zitten. Dit is voornamelijk bij ouderen, want er wonen veel autochtone ouderen in Vreewijk. Er is dus sprake van vergrijzing. Bij die mensen zie je het dus sterker terug komen. Voor een deel hebben zij ook gelijk, want je ziet het aantal woninginbraken toenemen. Het veiligheidsgevoel wordt dus ook wel deels ondersteunt door de cijfers, maar als je dat als enige parameter neemt, dan is dat ook weer niet subjectief.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel tussen dag en nacht?*

Mensen vinden donker altijd al eng. Dan zie je de mensen ook vaak niet naar buiten komen. Zij komen hooguit naar buiten om hun hondje uit te laten, want dat ervaart de burger, maar kijk je naar de cijfers dan is dat weer wat anders. Je ziet een verschuiving want vroeger gebeurde een woninginbraak 's avonds laat of in de nachtelijke uren, maar daar zie je ook een verschuiving in. Het gebeurt nu ook overdag of in de vroege avond. Ik zie wel veel mensen overdag buiten, maar dan voelen zij zich niet per definitie onveilig. Het is een heerlijk dorpje in de stad en mensen genieten van het park, maken een wandelingetje en spreken weer eens met een buurman, buurvrouw of iemand die verderop is gaan wonen. Dat is écht Vreewijk. Dat kletsen met elkaar en klagen met elkaar, maar dat heeft ook wel iets liefelijks. Het is echt een dorpsgebeuren.

- Zegt u daarmee ook dat er een goede samenhang is in de wijk?

Nee dat weer niet, er is wel een samenhang maar dat kun je zien als groepen die allemaal hun eigen belang hebben. Je hebt ook wel mensen die overstijgend zijn en het bredere belang zien, het algemene belang. Een bepaalde groep daar gelaten maar de mensen zijn toch wel op zichzelf. Dus die zitten ook in een soort sociaal isolement.

- Waar ligt dat aan volgens u?

Ik zou het niet weten, maar dat zou nog eens interessant zijn waarom mensen minder outgoing zijn. Het is ook de generatie, zij hebben altijd hard gewerkt, veel gewerkt, de oorlog meegemaakt, helemaal trots waarvoor zij hard hebben gewerkt. Familiebanden zijn er wel, maar vooral bij de autochtonen is het wel meer dat iedereen zijn eigen leven heeft. Zij komen wel een keer bij elkaar op verjaardagen en dergelijke, de uitzonderingen daar gelaten, maar over het algemeen is het toch anders. Er is wel een sociale samenhang, maar die is wel aan het veranderen omdat er een instroom is van de sociaal zwakkere, vooral allochtonen zie je daar tussen zitten en dat gaat zo een wijk doen veranderen.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel in bepaalde gebieden?*

Dat is met name gerelateerd aan het aantal woninginbraken, want dat is een zwakte van Vreewijk. Dit verschuift ook in de wijk.

Wat zijn de redenen waarom bewoners uit Vreewijk zich (on)veilig voelen?
Vooral door woninginbraken en jeugdoverlast.

- Heeft het gevoel van onveiligheid door jeugdoverlast te maken met de vergrijzing in de wijk?

Nee het is het gedrag van jongeren. Er zijn bepaalde gedragingen van de jongeren, uitstraling van de groep en de dingen die zij roepen. Als vrouw ga je hier bijvoorbeeld niet prettig doorheen, want je wordt constant geroepen of gefloten en zo ontstaan onveiligheidsgevoelens.

- *Worden deze redenen als buurtprobleem gezien?*
Ja, voornamelijk de inbraken
- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze redenen?*
Ja, vooral bij de woninginbraken.

In hoeverre komen de factoren overlast, diefstal, geweld, inbraak en vandalisme voor in Vreewijk?

Overlast zeker, doordat de woningen van Vreewijk gehorig zijn. Vreewijk heeft ook last gehad van berovingen gericht op leerlingen van scholen, zoals het Zadkine en het Zuiderpark College. Die kinderen hebben allemaal een smartphone en worden weleens beroofd, in en rond die scholen. Op het gebied van geweld hebben de leerlingen van scholen weleens onderling ruzie, waarbij ook geweld aan de orde is en huiselijk geweld, maar niet echt excessief. Voor Rotterdamse begrippen valt het vandalisme wel mee, maar het gebeurt wel en elk incident is er één te veel. Voor de rest heb je ook diefstal uit tuinen en dat zijn ook golfbewegingen die in verschillende delen van de wijk plaatsvinden. Dit draagt niet bij aan een veilig gevoel.

- *Worden deze factoren als buurtprobleem gezien?*
Ja, inbraken zijn echt een probleem.
- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze factoren?*
Ja, vooral bij de woninginbraken.

Zijn de eerder genoemde redenen/factoren toe- of afgenomen sinds de komst van de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel en waaruit wordt dit afgeleid?

Nee, totaal niet en ik kan dat heel makkelijk verklaren. Hiervoor zat er een asielzoekersopvang en daar was de burger wat minder positief over vanwege het randgebeuren wat daar allemaal omheen speelde.

- Welke randgebeuren heeft u het over?

Het gedrag van mensen was gewoon anders, want zij gingen naar buiten zonder doel en waren met van alles en nog wat bezig.

- Heeft u het over de bewoners of de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?

Nee, ik heb het over de asielzoekers. Toen ik in 2007 begon als wijkagent in Vreewijk, zat het er al en het heeft er gezeten tot ongeveer 2012, maar hou mij niet vast aan het laatst genoemde jaartal. Het zou ook 2013 kunnen zijn. De bewoners had meer last van de asielzoekers in het Zuiderparkhotel. Dit kwam door bepaalde uitingen in gedrag. Die mensen hadden ook niks om te doen en gingen zich vervelen. Het asielzoekerscentrum is gesloten en toen kwamen de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel. De bewoners gingen op hun achterste benen staan en waren erg bezorgd. De beleving heerste toen dat de Polen inbreken in de wijk terwijl die mensen de hele dag werken. Als je ziet wat voor werk zij verrichten, dan ben je 's avonds wel moe hoor. De komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel is een zegen.

- Waarom is dit een zegen voor Vreewijk?

Ten eerste het gebruik van het pand, want het was een leegstaand pand en dat is altijd een gevaar voor bijvoorbeeld brandstichting. Het brengt dynamiek in de wijk. Iemand zei een keer tegen mij dat het Polenhotel het enigste huis in Vreewijk is waar iedereen werkt.

In hoeverre heeft de media invloed op het veiligheidsgevoel van de bewoners van Vreewijk?

Ja, dat zijn natuurlijk sappige verhalen. De media schrijft over ellende en dat willen de mensen lezen. Als er een burger iets negatiefs zegt over de Poolse arbeidsmigranten, neemt de media dit gelijk op in een artikel en dan blazen zij de situatie op.

In welke mate hebben de bewoners, onderling contact met elkaar?

De bewoners praten en klagen onderling met elkaar. Er is geen goede samenhang.

Hoe is de omgang met nieuwe bewoners?

Dat kan twee kanten uitgaan, of zij hebben het hartstikke goed met elkaar of zij hebben ruzie. Het lijkt wel alsof er geen middenweg is, maar over het algemeen is dat het positief is.

- Dus ze worden wel op een positieve manier verwelkomt?

Ja, er zit wel discriminatie hoor maar dat heb je overal. Discriminatie is een zwaar woord, maar ik bedoel daarmee te zeggen dat er argwanend wordt gekeken.

- U bedoelt argwanend naar personen van allochtone afkomst.

Ja, daar moet ik eerlijk in zijn, dat gebeurt. Waar mensen last van hebben is de criminaliteit en onaangepast gedrag. Daar hebben de mensen last van.

- Denken de bewoners dat de komst van nieuwe allochtonen dat met zich meebrengt?

Dat zou kunnen, dat weet ik niet maar zij associëren dat vaak. Ik heb een voorbeeld van een familie in Vreewijk die barbecuet in de tuin en de burens hebben daar last van. De associatie van onaangepast gedrag en wat zij gewend zijn, botst op deze manier. Je hebt ook families die in een huis samen eten en waar de familie dan op bezoek komt. De huizen in Vreewijk zijn gehorig en dan veroorzaakt je herrie. Volgens mij is dit ook niet discriminatie of wat dan ook, maar dat zijn gewoon andere culturen en dat botst.

- Maar de afgelopen periode is er dus een toestroom van allochtone bewoners?

Ja en ik sprak ook mensen die zeggen dat zij een buurman hebben, een Marokkaanse familie en dat is ideaal. Dat gebeurt dus ook, want dan krijg je die dynamiek, de uitwisseling en dat gaat meestal over eten. Sport verbindt maar eten ook! Dit geldt overigens ook voor andere etnische groepen. Het probleem is dat de sociale structuur en sociale opbouw van Vreewijk zwak is, gewoon te zwak.

- Waar ligt die zwakte?

Rotterdam heeft een aantal woningen die voor speciale doelgroepen bestemd zijn. Hier zitten weleens een aantal mensen tussen die voor overlast zorgen. Als je dan een kleurtje hebt, is het makkelijk wijzen.

In hoeverre is er contact tussen de bewoners en de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?

Dat valt tegen, omdat de Poolse arbeidsmigranten over het algemeen op zichzelf zijn. Zij werken, sporten en drinken een biertje. Het is een gemeenschap op zichzelf.

Wat vinden de bewoners van het aantal bedrijven in Vreewijk?

Wat ik begrip is dat de ouderen al die winkeltjes wegtrekken, want die hebben geen bestaansrecht meer, die worden weg geconcurrerd. Dat heeft echt invloed op de sociale samenhang van zo een

wijk. De mensen treffen elkaar in winkeltjes en houden daar een praatje met elkaar of de winkelier praat zelf ook met iedereen. Die dynamiek raak je kwijt als dat verdwijnt uit een wijk.

- Is het aantal bedrijven toegenomen of afgenomen?

Het aantal bedrijven is afgenomen, misschien is dit niet geregistreerd via de Kamer van Koophandel, dus misschien zou je dit niet cijfermatig terug zien. Ik weet bijvoorbeeld dat er een winkeltje is die heel weinig aanloop heeft waardoor de eigenaar zegt dat hij daar niet voor gaat zitten. Je ziet dus een afname van het aantal winkeltjes.

- Draagt dit bij aan het onveiligheidsgevoel van de bewoners?

Ik denk het wel, want je mist daarmee een bepaalde dynamiek in de wijk die je daarvoor wel had.

Hoe ervaren de bewoners, de komst van de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel?

Mensen die ik gesproken heb, vinden het prima. Ik ben geen mensen tegen gekomen die zeggen dat de komst van Polen in het Zuiderparkhotel de grootste fout is die wij ooit gemaakt hebben. Dan zou het een enkeling moeten zijn.

Interview 2

Profiel

Datum en tijdstip

Woensdag 22 april van 12.30 uur tot 13.30 uur

Locatie

Snackbar Wen Zhou in Vreewijk

Naam geïnterviewde

Isabel Chow

Algemene informatie geïnterviewde:

Werkzaam bij:

Snackbar Wen Zhou

Beroep/functie:

Leidinggevende functie

Binding met Vreewijk:

Isabel werkt sinds 2012 bij Wen Zhou en heeft inmiddels drie jaar een binding met Vreewijk.

Contact met de volgende doelgroep(en):

Isabel heeft regelmatig contact met verschillende doelgroepen uit Vreewijk.

Half gestructureerde interviewvragen

In hoeverre voelen de bewoners van Vreewijk zich over het algemeen veilig?

In de Disselstraat gebeurt er weleens wat, maar voor de rest hoor ik er niet zo heel veel over. De meeste mensen uit de Disselstraat bestellen hier ook wel eens iets of kennissen of vrienden uit diezelfde straat. Je hebt een aantal oudere mensen hier wonen waarvan ik zou zeggen dat zij zich niet veilig voelen, wanneer zij langs Marokkanen moeten lopen. Ik weet van sommigen dat zij niet heel goed bezig zijn. Er wordt drugs gehandeld hier in de wijk en wapens uitgewisseld. Dat is iets wat ik weet en dat is wel een reden om je onveilig te voelen. Ik heb dat gezien en gehoord.

- Wat voor dingen gebeuren er dan in de Disselstraat?

Heel veel vechtpartijen en er komen ook vaak politieauto's daar in de straat. Meestal hebben de bewoners uit die straat onderling ruzie en niet met buitenstaanders. Dit maakt het dus niet echt veilig voor de mensen die hier rustig willen wonen. Ze zijn ook wel eens hier naartoe gekomen om ruzie te zoeken. Ik denk niet zo zeer dat dit impact heeft op de rest van Vreewijk, omdat het niet echt steekpartijen zijn ofzo en er worden niet vaak wapens getrokken behalve bij de sigarenboer. Het zijn ook meestal mensen van mijn leeftijd.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel tussen dag en nacht?*
Ja, in de nacht wordt er meer opgelet. Er is bijvoorbeeld een probleem met de verlichting van de straat door een lantaarnpaal die het niet doet. Dit wekt een gevoel van onveiligheid voor ons als ondernemers, maar ook voor de bewoners. De meeste mensen die hier voorbij lopen, zijn mensen die wij kennen of vaker hebben gezien. Wij weten niet zo zeer of deze mensen ons iets zouden aandoen, maar het zijn wel bekende gezichten.

- Geven deze 'bekende gezichten' een gevoel van (on)veiligheid

Ik wil geen oordelen trekken, maar ik weet van één persoon dat hij sowieso slecht bezig is en dat hij waarschijnlijk bezig is met drugs. Hij komt hier ook heel vaak geld wisselen en komt meestal nooit iets halen. Een van de bezorgers had hem bijvoorbeeld een keer met een mes op zak betrapt. Het is dus een bekend gezicht en komt heel vaak, maar wij weten dat het geen fijn persoon is. De burens weten zich wel te redden dus over het algemeen is het nog wel redelijk veilig hier in de buurt denk ik!? Er gebeurt wel van alles dus ik kan mij wel voorstellen dat de bewoners zeggen dat het niet zo een hele fijne wijk is, maar ja we leven er gewoon mee.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel in bepaalde gebieden?*
Nee, maar er zijn wel een paar Marokkaanse jongens die bij het oude schoolgebouw van het Zadkine College staan en dat ze daar gaan zitten. Ik ken ze allemaal dus ik weet dat ze niks doen, maar ik kan mij voorstellen dat de mensen die hen niet kennen, dat zij een gevoel krijgen dat het niet zo prettig is. Dat kan ik mij zeker voorstellen. Ik heb verder niet een specifiek gebied.

Wat zijn de redenen waarom bewoners uit Vreewijk zich (on)veilig voelen?

Er wordt hier drugs gehandeld en wapens uitgewisseld.

- *Worden deze redenen als buurtprobleem gezien?*
Nee, veel mensen weten er niks van af. Het is dat ik het toevallig weet, maar het gebeurt net zo snel als dat het weer weggaat.
- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze redenen?*
Volgens mij wel een paar, maar die hebben dit zelf veroorzaakt.

- Wat bedoel je daarmee?

Een paar mensen op de Disselstraat die, zoals ik al zei, niet zo goed bezig zijn zie je wegrekken voor de politie. Dan hebben zij het waarschijnlijk toch echt zelf gedaan.

In hoeverre komen de factoren overlast, diefstal, geweld, inbraak en vandalisme voor in Vreewijk?

Geweld komt hier wel regelmatig voor tussen burens onderling. Qua overlast hoor je wel dat bepaalde burens niet goed met elkaar kunnen opschieten door het geluid enzo. Er komt soms wel te harde muziek uit een woning. Wat betreft diefstal worden er wapens gestolen. Laatst wou iemand nog een wapen kopen dan kijken ze ernaar en dan rennen ze weg. Ik neem aan dat dit diefstal is? Laatst was er wel nog ingebroken in de Zeisstraat en er zijn maatregelen genomen. Het geeft de bewoners wel een gevoel van veiligheid dat er direct maatregelen zijn genomen.

- *Worden deze factoren als buurtprobleem gezien?*

Ja, bijvoorbeeld de inbraak in de Zeisstraat en de overval bij de sigarenboer.

- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze factoren?*

Ja, zij zijn zelf ook bewoners.

Zijn de eerder genoemde redenen/factoren toe- of afgenomen sinds de komst van de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel en waaruit wordt dit afgeleid?

Hahahaha, is er een hotel hier? Sinds wanneer is dat? Wat voor hotel is het? Weet je wat het is, Rotterdam-Zuid zal altijd gevaarlijk blijven ten opzichte van de rest van de stad.

In hoeverre heeft de media invloed op het veiligheidsgevoel van de bewoners van Vreewijk?

Daar zie ik niet zoveel over. Ik hoor wel alles, maar zie er niks over in de media.

In welke mate hebben de bewoners, onderling contact met elkaar?

Ja, zoals ik al zei, iedereen kent elkaar. Dat zie je vooral als het mooi weer is.

Hoe is de omgang met nieuwe bewoners?

-

In hoeverre is er contact tussen de bewoners en de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?

Ik wist niet eens dat er Poolse arbeidsmigranten gehuisvest zijn in het Zuiderparkhotel en heb hier ook niks over gehoord vanuit de bewoners.

Wat vinden de bewoners van het aantal bedrijven in Vreewijk?

In Vreewijk kun je alles wel vinden. Je hebt een sigarenboer die levensmiddelen heeft, avondwinkel, je hebt ons. Als dat niet voldoende is, kunnen zij een stukje verderop naar het winkelcentrum Zuidplein.

Hoe ervaren de bewoners, de komst van de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?

Ik wist niet eens dat er Poolse arbeidsmigranten gehuisvest zijn in het Zuiderparkhotel en heb hier ook niks over gehoord vanuit de bewoners.

Interview 3

Profiel

Datum en tijdstip

Donderdag 23 april van 13.00 uur tot 14.00 uur

Locatie

Het Vreewijkhuis

Naam geïnterviewde

Christian Zwart

Algemene informatie geïnterviewde:

Werkzaam bij:

Woningcorporatie Havensteder

Beroep/functie:

Programmamedewerker Vreewijk

Binding met Vreewijk:

Christian is sinds 2010 werkzaam bij woningcorporatie Havensteder en heeft sinds 2012 een binding met Vreewijk.

Contact met de volgende doelgroep(en):

Christian staat in contact met allerlei doelgroepen binnen de sociale huurders in Vreewijk.

Half gestructureerde interviewvragen

In hoeverre voelen de bewoners van Vreewijk zich over het algemeen veilig?

Ik denk dat het heel verschillend is, maar dat een grote groep zich niet veilig voelt. Vreewijk is één van de meest vergrijsde wijken van Rotterdam, met name een grote groep senioren gaat 's avonds niet meer over straat. Dit is wat ik hoor.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel tussen dag en nacht?*

Ik denk dat het overdag een stuk minder speelt. Veel mensen in Vreewijk zijn best wel angstig. Overdag gaan ze nog best wel op pad, zoals naar de winkel. Vorige week was er een jaarvergadering van de museumwoning. De museumwoning heeft een achterban met veel senioren. Er waren niet zoveel mensen gekomen en bij de museumwoning hadden zij als verklaring: 'Ik denk dat er veel mensen niet komen omdat zij 's avonds niet over straat durven'.

- De jaarvergadering van de museumwoning was dus 's avonds georganiseerd?

Ja, de bijeenkomst was 's avonds en dan hoor je dit als voorbeeld en dan schrik ik wel even. Ik ervaar dit zelf namelijk niet als ik hier 's avonds ben.

- Zoals je zegt is Vreewijk een vergrijsde wijk, denk je dat jongeren 's avonds ook een gevoel van onveiligheid ervaren?

Ik denk dat het heel verschillend is. Het heeft ook te maken met ervaringen uit het verleden.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel in bepaalde gebieden?*

Ik denk dat de beleving van onveiligheid er echt wel is. Op het moment dat bepaalde gebieden wat anoniemer zijn, voelen mensen zich onveiliger. Als het heel erg donker is op achterpaden waar het slecht verlicht is, voelen mensen zich ook onveilig. Het is op straat minder dan in de buurt van de Strevelsweg. Daar voelen mensen zich onveiliger, omdat het anoniemer is.

- Wat versta je onder anoniem?

Je hebt in de buurt van de Strevelsweg veel minder mensen die op de begane grond wonen of boven en beneden woningen. Als je op de begane grond woont, dan ken je natuurlijk de burens en dat voelt vertrouwd. Berovingen komen over het algemeen wel overal in de wijk terug. Het is niet dat ik dan kan zeggen dat ze specifiek in een bepaald gebied in Vreewijk plaatsvinden. Het is afwisselend.

Wat zijn de redenen waarom bewoners uit Vreewijk zich (on)veilig voelen?

De grootste bron dat bewoners zich onveilig voelen is de verandering van de wijk, met name bij senioren. Dit komt door een gebrek aan controle, wat vroeger bekend was en jouw dorpje was, is opeens aan het veranderen. Van de oude bewoners die er al tientallen jaren wonen, zijn er een aantal overleden. Er komt een nieuwe instroom, andere culturen, mensen gaan minder met hun tuin om dan hier voorheen de norm was en die norm was heel hoog. Vreewijk is een wijk waar de meeste mensen op de PVV stemmen. Je ziet gewoon bij bepaalde stembureaus dat er nergens zo hoog wordt gescoord. Voor mij is het een teken dat veel mensen een beetje de grip kwijt raken over de oude bekende Vreewijk.

- Is het dan veranderd dat veel mensen op de PVV stemmen?

Dat is nog steeds zo. Ik denk dat de bewoners het idee hadden dat ze de wereld begrepen en nu zien dat het verandert. Voor de rest is het ook het delen en horen van verhalen over overvallen en inbraken. Als ik nu de verhalen hoor van Vreewijk dan schrik ik wel en sinds vorige week doen wij onze kantoordeur van het Vreewijkhuis op slot, omdat hier vorige week iemand is ingeslopen, voor de tweede keer dit jaar. Je hoort hier verhalen van inbraken, echt wekelijks een paar keer, maar ook

af en toe van een beroving. Ook van vandalisme, maar de inbraken hebben wel 'verschillende smaakjes'. Je hebt de 'gelegenheidsdief' die bijvoorbeeld de fiets in de achtertuin meeneemt. Als je dat soort verhalen hoort, doet dit natuurlijk iets met de veiligheidsbeleving. Wat je ook vaak hoort is mensen die bij iemand aan de deur komen en dan collecteren voor niet-bestaande doelen en onduidelijke verkopers.

- *Wat is dan het doel van die collectanten?*

Dat verschilt maar als je een 'fake-collectant' hebt dan willen zij gewoon geld ophalen.

Vorige week is een eigenaar die woont in Beverwaard, maar in Vreewijk zijn bedrijf heeft, in zijn huis overvallen en vastgebonden. Dan denk je toch dat de daders, het Vreewijkse restaurant in de gaten hebben gehouden en hem vervolgens thuis overvallen. Dat soort verhalen hoor je af en toe.

- *Worden deze redenen als buurtprobleem gezien?*
Ja voornamelijk woninginbraak
- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze redenen?*
Ja

In hoeverre komen de factoren overlast, diefstal, geweld, inbraak en vandalisme voor in Vreewijk?

Inbraak en vandalisme komen zeker voor zoals ik in het begin heb aangegeven. Overlast komt veel voor, omdat de woningen in Vreewijk gehorig zijn, maar ook door de eerder genoemde leefstijl botsingen. Ook is er sprake van diefstal in Vreewijk, bijvoorbeeld tijdens een inbraak, maar ook fietsendiefstal. Ook hier in het Vreewijkshuis zijn wij wel eens voorraad kwijt.

Afgelopen week hebben wij last gehad van vandalisme aan onze modelwoning. Hier zaten dure ruiten in en die zijn ingegooid. Een week later was daar een inbraak en in die modelwoning zaten dure kozijnen. Toen ze in de modelwoning waren hebben zij zelfs de tv meegenomen, terwijl dit een dummie was en een Senseo koffie apparaat. Bij een van onze wisselwoningen was er ingebroken en bleek de woning helemaal gestript te zijn. Al het koper is eruit gehaald en dit kost ons duizenden euro's. Naast dit alles komt geweld weinig voor.

- *Worden deze factoren als buurtprobleem gezien?*
-
- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze factoren?*
Ja, meestal wel.

Zijn de eerder genoemde redenen/factoren toe- of afgenomen sinds de komst van de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel en waaruit wordt dit afgeleid?

Nee, ik zou daar geen enkel verband in kunnen ontdekken. Ik heb over gebruikers van het Zuiderparkhotel, nooit geen enkele negatieve dingen gehoord.

- *Je bedoelt over de Poolse arbeidsmigranten niet?*

Nee, niet in relatie tot het 'Polenhotel'. Ik heb wel negatieve dingen gehoord over arbeidsmigranten in het algemeen. Over bijvoorbeeld Roemenen die in Vreewijk door de achterpaden dwalen. Je hoort ook dat Poolse mensen hun huizen komen bewonen. Je hoort er weleens iets over, maar in Vreewijk ken ik bijna ook geen Poolse mensen die hier wonen, omdat de huurvoorraad voor deze groep niet zo toegankelijk is.

-Waar ligt dit aan?

Voor het grootste deel van Vreewijk geldt natuurlijk een inschrijfduur van circa 8 jaar. Hier kom je als arbeidsmigrant niet tussen. Wij hebben onze eigen methode van 'wonen in Vreewijk'. Hierbij moet je de Nederlandse taal machtig zijn en nog veel meer eisen. Deze drempel is voor arbeidsmigranten te hoog. Voor onder andere Polen en Bulgaren is Vreewijk op dit moment in de sociale huur bijna onmogelijk.

In mijn beleving is Vreewijk vooruit gegaan sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel, omdat het pand eerst leeg stond. Het stond er verpauperd bij en nu is het netjes opgeknapt en ziet het er goed uit. Bewoners reageerden sceptisch op de komst en voor Vreewijkse begrippen vond ik dit nog meevallen. Voorheen was het ook een asielzoekerscentrum dus het was al niet een drie sterren hotel. Nu heeft het een functie en uiteindelijk valt de komst van Poolse arbeidsmigranten mee.

In hoeverre heeft de media invloed op het veiligheidsgevoel van de bewoners van Vreewijk?

Wij vinden het natuurlijk fijn als Vreewijk gewoon positief in het nieuws komt om te laten zien wat voor een leuke wijk het eigenlijk is. Je wilt natuurlijk tegengas bieden aan de negatieve berichten over Rotterdam-Zuid. Het landelijke nieuws wordt zeker 1 á 2 keer per jaar gehaald met iets over Vreewijk dat niet bepaald positief is.

- Draagt dit bij aan het veiligheidsgevoel van de bewoner in Vreewijk?

Dit heeft negatieve impact, als de wijk negatief in het nieuws komt.

In welke mate hebben de bewoners, onderling contact met elkaar?

Er wordt veel gesproken in deze wijk, het is eigenlijk gewoon een dorp en er wordt veel gedeeld. Een voorbeeld waar deze veiligheidsbeleving een grote rol speelt is een Facebook pagina van Tuindorp Vreewijk waar bewoners in actief zijn. Deze Facebook pagina heeft meer dan 2000 leden. Er is veel interactie in die groep dus als je iets plaatst dan reageren er in twee uur tijd, ongeveer 70 mensen. In deze zelfde groep wordt ook gedeeld als er bijvoorbeeld een enge man rondloopt of 'wie heeft deze fiets gezien want deze is gisteren gestolen'. Dat heeft iets positiefs, omdat het iets van sociale controle heeft, maar als je op één dag twee of drie keer zo een bericht krijgt dan weten de bewoners dat het niet best is in de wijk. Vervolgens krijg je reacties van mensen die weg willen, omdat zij het gevoel hebben dat het allemaal niet meer te vertrouwen is. Terwijl het meer lijkt dan dat het daadwerkelijk is.

De woningen in Vreewijk zijn super gehorig en dat zorgt voor leefstijl botsingen. Een leefstijlbotsing kan zijn tussen iemand die heel keurig is en barbecueën in de tuin echt uit den boze vindt. Die bestaan in Vreewijk. Je hebt ook mensen die lekker de muziek aan doen en biertjes drinken met hun vrienden. Zij wonen dus naast elkaar en dat levert heel veel conflicten op. Dat gaat niet eens zo zeer over etnische lijnen maar de manier waarop je wilt leven en wat je normaal vindt.

In de Facebook groep 'Tuindorp Vreewijk' is bijvoorbeeld 23 uur geleden door een buurtbewoner gedeeld dat er voor de derde keer een inbraak poging is gedaan in de buurt. Vervolgens reageert iemand daarop en dan gaat het al snel over de Russen en Roemenen.

Hoe is de omgang met nieuwe bewoners?

Over het algemeen gaat dat wel redelijk. We hebben nu vanuit Havensteder een nieuwe manier om de woningen te verdelen. Mensen komen eerst naar een kennismakingsdag en dan hebben zij een gesprek en dan proberen wij op basis van die informatie een goede match te maken tussen de woning die vrij komt en de mensen die een woning zoeken. Bij zo een kennismakingsdag lopen er ook een aantal bewoners mee die zelf iets vertellen over de wijk en op die manier willen wij mensen aantrekken die iets hebben met Vreewijk en betrokken zijn.

Wij hebben ook woningen met een huurbedrag van 800 á 900 euro per maand waar niet zo een lange wachtlijst voor is. Je merkt ook dat deze woningen aantrekkelijk zijn voor criminele groepen en wij screenen daarop. Je hoort verhalen in de wijk dat het in sommige gebieden niet goed gaat zoals de Landbouwtoren in Vreewijk. Dit is een complex van ons met een behoorlijke aantal etages aan nieuwbouw. In het eerste jaar na de oplevering werden daar zes hennepplantages gevonden. Dit waren grote professionele plantages.

- Was dit allemaal volgens jullie van dezelfde persoon?

Ja wij denken dat hier een professionele club achter zit. In principe moeten de huurders een inkomensverklaring afgeven, maar dit kunnen zij vervalsen en dan krijg je een hele lading hennep in de wijk. Er is in Vreewijk wel vaker voorgekomen dat er woningen gekraakt worden en dat daar hennep is. De zes hennepplantages in de Landbouwtoren zorgen voor een slecht gevoel bij de bewoners en een slecht imago. Hier is bijvoorbeeld een artikel van maart 2014, met als titel 'hennepkwekerij beveiligd met boobytraps'.

In hoeverre is er contact tussen de bewoners en de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?
Dit is er vrijwel niet.

Wat vinden de bewoners van het aantal bedrijven in Vreewijk?

Vreewijk is een dorp en de bewoners missen een aantal voorzieningen in de wijk. Zij zouden het leuk vinden als er bijvoorbeeld een groenteboer zou zijn. De functie van de hoekwinkel is verdwenen en deze had een rol als het ging om veiligheid. Die winkels zijn zo belangrijk, omdat er overdag iemand is die de omgeving in de gaten houdt en de mensen kent die er wonen. Mensen konden vroeger hun sleutel toevertrouwen aan iemand voor als er een pakketje bezorgd zou worden. Dat hoorde echt bij het weefsel van Tuindorp Vreewijk en je ziet dat het er nu bijna niet meer is, behalve het buurtcentrum van de Groenezoom, maar dat is minder het persoonlijke wat je vroeger had.

- Is het aantal winkels toe- of afgenomen.

Het aantal winkels is afgenomen. Het geeft geen prettig gevoel als er rolluiken zijn die gesloten zijn.

Hoe ervaren de bewoners, de komst van de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?

Aan het begin behoorlijk kritisch, maar uiteindelijk hebben zij het aangekeken en je ziet nu dat er weinig protest is.

Interview 4

Profiel

Datum en tijdstip

Woensdag 22 april van 10.00 uur tot 11.00 uur

Locatie

Sigarenboer 'Peter van Dam' in Vreewijk

Naam geïnterviewde

Peter van Dam

Algemene informatie geïnterviewde:

Werkzaam bij:

Peter van Dam

Beroep/functie:

Ondernemer

Binding met Vreewijk:

De familie van Dam heeft een binding met Vreewijk sinds 1924 en Peter van Dam woont al sinds zijn geboorte op dezelfde plek in Vreewijk. Peter van Dam is nog steeds ondernemer in Vreewijk omdat hij houdt van de saamhorigheid en het contact met de bewoners van Vreewijk, die hij regelmatig spreekt. Hij heeft een band met de bewoners omdat zij regelmatig in de winkel komen. Peter vraagt altijd hoe de mensen heten, waarna er vaak een gesprek tot stand komt. Op deze manier bouwt Peter van Dam een relatie op met zijn omgeving.

Contact met de volgende doelgroep(en):

Allerlei doelgroepen

Half gestructureerde interviewvragen

In hoeverre voelen de bewoners van Vreewijk zich over het algemeen veilig?

Er is een verschil tussen de werkelijkheid en de gevoelsveiligheid. Dit zijn twee verschillende factoren. Wat heel belangrijk is, is dat de mensen, door de dingen die er gebeuren in de wijk, veel meer op hun hoede zijn en veel meer alert zijn geworden op zaken waar zij vroeger niet naar om hoefden te kijken.

- Welke dingen zijn er dan gebeurd waardoor de bewoners op hun hoede zijn?

Er zijn heel veel inbraken, er zijn mensen die te maken hebben gehad met intimidatie of werkelijk aan den lijve hebben ondervonden als zij 's avonds hun huis in wilden gaan, dat er dan iemand mee naar binnen ging onder bedreiging.

- Zij zijn dus zelf slachtoffer geweest?

Ja, zij zijn zelf slachtoffer. Ik ken een groot aantal bewoners die slachtoffer zijn geworden en niet alleen van inbraken. Kort geleden komt *naam persoon* in de winkel en hij vertelt mij dat hij naar de trouwerij van zijn zus was gegaan en dat hij terug kwam en zijn huis leeg was. Ook zijn centen die hij al die tijd thuis had en gespaard had. Ik vroeg hem waarom hij zijn centen thuis bewaart, want hij heeft altijd gewerkt en is nu met pensioen. Hij zei: 'moet ik mijn geld dan naar die bank brengen, die zijn toch niet te vertrouwen?'. Snap je wat hier uiteindelijk de maatschappelijke gevolgen van zijn? Zoals de overheid en de infrastructuur van een bankwezen die door de mensen argwanend aangekeken wordt als zijnde onbetrouwbaar. Er is 30.000 euro uit zijn huis gestolen. De mensen die voor ons beslissen, hebben nog nooit met hun poten in de werkelijke wereld gestaan. Die hebben nog nooit gevoeld wat er allemaal gebeurt als je in zo'n wijk leeft en zij nemen beslissingen over ons. Wij hebben een 'diploma democratie'. Het gaat er niet meer om of je praktijk ervaring hebt. Men heeft geen kennis meer van wat er onderop gebeurt en dat heeft grote gevolgen voor het gevoel van veiligheid van de mensen. De mensen voelen zich niet gedragen. Je moet eerst het vertrouwen van de mensen winnen. Ik ben al jaren met Stadstoezicht bezig geweest en ik heb hen erop gewezen dat de mensen zich niet veilig zijn gaan voelen door hun aanwezigheid. De bewoners zijn zich alleen maar meer bedreigd gaan voelen.

- Hoezo hebben de bewoners van Vreewijk, de aanwezigheid van de Stadstoezicht als onveilig ervaren?

Als bijvoorbeeld de autodeur open staat en je wilt je boodschappen binnen zetten en er is totaal geen parkeergelegenheid. Je moet dus even dubbel staan om je boodschappen binnen te zetten. De hond die toevallig in huis is, loopt dan weg en die vrouw loopt achter haar hond aan. De Stadstoezicht komt dan verbaliseren, omdat ze een loslopende hond heeft en omdat ze dubbel geparkeerd staat. Wilt men dan een saamhorigheidsgevoel creëren met dergelijke mensen die helemaal uit hun plaat gaan doordat zij twee bekeuringen hebben gekregen?

- Wat had Stadstoezicht volgens u moeten doen om wel een saamhorigheidsgevoel te creëren?

Stadstoezicht had de vrouw bijvoorbeeld kunnen helpen met het pakken van haar hond. Ik heb nog een voorbeeld van *naam persoon* die 84 jaar was en nu overleden is. Hij werd aangehouden door twee Stadswachten omdat hij schuin overstak en werd vervolgens vastgebonden en afgevoerd naar het politiebureau.

Jij bent de stoffer en je buurman is de blik en samen kun je deze wijk leefbaar houden.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel tussen dag en nacht?*

's Avonds voelen de mensen zich heel onveilig, maar de laatste jaren is dat wel verbeterd. Dit komt omdat er meer beweging op straat is, mede dankzij de arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel. Als ik 's avonds naar het park ga om mijn hond uit te laten en er lopen daar een paar Polen rond en ik zeg goedendag, dan groeten zij gewoon terug. De meeste

bewoners zeuren over dat de Poolse arbeidsmigranten onze banen innemen, maar zij zijn zelf niet bereid om dat werk te verrichten. Vanuit het stadhuis hebben ze een paar jaar geleden 5.000 mensen uitgenodigd om in het Westland te gaan werken, maar er zijn er nog geen 20 van overgebleven. Dat waren overigens mensen die in de sociale dienst zaten. De bewoners zijn met bussen naar het Westland gebracht en zij hebben kennis gemaakt met de ondernemers die al arbeidsmigranten in dienst hadden. De bewoners hebben allemaal de gelegenheid gekregen om daar te gaan werken, maar die vonden het te vroeg of te zwaar.

- De bewoners hebben dus wel een voorstel gekregen om het werk van de arbeidsmigranten te mogen doen in het Westland?

Ja, er zijn twee jaar geleden, 5000 mensen op de bus gezet naar het Westland.

- Was dit voor- of nadat de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel kwamen?

Dat was voordat de Poolse arbeidsmigranten kwamen. De bewoners willen dat soort werk helemaal niet verrichten.

- Hoe ervaren de bewoners de veiligheid overdag?

Buiten de figuren die dealen, fietsen stelen en handelen is het niet echt onveilig. Buiten het feit dat er wel veel ingebroken wordt. Als je 's avonds niks buiten te zoeken hebt, moet je niet naar buiten gaan. Veel ouderen en bejaarden uit de wijk komen bij mij in de zaak pinnen. Buiten bij een pinautomaat bij Zuidplein gaan mensen niet meer pinnen.

- Is dit overdag of in de nacht?

Zelfs overdag niet meer, mensen zijn angstig en dat komt door verhalen van anderen, van wat hun eerder overkomen is.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel in bepaalde gebieden?*

Nee, ik denk dat het gewoon een probleem is van de hele samenleving. De mensen die in de wijk wonen.

Wat zijn de redenen waarom bewoners uit Vreewijk zich (on)veilig voelen?

Meestal door woninginbraken en berovingen, maar ook de verhalen die gedeeld worden in de wijk. De tasjesroven waren twee jaar geleden veel meer en tegenwoordig hoor ik daar niet meer zoveel over. In de afgelopen 20 jaar heb ik 12 keer te maken gehad met bedreigingen en overvallen. Meestal heb je een keus als je overvallen wordt. Vorig jaar kwam er iemand binnen en die bedreigde mij niet maar stak gelijk met een mes.

- *Worden deze redenen als buurtprobleem gezien?*

Ja

- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze redenen?*

Ja

Er is wel een bepaalde gewenning onder de bewoners dat er weleens wat gebeurt en ik ben zelf ook een paar keer overvallen.

- Is dat ook de reden dat u stopt met de onderneming

Nee, maar het is wel een trigger geweest. Doordat ik de kans kreeg van de mensen die het Zuiderparkhotel runnen, ben ik gaan nadenken. Het is een oplossing om op een andere manier mijn geld te gaan verdienen.

In hoeverre komen de factoren overlast, diefstal, geweld, inbraak en vandalisme voor in Vreewijk?
Diefstal en inbraak komen veel voor, vandalisme gebeurt incidenteel, maar het vuil op straat geeft wel een onrustige indruk vind ik.

- Hoe denken de bewoners over het afval op straat?

Ja, mensen zetten weleens rotzooi naast de vuilnisbakken, maar nu wordt het vuil wel beter opgehaald door de Roteb. Vorig jaar was dit wel heel overlastgevend en ik krijg hier wel opmerkingen over vanuit de buurt zoals: 'wat een zootje en puinhoop waarin we leven'. Tegenwoordig hebben de mensen geen eens een bezem in huis. Die komen hun huis uit en stappen over het vuil heen en nemen niet de moeite om het op te ruimen.

- *Worden deze factoren als buurtprobleem gezien?*
Zeker weten, ik noem het zelfs een maatschappelijk probleem.
- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze factoren?*
Ja, meestal wel.

Zijn de eerder genoemde redenen/factoren toe- of afgenomen sinds de komst van de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel en waaruit wordt dit afgeleid?

Die zijn niet toe- of afgenomen, die zijn gelijk gebleven. Er lag veel vuilnis in de vijver voordat de Polen in het Zuiderparkhotel kwamen. Flessen, zakken, tassen en rotzooi. Dit is in de klankbordgroep van het Zuiderparkhotel bespreekbaar gemaakt en toen hebben de beheerders aangegeven dat zij niet de schuld daarvan willen krijgen als de Poolse arbeidsmigranten komen. De beheerders hebben dus zelf de rotzooi opgeruimd en zij houden hun eigen omgeving rondom het hotel schoon. De beheerders van het Zuiderparkhotel vinden dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor vuil in hun omgeving.

In hoeverre heeft de media invloed op het veiligheidsgevoel van de bewoners van Vreewijk?

De mensen hier in Vreewijk kijken bijna allemaal naar commerciële televisie zenders en dat vind ik heel vervelend. Nederland 1 en radio 1 worden zelden beluisterd. De gemiddelde klant van mij die kijkt naar commerciële zenders. Zij luisteren niet naar actualiteiten op de radio en lezen ook geen kranten meer. Vroeger verkocht ik 40 kranten op een dag en tegenwoordig 2. Hart van Nederland wordt wel door de meeste bekeken, maar de Volkskrant of de Trouw wordt niet gelezen.

In welke mate hebben de bewoners, onderling contact met elkaar?

De laatste jaren wordt het beter en is er meer contact onderling.

- Waar ligt dat aan?

De mensen zijn het zat om eenzaam te leven.

Hoe is de omgang met nieuwe bewoners?

Als iemand de taal niet spreekt of andere gewoontes heeft, dan kan dat botsen, maar als die gewoontes niets te maken met overlast, dan worden mensen gewoon geaccepteerd.

In hoeverre is er contact tussen de bewoners en de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?
Weinig

- Waar ligt dat aan?

Die mensen zijn niet geïnteresseerd in elkaar.

Wat vinden de bewoners van het aantal bedrijven in Vreewijk?

Dat zijn er te weinig en de mensen klagen erover dat er bijna geen winkels meer zijn. Winkelcentrum Zuidplein is voor velen een te grote afstand. Dit is ook de reden waarom ik bepaalde levensmiddelen in de winkel heb staan. Vroeger hadden wij een bakker, drogist, bloemenwinkel en een slager in de wijk en die zaten allemaal in hetzelfde rijtje.

Hoe ervaren de bewoners, de komst van de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?

In het begin was men heel sceptisch, maar de bewoners die ik nu spreek zeggen dat er helemaal geen overlast is door Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel. Leefbaar Rotterdam heeft van de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel een probleem gemaakt.

- Hoe heeft Leefbaar Rotterdam hier een probleem van gemaakt?

Zij hebben folders in de brievenbussen gedaan met dat de Polen zouden komen. Door de ervaring die de bewoners nu hebben, is de gedachte over Polen bijgesteld. Ik hoor nu alleen maar positieve dingen van de bewoners over de Poolse arbeidsmigranten.

Interview 5

Profiel

Datum en tijdstip

Dinsdag 28 april van 10.00 uur tot 11.00 uur

Locatie

Kantoor Maashaven

Naam geïnterviewde

Afke Besselink, Okach Bouchtaoui en Fred Hoeksema

Algemene informatie geïnterviewde:

Werkzaam bij:

Afke Besselink (midden), Okach Bouchtaoui (links) en Fred Hoeksema (rechts) zijn werkzaam voor de Gemeente Rotterdam.

Beroep/functie:

Afke Besselink is gebiedsmanager van Vreewijk

Okach Bouchtaoui voormalig gebiedsnetwerker van Vreewijk

Fred Hoeksema is gebiedsnetwerker

Binding met Vreewijk:

Afke is sinds mei 2014 werkzaam als gebiedsmanager van Vreewijk.

Okach is 10 jaar werkzaam geweest in Vreewijk (2005-2014). Al vanaf het begin betrokken bij de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel. Oprichter van de klankbordgroep van het Zuiderparkhotel.

Fred is sinds mei 2014 werkzaam als gebiedsnetwerker van Vreewijk.

Contact met de volgende doelgroep(en)

Als gebiedsnetwerker en gebiedsmanager sta je veel in contact met de bewoners.

Half gestructureerde interviewvragen

In hoeverre voelen de bewoners van Vreewijk zich over het algemeen veilig?

Fred Hoeksema geeft aan dat de bewoners van Vreewijk zich in toenemende mate onveilig voelen en dat blijkt ook uit de cijfers. Afke Besselink geeft aan dat de mensen zich wel veilig voelen in de wijk, maar dat uit de enquêtes blijkt dat de bewoners zich in toenemende mate onveilig voelen, maar dit wijkt niet af van het stedelijk gemiddelde.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel tussen dag en nacht?*

Afke geeft aan dat de bewoners zich in het algemeen in de avond onveiliger voelen dan overdag. Fred geeft aan dat de mensen 's avonds nauwelijks meer naar buiten komen en dat dit voldoende zegt. Het is bekend dat inbraken 's avonds gebeuren, maar dit gebeurt ook overdag. Er wordt ook veel in de wijk gesproken over jongerenoverlast. Dit geeft gevoelens van onveiligheid bij de ouderen in Vreewijk.

Afke zegt dat het idee bij de mensen heerst dat er 's avonds wordt ingebroken, maar dat dit niet zo is, omdat een inbreker naar binnen komt op het moment dat hij ziet dat er niemand thuis is. De meeste mensen in Vreewijk zijn 's nachts thuis, dus zij ervaren het zo, maar de meeste inbraken zijn gelegenheidsdelicten.

Okach geeft aan dat als je een informatie avond organiseert dat de mensen dan aangeven dat zij 's avonds niet de deur uitkomen, omdat het onveilig is. Dit is volgens Okach niet specifiek iets voor Vreewijk. Als je vraagt of de bewoners zelf slachtoffer zijn geweest dan is het meestal niet zo. Zij krijgen regelmatig negatieve dingen te horen omtrent de onveiligheid van andere bewoners.

- Komt dit door de toestroom van allochtonen in Vreewijk?

Afke zegt dat het niet te maken heeft met de toestroom van allochtonen in Vreewijk. De periode van 2007/2008 was het hoogtepunt van het bewonersprotest vanuit de bewoners over de potentiële sloop van hun wijk. De bewoners voelden zich hierdoor onveilig en niet welkom, maar kregen ook wantrouwen in de overheid. In principe was de renovatie een teken vanuit de overheid dat de woningen niet de moeite waard waren om te behouden zoals het is. De bewoners denken dan dat de renovatie essentieel is om de wijk te verbeteren en dat het nu niet goed gaat. Hierbij komt ook nog dat urgente doelgroepen gehuisvest worden in Vreewijk. Deze combinatie zorgt ervoor dat mensen zich onveilig voelen in de wijk. Fred Hoeksema voegt hieraan toe dat de crisis ook een rol heeft gespeeld. Het aantal inactieven in Vreewijk is namelijk ook erg hoog.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel in bepaalde gebieden?*

Afke geeft aan dat ze niet het idee heeft dat het veiligheidsgevoel in het ene deel slechter of beter is dan in een ander deel. Het veiligheidsgevoel is redelijk homogeen in Vreewijk. Als je wooncarrière wilt maken in Vreewijk zijn er zeker straten die de voorkeur hebben bij de bewoners. Anderzijds is het lastig om te zeggen of de bewoners zich ook daadwerkelijk onveilig voelen in een wat onveiliger deel. Het zou zo kunnen zijn dat zij zich zelf veiliger voelen. Volgens de veiligheidstheorie kun je zelfs zeggen dat mensen die in betere straten wonen, meer te verliezen hebben en zich daarom onveiliger voelen.

Wat zijn de redenen waarom bewoners uit Vreewijk zich (on)veilig voelen?

Volgens Okach zijn dit de woninginbraken en burenoverlast zoals gehorige woningen. Fred geeft aan dat de traditionele bewoners bewust hebben gekozen om te wonen in een tuindorp, omdat het daar rustig is en geen stedelijke omgeving. Je merkt nu dat de stad steeds meer naar binnen komt, hierbij valt te denken aan steeds meer jongeren en meer lawaai. Hierdoor gaat het thuisgevoel van de bewoners verloren en dat zij zich daardoor onveiliger voelen.

Afke vertelt dat de traditionele bewoners voorheen meer dan 30 jaar in Vreewijk bleven wonen en de nieuwe bewoners een normale patroon volgen. Dit betekent dat de bewoners na een aantal jaren weer naar een andere plek toe gaan. Dit betekent dat er meer anonimiteit is en minder burenccontact.

- *Worden deze redenen als buurtprobleem gezien?*

-

- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze redenen?*

Ja, vooral bij woninginbraak maar bij overlast zijn ze slachtoffer maar ook dader.

In hoeverre komen de factoren overlast, diefstal, geweld, inbraak en vandalisme voor in Vreewijk?

Zowel subjectief als objectief heeft Vreewijk weinig last van diefstal. Qua geweld heerst het gevoel dat dat er veel is, maar in de praktijk is dit niet zo.

- *Worden deze factoren als buurtprobleem gezien?*

Ja, met name de woninginbraken. Vreewijk is de tweede wijk in Rotterdam waar het meest ingebroken wordt.

- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze factoren?*

Ja, voornamelijk door woninginbraken.

Zijn de eerder genoemde redenen/factoren toe- of afgenomen sinds de komst van de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel en waaruit wordt dit afgeleid?

Afke geeft aan dat hier niets zinnigs over te vertellen is. De bewoners hebben geklaagd over dat de Poolse arbeidsmigranten zich zouden vestigen in het Zuiderparkhotel, terwijl zij er al drie maanden verbleven. Wij hebben ook geen klachten of incidenten gehad.

Het mag wel een meer open uitstraling hebben, maar destijds is juist besproken dat dit niet moet gebeuren. Fred geeft aan dat in de buurt van de Strevelsweg, wel overlast wordt ervaren door Poolse arbeidsmigranten, maar die zitten bij particuliere huiseigenaren en niet bij een woningcorporatie. Afke vertelt dat dit meer anoniem is, omdat het niet van woningcorporatie Havensteder is. Er wordt bijvoorbeeld wel geklaagd over parkeerdruk op de Strevelsweg maar ook bij het Zuiderparkhotel. Afke geeft aan dat het gebrek aan parkeerplaatsen mede dankzij het Ikazia Ziekenhuis is. In de buurt van het Ikazia ziekenhuis zijn de parkeerplaatsen namelijk betaald en dan komen de mensen hun auto in de buurt van het Zuiderparkhotel parkeren. Het is dus niet alleen te wijten aan de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel. Het Zuiderparkhotel gaat nu zelf parkeervoorzieningen creëren voor hun bewoners op hun eigen terrein.

In hoeverre heeft de media invloed op het veiligheidsgevoel van de bewoners van Vreewijk?

Op het moment dat er iets gebeurt in een wijk uit Zuid, staat er gelijk dat het in Rotterdam-Zuid heeft plaatsgevonden. Als dit bijvoorbeeld in Rotterdam Noord gebeurt, dan wordt er een specifieke straat genoemd of een wijk. Veel ellende dat gebeurt in een wijk uit Zuid wordt meestal geassocieerd met heel Zuid. Anderzijds kan je het de media ook niet kwalijk nemen want de problemen waar zij over berichten, die zijn er wel.

Met de high impact crime aanpak wordt er nu aangebeld bij de bewoners om hen te informeren. De vraag is of dit een positief veiligheidsgevoel creëert onder de bewoners. Er komt natuurlijk wel iemand aan je deur die komt vertellen dat er veel wordt ingebroken.

- Wat houdt de high impact crime in?

Dat is een campagne dat wordt uitgevoerd waarbij medewerkers van stadstoezicht bij de bewoners aanbellen om informatie te geven wat zij tegen inbraken kunnen doen.

- Wat zijn de uitkomsten/resultaten hiervan?

Op dit moment wordt er onderzocht in hoeverre dat een positief of negatief effect heeft gehad.

Okach geeft een voorbeeld dat hij een buurtbewoner heeft gesproken die zei dat er veel wordt ingebroken in Vreewijk. Okach stelde de vraag of de buurtbewoner zelf slachtoffer is geweest. De buurtbewoner antwoordde dat hij daar een brief over heeft gekregen van de gemeente. Dit laat zien dat het subjectieve veiligheidsgevoel van de bewoners van Vreewijk beïnvloed wordt.

In welke mate hebben de bewoners, onderling contact met elkaar?

Fred heeft van bewoners vernomen dat het niet gebruikelijk is als de burens bij elkaar over de vloer komen en dat men alleen contact had over de heg in de tuin. Het is heel afwisselend per straat. Afke geeft aan dat er ook een toestroom is van specifieke doelgroepen en bepaalde bewoners kunnen zich niet identificeren met de nieuwe burens. Het contact wordt bijvoorbeeld moeilijk als er iemand naast je komt wonen met een psychische stoornis. Dan is het moeilijk om de sociale cohesie te bevorderen.

Hoe is de omgang met nieuwe bewoners?

Dat gaat goed maar er is wel intolerantie als nieuwe bewoners zich anders gedragen of van een andere afkomst zijn. Er zijn een aantal normen en dat is dat je je tuin onderhoudt en dat je elkaar gedag zegt, maar elkaar ook met rust laat.

In hoeverre is er contact tussen de bewoners en de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?
Nauwelijks tot geen.

Wat vinden de bewoners van het aantal bedrijven in Vreewijk?

De bewoners geven aan dat zij voorzieningen liever wat dichterbij willen hebben.

- Is winkelcentrum Zuidplein niet voldoende?

Nee, als je oud bent dan is dat ver. Als je het aan de oude Vreewijkers vraagt dan willen zij dat de Groenezoom weer de oude en vertrouwde winkelstraat wordt met een kruidenier, postkantoor etcetera.

- Waar ligt het aan dat de lokale bedrijven weg zijn?

Er is lokaal te weinig klandizie.

Hoe ervaren de bewoners, de komst van de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?

Als je het ze vraagt zijn ze er tegen, maar als je het niet vraagt is er niks aan de hand. Als er echt problemen waren dan hadden de bewoners er een melding van gemaakt en dit is niet het geval. In de wijk is het geen issue.

Interview 6

Profiel

Datum en tijdstip

Maandag 4 mei van 13.00 uur tot 14.00 uur

Locatie

Buurthuis de Klup

Naam geïnterviewde

Louisa Boulhkriff

Algemene informatie geïnterviewde:

Werkzaam bij:

Buurthuis de Klup

Beroep/functie:

Vrijwilliger

Binding met Vreewijk:

Drie jaar

Contact met de volgende doelgroep(en):

Allerlei bewoners

Half gestructureerde interviewvragen

In hoeverre voelen de bewoners van Vreewijk zich over het algemeen veilig?

Het is verschillend, de ouderen voelen zich in ieder geval minder veilig. Er hoeft maar iets te gebeuren in een andere wijk of andere omgeving en dan krijgen ze dat te horen. Dat noemen wij ook wel het 'domino effect'. Er wordt heel snel gezegd dat zij ook iets hebben meegemaakt wat in een andere omgeving gebeurd is. De jongeren zijn hierin wat nuchter en vragen waar iets is voorgekomen en geven dan aan dat het ver weg is van hun omgeving. Het ligt echt aan de leeftijd. De ouderen voelen zich in ieder geval onveiliger dan de jongeren.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel tussen dag en nacht?*

Ja, dat merk je bij ouderen met eengezinswoningen, dus met een voor- en achtertuin dat zij zich onveilig voelen, dan dat je bijvoorbeeld op de tweede verdieping woont.

- *Hoe komt dat?*

Dit komt door de inbraken die in de achterpaden gepleegd worden.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel in bepaalde gebieden?*

Ja, in de wijk noemen wij dat 'voor en na het paaltje'. Dit is de scheiding van de wijk door het 'Groene Hilledijk'. In de buurt van de Groenezoom is de wijkpreventie gestart en je merkt dat de bewoners zich dan toch prettig voelen. Dit wil niet zeggen dat het veiligheidsgevoel toeneemt maar het is wel prettig dat iemand surveilleert. De mensen voelen zich veiliger bij het gedeelte van Vreewijk die grenst aan winkelcentrum Zuidplein.

- *Waar ligt dit aan?*

Door de hangjongeren die daar zijn. Het gaat hier met name om jongeren van de Strevelsweg die daar komen zitten met een groep. Er hoeft maar iets te gebeuren zoals een inbraak in een schuur, dan krijgen mensen al een gevoel van onveiligheid.

Wat zijn de redenen waarom bewoners uit Vreewijk zich (on)veilig voelen?

Het gevoel dat er weinig politie in de wijk rond rijdt en de bewoners hebben het gevoel dat de woningcorporaties weinig aan de veiligheid doet. Zij voelen zich in de steek gelaten maar ook doordat personen van de gemeente in de media roepen dat zij iets aan de veiligheid gaan doen, maar er eigenlijk weinig van terug zien. Je merkt dat zij zich voor de verkiezingen overal laten zien en als er eenmaal gestemd is, vaart het weer weg. Er is weinig vertrouwen in de overheid. Een slachtoffer in Vreewijk wordt een dader en een dader wordt slachtoffer.

- *Wat bedoelt u met dat laatste?*

Je mag de dader bijvoorbeeld niet aanspreken, dan wordt de slachtoffer meegenomen door de politie en dan komt de dader ermee vrij.

- *Worden deze redenen als buurtprobleem gezien?*

Ja

- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze redenen?*

Ja

In hoeverre komen de factoren overlast, diefstal, geweld, inbraak en vandalisme voor in Vreewijk?

Inbraken komen regelmatig voor, ook bij mij zijn zij begonnen met het inbreken in de schuur en daar heb ik foto's van. Overlast komt voor, onder andere door hangjongeren en bepaalde bewoners, maar in de straat proberen wij er gezamenlijk uit te komen om dit tegen te gaan. Dit is ook de rol van een woningcorporatie om te screenen wat voor soort type mensen zij in de wijk halen. Er is nu

bijvoorbeeld een woning vrijgekomen en daarvoor hebben deze mensen 5 jaar lang de wijk geterroriseerd. De woningcorporatie is ook benaderd of zij een gezin erin willen plaatsen die sociaal is. Ook zwerfvuil is een probleem in de wijk. De jongeren tussen 14 en 18 jaar vallen tussen wal en schip. Er is gewoon niks te doen voor deze doelgroep in Vreewijk. Ook in de buurthuis mogen wij de jongeren niet naar binnen halen. Wat betreft diefstal wordt er uit schuren gestolen. Vandalisme komt weleens voor maar hier spreekt de wijk zelf mensen op aan. Woninginbraken is echt een probleem in Vreewijk en dat komt gewoon vaak voor.

- *Worden deze factoren als buurtprobleem gezien?*
Ja
- *Zijn de bewoners zelf slachtoffer van deze factoren?*
Ja

Zijn de eerder genoemde redenen/factoren toe- of afgenomen sinds de komst van de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel en waaruit wordt dit afgeleid?

Die twee dingen moeten wij uit elkaar halen. Die mensen worden zo hard aan het werk gezet, dat zij 's avonds alleen in het park zijn maar ze zijn heel netjes en mensen hebben totaal geen last van hun. Ze zijn heel respectvol, drinken weleens wat maar wij hebben totaal geen last. Wij hebben ook geen signalen vanuit de wijk binnen gekregen. De bewoners hebben meer last van de hangjongeren dan de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel want zij hebben werk. Zij komen 's avonds vermoeid thuis.

- Is sprake van bewoners die werkloos zijn in Vreewijk?

Ja, vooral in het gedeelte van Vreewijk die grenst aan winkelcentrum Zuidplein, de mindere inkomens wonen hier.

In hoeverre heeft de media invloed op het veiligheidsgevoel van de bewoners van Vreewijk?

Ja zeker, er hoeft maar iets in de media gekomen over dat er ergens ingebroken en dan is het net een olievlek. Iedereen krijgt het te horen. Veel mensen uit de straat zijn ook weggegaan.

- Hoe komt dit?

Door overlast gevende burens en ook de media heeft invloed gehad, omdat er gezegd werd dat het gedeelte dat grenst aan het winkelcentrum Zuidplein, niet geschikt is voor ouderen om te wonen. Daarnaast zijn er geen voorbeeld figuren voor de kinderen die hier opgroeien.

In welke mate hebben de bewoners, onderling contact met elkaar?

Het is hoe jij jezelf opstelt naar de burens. Je zal eerst vertrouwen moeten opbouwen.

Hoe is de omgang met nieuwe bewoners?

Goed, meestal komen hier gezinnen wonen. In de ochtend zie je ze dan de kinderen naar school brengen en met mooi weer heb je dan gesprekken met de ouders. De kinderen spelen met elkaar en die verbinden de ouders met elkaar. Op deze manier komen de gesprekken tot stand.

In hoeverre is er contact tussen de bewoners en de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?
Weinig.

Wat vinden de bewoners van het aantal bedrijven in Vreewijk?

Helemaal niks, er zitten hier bijna alleen stichtingen die ouderen helpen en buurthuizen die de samenhang van bewoners bij elkaar brengt.

- En winkelcentrum Zuidplein?

Dat is hartje zuid, het winkelcentrum Zuidplein is een stukje Charlois, Vreewijk en Slinge. Het is het hart van Zuid. Het is te ver weg voor de meeste bewoners.

- Waar is er dan behoefte aan?

Er zijn hier nauwelijks stageplaatsen. De jongeren uit Vreewijk kunnen geen stageplaats vinden en wijken af naar andere steden en dit is jammer. Er zijn gewoon te weinig voorzieningen.

Hoe ervaren de bewoners, de komst van de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?

Eerst heel erg want wij hadden eerder last van autoramen die werden ingeslagen.

- Kwam dit door de Poolse arbeidsmigranten?

Dit gevoel kregen de bewoners maar ook dit is weer de olievlek. Er hoeft maar één keer iets negatiefs gezegd te worden en iedereen krijgt het te weten en gaat erin mee. Je hoort niks over de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel.

Interview 7

Profiel

Datum en tijdstip

Maandag 4 mei van 15.00 uur tot 16.00 uur

Locatie

Het Zuiderparkhotel

Naam geïnterviewde

Magdalena Szerszynska

Algemene informatie geïnterviewde:

Werkzaam bij:

Het Zuiderparkhotel

Beroep/functie:

Beheerder Zuiderparkhotel

Binding met Vreewijk?

Sinds zij is komen werken bij het Zuiderparkhotel, inmiddels is dit langer dan een jaar. Zij is ook woonachtig in Vreewijk.

Contact met de volgende doelgroep(en):

Verschillende doelgroepen maar zij heeft het meeste contact met de bewoners van het Zuiderparkhotel.

Half gestructureerde interviewvragen

In hoeverre voelen de bewoners van Vreewijk zich over het algemeen veilig?

Zij voelen zich volgens mij veilig want wij hebben tot nu toe geen officiële klachten gehad. Wij werken samen met de wijkagent en daar hebben wij ook geen negatieve dingen van gehoord. Veel bewoners vragen ook aan mij of de Poolse arbeidsmigranten er al wonen terwijl zij hier al een jaar zitten.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel tussen dag en nacht?*

Niet echt.

- *Is er een verschil qua veiligheidsgevoel in bepaalde gebieden?*

Ja, het gedeelte van Vreewijk dat grenst aan het winkelcentrum Zuidplein.

- *Waar ligt dat aan?*

's Avonds blijven daar veel mensen hangen.

- *Wat voor soort mensen hangen daar?*

Ik ben niet racistisch maar meestal zijn dit mensen van allochtone afkomst. Ik ga er vanuit dat dit mensen zijn die geen werk hebben en blijven hangen. Soms fluiten ze ook naar vrouwen en dat heeft een negatieve invloed op het veiligheidsgevoel.

Wat zijn de redenen waarom bewoners uit Vreewijk zich (on)veilig voelen?

Er heerst een beeld onder de bewoners van Vreewijk dat de Poolse arbeidsmigranten alleen maar alcohol drinken maar dit is niet zo.

In hoeverre komen de factoren overlast, diefstal, geweld, inbraak en vandalisme voor in Vreewijk?

Dat zou ik niet weten, ik hoor er niks over.

In hoeverre heeft de media invloed op het veiligheidsgevoel van de bewoners van Vreewijk?

Er was bij de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel veel negativiteit in de media maar nu zien mensen dat er niks aan de hand is. De media heeft in het begin wel invloed gehad maar nu niet meer, een uitzondering zijn de mensen die altijd al negatief zijn geweest over Polen.

In hoeverre is er contact tussen de bewoners en de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel?

Nee, mensen gaan wel naar de sigarenboer voor noodzakelijke dingen.

- *Waar ligt dit aan?*

Dit heeft verschillende redenen, de Poolse arbeidsmigranten praten voornamelijk Pools en Engels. Daarnaast zijn zij naar Nederland gekomen om te werken en niet voor de gezelligheid.

Extra vragen

Wat is het Zuiderparkhotel?

Het is een flexhotel voor Poolse arbeidsmigranten

Hoe komen de Poolse arbeidsmigranten bij jullie terecht?

Wij hebben een samenwerking met uitzendbureau Tempo Team. Zij huren het hele hotel voor hun uitzendkrachten.

Is het naast de Poolse uitzendkrachten van Tempo Team een mogelijkheid dat anderen ook hier kunnen verblijven?

Nee, helaas niet. Het hele hotel is verhuurd aan Tempo Team en wij mogen alleen mensen huisvesten die werken voor Tempo Team.

Voor welke duur verblijven de Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel?
Zij kunnen tussen de 4 en 52 weken verblijven.

Hoeveel mensen kunnen in het Zuiderparkhotel wonen?
284 mensen.

Hoeveel kost het om in het Zuiderparkhotel te verblijven?
Dat weet ik zelf niet want het huurbedrag wordt afgetrokken van hun salaris en ik ben niet betrokken bij de geldzaken.

In hoeverre onderhouden de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel, contact met het land van herkomst?
Via Skype en Facebook onderhouden zij gemakkelijk en regelmatig contact met familie en vrienden uit Polen.

Beheersen de Poolse arbeidsmigranten de Nederlandse taal?
Nee, zij spreken Engels of Pools maar Tempo Team en de gemeente Rotterdam organiseren wel cursussen om Nederlands te leren.

Hoe besteden de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel hun verdiensten?
Zij sparen hun geld of sturen het terug naar Polen. Zij hebben families die zij moeten onderhouden in Polen en gaan dus voorzichtig met hun geld om.

In hoeverre is er behoefte onder de Poolse arbeidsmigranten uit het Zuiderparkhotel om zich in Nederland te vestigen?
De meeste mensen die bij ons wonen, keren uiteindelijk terug naar Polen. Het is moeilijk voor Poolse arbeidsmigranten om een appartement te huren omdat de verhuurders veel eisen stellen zoals salarisstroken. Meestal gaan zij terug in verband met kinderen die in Polen wonen.

Voelen de Poolse arbeidsmigranten zich veilig in Vreewijk?
Ja, wij hebben in en rondom het gebouw camerasystemen hangen. Door die camerasystemen voelen mensen zich veilig. Als er iets gebeurt kunnen wij dit opnieuw bekijken via de camera. Twee weken geleden was er bijvoorbeeld een Nederlandse man die tegen de deur had geschopt. Wij hebben toen de politie gebeld en de man heeft zich de volgende dag bij ons gemeld.

- Waarom heeft de Nederlandse man tegen de deur geschopt?
Hij gaf aan dat iemand een sigaret op zijn hoofd had gegooid. Dit bleek niet waar te zijn want dit konden wij namelijk terug zien op de camera maar dat wist hij niet. De camera's dienen dus voor de veiligheid van zowel de Poolse arbeidsmigranten als de overige bewoners van Vreewijk.

- Hoe vaak komen dit soort incidenten voor?
Dit was de eerste keer sinds wij hier zitten en hoop ook de laatste.

Wat doen jullie aan de veiligheid in het pand?
Wij hebben camera's en kunnen alle beelden een maand bewaren. Ook hebben wij een brandveiligheidssysteem en elke kamer heeft een brandmelder. Als er rook is, wordt dit doorgegeven aan de algemene centrale. Daarnaast hebben wij een hart vibrator en de beheerders zijn ook BHV-ers.

In hoeverre speelt parkeeroverlast een rol, sinds de komst van Poolse arbeidsmigranten in het Zuiderparkhotel?

Wij horen regelmatig dat mensen boos worden dat Poolse mensen hier voor de deur parkeren. Dit zijn geen auto's van onze bewoners want Tempo Team regelt vervoer voor de Poolse arbeidsmigranten. Er zijn vijf mensen in het hele hotel die een privé auto hebben. Inmiddels hebben wij nu zelfs parkeerplaatsen op ons eigen terrein voor de busjes van Tempo Team.